ВІСТІ
КОМБАТАНТА

1

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2011

ВІСТІ КОМБАТАНТА Рік 2011 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 1 (265)

ЗМІСТ

КОМЕНТАРІ

СПРАВИ ЦЕРКОВНІ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

ПРЕЗИДЕНТСТВО

НАШІ СУСІДИ – РОСІЯ

УКРАЇНА – ТУРЕЧЧИНА

ДІЯСПОРА

Закінчення на ст. 108

1

2011

ВІСТІ КОМБАТАНТА

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді
РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Муха Леонід
вул. Дорошенка 33
м. Миколаїв, Львівська обл.
81600 Україна
тел. (3241) 41299

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (0115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

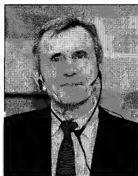
Typesetting and layout by
Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136 www.trident-printing.com

Микола РЯБЧУК

ПРО „СТАБІЛЬНІСТЬ", „РЕФОРМИ" ТА ІНШІ ВИГАДКИ

Рік тому Україна отримала нового президента, а невдовзі й нову парляментську коаліцію та новий уряд, на прапорі якого красувалися два магічних слова–„Стабільність і Реформи". Ніхто в Україні, та й за кордоном, не сумнівався, здається, що в цих двох словах утілено саме те, чого виснажена політичними міжусобицями та економічною кризою країна потребувала найдужче. „Стабільність" належало осягнути у першу чергу–аби нічого не заважало здійсненню заповітних реформ, задля яких, на думку нової влади, не гріх було й порушити конституцію, зігнорувати нудні процедурні норми, суттєво обмежити громадянські права і свободи, і навіть пожертвувати чималу частину національного суверенітету надокучливому сусідові.

Першу частину програми Януковичу вдалось досить швидко виконати й перевиконати, перевівши Україну за рік із розряду вільних країн (за класифікацією Freedom House) у розряд „частково вільних"–із преспективою подальшого переходу в розряд „невільних", де, власне, й перебуває більшість поліцейських режимів Африки, Азії та колишнього СССР. З другою частиною програми справи виявилися набагато складнішими.

Поки що всі „реформаторські" заходи, оголошені урядом, мають непослідований, поверховий, або й відверто шахрайський характер. Так звана „податкова реформа" звелася до закручування фіскальних гайок супроти малого й середнього бізнесу, спровокувавши тим самим наймасовіші–з часів Помаранчевої революції–протести, що змусили президента накласти вето на документ і запропонувати до нього деякі косметичні зміни. Загальна філософія оподаткування, однак, залишилася незмінною. А це означає, що найбільші багатії, які сьогодні при владі, і надалі перепомповуватимуть мільярди в офшорні банки, крихітний Кіпр і надалі буде головним „закордонним" інвестором в Україні, а найбільшими платниками податків до українського бюджету і надалі лишатимуться законослухняні західні фірми на кшталт „Кока-коли", „Крафта" і „Філіп Моріса", а не місцеві металургійні та нафтохемічні гіганти, що ось два десятиліття працюють виключно собі на збиток. Це означає, що близькі до уряду бізнесмени і надалі отримуватимуть повернення податку на додану вартість (ПДВ) за фіктивний експорт, тимчасом як сумлінні експортери роками того повернення не отримуватимуть або ж отримувати-

муть лише половину, за умови що віддадуть другу на хабарі урядовцям.

Так звана „адміністративна реформа" звелася до об'єднання й перейменування інституцій та перетасування персоналу, але аж ніяк не до обмеження їхніх функцій та реальної чисельности, а тим більш–не до підвищення їхньої ефективности та відповідальности, й аж ніяк не до давно назрілої децентралізації та деполітизації. Навпаки, „адміністративна реформа", на думку більшости експертів, лише посилила політичну залежність державних службовців від свого начальства, сконцентрувала ще більшу владу в руках президента й вибудувала суто авторитарну владну „вертикаль" у російському стилі. Жодного очищення влади від корумпованих та некомпетентних осіб в Україні так і не відбулося– якщо не рахувати суто політичних розправ із представниками попередньої влади на суто партійній, а не професійній основі. Найодіозніші постаті Януковичевого режиму на кшталт Могильова, Табачника чи Хорошковського не тільки не постраждали внаслідок так званих „реформ", а й, схоже, навпаки, ще дужче зміцнили свої промосковські позиції.

Пенсійна реформа, започаткована під тиском Міжнародного валютного фонду, звелася до поступового підвищення пенсійного віку–спершу для жінок (від 55 до 60 років), потім для чоловіків (від 60 до 65). А проте вона жодним чином не заторкнула ані самої системи формування пенсійного фонду, ані диверсифікації пенсійних оплат, ані, найголовніше, кричущої розбіжности в розмірах державних пенсій, коли найнижча (і найпоширеніша) в Україні пенсія складає $100 на місяць, а найвища сягає восьми тисяч. Іншими словами, упривілейованих 10% пенсіонерів (урядовці, ветерани КҐБ та інші типи з сумнівними „заслугами" перед Україною) отримують із пенсійного фонду приблизно стільки ж, скільки решта 90% українських пенсіонерів. Цієї скандальної ситуації ні Янукович, ні його партія змінювати не збираються, пояснюючи це тим, що конституція, мовляв, забороняє приймати закони, які б безпосередньо погіршували наявне соціальне становище громадян. Хоча в багатьох інших випадках, як ми бачили протягом року, ці ж добродії не вельми церемонилися з положеннями конституції, іґноруючи або викручуючи їх на всі лади відповідно до власної вигоди.

Реформа житлово-комунальної служби так само звелася поки що до банального підвищення цін на всі послуги, а не до кардинального реформування самої служби та підвищення її ефективности. Фактично це означає затягування пасків для простого населення, бо ж, як і раніше, жодного серйозного оподаткування велетенських маєтків, люксусових автомобілів та інших предметів розкоші Януковичеві „реформи" не передбачають. Їхня логіка загалом зрозуміла: бідні мають стати іще біднішими й таким чином цілковито залежними від владних феодалів, багаті ж можуть не перейматися ані податками, ані відокремленням бізнесу від влади, успішно поєднучи, як Хорошковський, чи Клюєв, чи

який-небудь Арбузов урядову діяльність із підприємницькою.

Усе це було б непогано–принаймні для Януковича та його камарильї–коли б Україна була Росією чи, принаймні, Азербайджаном або Казахстаном. Але, на щастя, вона не має тамтешніх запасів нафти чи газу, а тому таки мусить здійснювати неприємні реформи–і то не лише з огляду на тиск МФВ, а й з огляду не перспективу неминучого банкрутства. З іншого боку, однак, реальні реформи для чинної влади є вкрай небажаними, бо ж вимагають не лише описаних вище маніпуляцій, а й кардинальної зміни самих правил гри: нещадного викорінення корупції, перебудови всіх інституцій, запровадження верховенства права, принципово іншої кадрової політики. Нічого цього в Януковичевих „реформах" не прозирає й близько.

За даними Transparency International, Україна належить до найбільш корумпованих країн світу, ділячи 137-142 місця між Гондурасом, Ніґерією та Зімбабве. Українці оцінюють власну судову систему на 4,4 (за шкалою, де одиничка є найкращою оцінкою, а п'ятірка–найгіршою). Продажність міліції оцінюють на 4,3; продажність державних службовців та депутатів–на 4,1; корупцію в освіті–на 4,0; у бізнесі–на 3,7. Третина опитаних (34%) визнає, що дає хабарі принаймні раз на рік,–це трохи менше, як в Африці, але більше, як у Латинській Америці (23%), на Західних Балканах (19%), не кажучи про країни ЕС та Північної Америки (5%).

Ситуація виглядає цілком безнадійною, беручи до уваги, що саме ті інституції, котрі покликані боротися з корупцією (міліція, прокуратура, суди), сприймаються в Україні (і за всіма ознаками є) найбільш скорумпованими. А проте саме такою була ситуація і в Грузії за часів Едуарда Шеварднадзе. Сьогодні Грузія належить до наймнеш корумпованих країн світу: лише три відсотки грузинів змушені (і наважуються) нині платити хабарі. Відповідні заходи, інституційні реформи та масова підтримка урядових ініціятив населенням, безумовно, відіграли важливу роль в осягненні цього успіху. Проте вирішальною все ж була політична воля тамтешнього керівництва, насамперед президента Саакашвілі. Бо ж найскладніше у боротьбі з корупцією–не приструнити розпаношілих провінційних даїшників, суддів чи митників, а–як, певно, кожен знає із власного досвіду,–сказати тверде і рішуче „ні" своїм найближчим друзям та родичам. Саме тут починається справжня боротьба з корупцією і саме тут утверджується верховенство права. Якщо б Віктор Ющенко після революції нагородив своїх друзів медалями та орденами, а не міністерськими посадами, ми, вірогідно, жили б нині у цілком іншій країні.

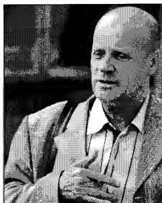
Сподіватися сьогодні на якийсь гіпотетичний „патріотизм" Януковича, а тим більше на громадянську свідомість його олігархічних та ефесбешних соратників, на жаль, не доводиться. Єдина, хоча й невелика надія на цивілізаційний прорив полягає для нас у тому, що правити Україною

традиційним на цих теренах м'яко-авторитарним способом він уже не зможе. Йому таки доведеться здійснити реальні, не імітаційні реформи, жертвуючи власними коротко-терміновими інтересами, а ще більше–інтересами свого оточення. Або, імовірніше, зважаючи на його психотип та вплив Луб'янки,–встановити жорстку диктатуру, з усіма відповідними наслідками–спершу для населення, а згодом і для самого диктатора.

Микола Рябчук–письменник, публіцист, досліджує проблеми громадянського суспільства, національної ідентичности і націоналізму.

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ЗАГАДКА ДЛЯ НЕ НАЇВНИХ: СКІЛЬКИ ЛИШИЛОСЯ ТАБАЧНИКОВІ?

Це не перебільшення. Сьогодні лише лінивий із націонал-патріотичного табору не виголошує філіппок на адресу міністра освіти і науки Дмитра Табачника. Якби в нас існували рейтинґи для вимірювання одіозности, то, беззаперечно, перше місце там–без будь-якої конкуренції–перманентно посідав би саме Дмитро Табачник. Навіть таким зловісно-комічним постатям, як Петро Симоненко чи Наталія Вітренко з її Володимиром Марченком, ніколи нев-силки було б до Табачника дотягтися.

Дмитро Табачник сьогодні уособлює в собі нашого домашнього Ґеббельса, пам'ятного для людей старшого покоління Маланчука й Аятоллу Хомейні прорадянського розливу. Він–один із тих, хто, офіційно посідаючи далеко не найвищу сходинку в державній ієрархії, визначає проросійсько-прорадянську спрямованість усієї гуманітарної політики Української держави. Не тільки все здобуте в сфері національної освіти знищено або донищується Табачником з його клевретами. Табачник і табачники мають вирішальний вплив ма формування офіційної системи цінностей у всіх гранях життя сьогоднішнього українського суспільства.

Реєстр усіх діянь Табачника може бути довгим. Він „со товаріщі" вже встиг відкотити нашу освіту в часи УРСР, запрограмував виразне зниження національного освітнього продукта за всіма вимірами, а також втрату національних орієнтирів у школах і вишах України. Тут доходить до відвертих курйозів. Скажімо, високі урядовці держави на чолі з прем'єр-міністром Миколою Азаровим на Аскольдовій могилі вшановують пам'ять героїв битви під Крутами, на офіційному сайті Президента Віктора Януковича написано, що битва під Крутами–урок мужности, а

за розпорядженням міністра освіти і науки Табачника всі згадки про Крути вилучаються зі шкільних підручників. Чи можна подібне уявити, наприклад у Франції, Італії, Греції, Туреччині, зрештою, будь-якій повноцінній державі світу?! І це зовсім не та ситуація, коли права рука не знає, що робить ліва. Це–не звичайний курйоз, за цим, на моє переконання, стоять значно глибші мотиви й симптоматичні ознаки. Табачник має свою (чи кимось–із Кремля?–продиктовану) лінію, яку він утілює в нашій освіті. Ця лінія полягає не тільки у цілковитому викоріненні будь-яких національних імперативів та пріоритетів в українській освіті. Не зупинятимуся тут на подробицях його цензурування підручників з української історії, де все, що мало відтінок українського прапора, проскрибовано, й цей підручник став вельми нагадувати підручник часів Української РСР.

Українські публіцисти звинувачують Табачника в гуманітарному невігластві. Частково це так. Деякі із заяв міністра освіти про українську літературу, викликають не тільки справедливе обурення, а й підозру в тому, що він–духовний брат невмирущого Хлестакова із „Горя з розуму" Олександра Грибоєдова. Як пам'ятаємо, Хлеєтаков повсюдно намагається виголосити свою ахінею, в якій безапеляційність та апломб не можуть замаскувати елементарної недовчености. Очевидно, він анітрохи не відчуває ризикованости своїх заяв на штиб: Україна, мовляв, не має таких письменників, як Достоєвський, Толстой і т. д., бо йому можна сказати, що Росія не має таких письменників, як, наприклад, Тарас Шевченко, Леся Українка, Василь Стефаник, Михайло Коцюбинський і т. д. Або ж Росія має велику літературу, але вона не має Данте, Петрарки, Сервантеса, Містраля, Вітмена, Маркеса, Фолкнера і т. д. У пляні засадничому такі заяви просто некоректні і зовсім не порівнювані. І кому-кому, а людині, яка очолює освітянське міністерство, цю елементарщину належалося б знати, щоб на посміх курям не виголошувати таких вердиктів.

Але Табачник–це не тільки „коміше фіґур". Табачник–це послідовно керована руйнівна машина прискореної дії. Те, що було блискавично перекроєно роль української мови в навчальному процесі,–це не щось інше, як табачниківська контрреволюція. Але на досягнутому він не зупиняється. Він іде далі.

На сайті міносвіти опубліковано проєкт „Концепції мовної освіти України". Там серед мов національних меншин виняткову роль відведено російській мові. Скажімо: „Для значної кількости громадян України рідною є російська мова, якою вільно володіє більшість мешканців нашої країни. Це мова міжнаціонального спілкування, одна з поширених міжнародних мов, близькоспоріднена з українською".

Та ж в Україні, як і в будь-якій повноцінній державі, саме державній мові відводиться роль так званої мови міжнаціонального спілкування. Автори проєкту ірляндизують мовну ситуацію в Україні. Мовляв, державна–українська, а мова, якою справді можуть усі порозумітися,–

російська. Саме так, а не інак це сприймається.

А ось–відвертий рецидив освіти часів Радянської України часів брежнєвізму: „Вільний вибір мови навчання є важливою характеристикою демократичного суспільства та концепції мовної освіти в Україні". Не треба бути Кассандрою, щоб не передбачити: за таких обставин усі вищі заклади Півдня й Сходу України–та ще й в умовах такого пресу на все українське–неминуче стануть суто російсько-мовними, й у них не буде жодного українського закладу бодай на показ. У державі з такою тяжкою постколоніяльною спадщиною, з такою складною мовною ситуацією, де вражають всякі аномалії та диспропорції, живе реальна загроза втрати, зникнення державної мови, якщо ця держава не введе в дію механізми не просто її захисту, а й струнку систему відповідних законодавчих актів, що ними недвозначно наголошено: Українська держава–це українська мова.

Архітворіння Табачника і К^0, пойменоване проєктом „Концепції мовної освіти України", зустріло нищівну критику видатними вченими й педагогами, які наголосили, що все це суперечить нормам чинного Закону про мови та Положенням „Европейської хартії реґіональних мов або мов меншин". У хартії, зокрема, наголошується, що територіяльні мови не повинні перешкоджати здійснювати викладання офіційної мови (мов) держави. Як зазначили професори Львівського університету ім. І.Франка, концепція мовної освіти України, що оприлюднена в цьому проекті,–це „спроба реанімувати імперську мовну політику, яку більшовицька система силоміць впроваджувала в Україні". А письменники, що одними з перших зареаґували на появу цього проєкта пояснили: „Опублікований документ фактично дає підстави для того, щоб у сфері освіти російська мова користувалася невиправданими перевагами, суттєво зменшуючи стимули до вивчення державної української мови не тільки представниками інших національностей, які мешкають в Україні, а й українцями". Демагогічна риторика про те, що невпинні процеси глобалізації змушують освітянських керівників чутливо реаґувати на них саме посиленням ролі російської мови в усіх процесах, пов'язаних із набуттям освіти,–та „димова завіса", під якою команда Табачника намагається протягти концептуальну русифікацію, може переконати хіба що дітей із дитсадків. Це характарний момент діяльности Дмитра Табачника, котрий іще раз потверджує: він вважає своїх опонентів дурнями. Близькі до цього формулювання не раз зринали в його писаннях і казаннях (згадаймо бодай усі його дефініції галичан, до яких у нього просто зоологічна ненависть).

Окрема тема Табачникової біографії в контексті міністерської посади–війна з незалежними ректорами та з університетами, яким він прагне обрізати всі ознаки університетського самоврядування (досить виразно це простежується на прикладі Києво-Могилянської академії, яку

міністер замахується перетворити на коледж чи ліцей).

Києво-Могилянська академія–один із авторитетних національних здобутків, вищий навчальний заклад на рівні світових стандартів, не випадково стала об'єктом такої пильної уваги Дмитра Табачника. Табачникові тут не пощастило. Студентський контингент у „Могилянці" трохи „не той". Бо здатний дати йому належну відсіч. Та й почесний президент університету В'ячеслав Брюховецький та нині діючий Сергій Квіт із тих, хто не прогнеться перед міністром. Вони вміло організували кампанію оборони університету і вже схоже, що тут міністра підстерігає поразка.

Дуже оригінальна колізія. Перший заступник глави адміністрації Президента Ганна Герман рішуче заявляє, що Президент ніколи не погодиться на Табачникову реформу освіти. І запевняє: на кожного Табачника в Україні є Президент. Розумному досить: він розуміє, що Президент держави вкаже Табачникові на його місце. Але минає день за днем, а Президент йому того не вказує. Хіба що, може, вказує Президент Росії. Бо ж інакше ситуацію пояснити не можна. Табачник одержує платню в Україні за те, що служить Росії. Та все ж, як на мене, ситуація не безнадійна. Не все Табачникові заступництво Кремля.

Табачниківські реформи вже виводять на вулиці українське студентство, яке протестує проти проєкту Закону „Про вищу освіту". Навіть інстинкт самозбереження не підказує міністру: зі студентами жарти погані. Це зрозуміли й відчули в багатьох країнах світу, де саме з таких протестів починалися соціяльні потрясіння. І не виняток у цьому Україна, де ще добре пам'ятається студентська революція на ґраніті і роль студентства в Помаранчевій революції. Табачник, як людина, що претендує на звання і роль історика, мав би це пам'ятати. Хіба що йому ґарантовано на випадок спалаху ним спровокованої ситуації прихисток Кремля.

Повернуся до несподіваного публічного випаду Ганни Герман проти Табачника. Герман–не приватна особа, щоб дозволяти собі вихлюп своїх емоцій. Та й досить досвідчений політичний гравець для того, щоб спокушатися можливістю сказати щось „од душі". Очевидно ж, вона знає щось таке, чого ще не знає загал. За всіма ознаками, час міністра Табачника закінчується. Бо Президентові Януковичу таки доведеться „випустити пару". Тобто звільненням Табачника пригамувати пристрасті, спричинені і його одіозною персоною і його діяннями. Тим же, хто вимагає з усіх сил тримати свого васала в кріслі українського міністра, готова відповідь: конфлікт Табачника з українським суспільством давно переріс критичну межу. Він загрожує Президентові Януковичу непрогнозованими наслідками. Зберігати невтралітет Президентові держави стає просто загрозливим. З огляду на багато обставин.

Отже, до побачення, міністре Табачнику?

Сподіваюся, що матимемо незабаром можливість це сказати.

Додавши: „До не скорого..."

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

РИЗОНОСНИЙ ПОСЛАНЕЦЬ КРЕМЛЯ ІНСПІРУЄ ЗАГОСТРЕННЯ „ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ"

Чи ще не відразу ж після інтронізації патріярха Кірілла стало зрозуміло, що Російська православна церква одержала не про-сто вельми амбітного провідника. З перших заяв Кірілла виразно зазву-чали до болю знайомі імперські мотиви, чутні нами від російських полі-тиків штибу сьогодні вже екс-мера Москви Лужкова, Жириновського, Затулліна, Гризлова, які уособлюють сьогоднішній російський шовінізм.

Кірілл артикулював ідею „Русского міра", що його він починає вибудовувати за рахунок простору Української православної церкви Київського патріярхату, що є, за його словами, цитаделлю розкольників, які потоптали священні канони, за якими взагалі існує церква. Про канони нині не говоритимемо–це окрема тема, що вимагає чимало місця. Скажу лише, що російський ієрарх розводить безпардонну демагогію, оскільки будь-який неупереджений історик церкви відразу ж заперечить усі його арґументи і доведе, що все зовсім навпаки. А те, що Кірілл Ґундяєв висловлює,–неправда. Знак нашого часу: провідник церкви змагається в мистецтві демагогії з політиками і, здається, перемагає їх. Але це–не безпрецедентний епізод із діяльности російських ієрархів, де міцно вгніздилися більшовицькі методи боротьби з тими, хто не хоче жити за приписами Москви. Це–норма церкви з її просто-таки унікальною природою, в якій органічно уживаються не тільки такі безнадійно мирські фактори, як, наприклад, войовничий російський імперіялізм, неодмінний за цієї ситуації шовінізм і цезаропапізм.

Російський патріярх не дебютує в ролі борця з УПЦ КП. Позаду в нього вже є діяння такого характеру. Кірілл, як пам'ятаємо, був однією з ключових постатей у верхівці Російської церкви, яка намагалася перепинити український рух до автокефалії.

Постуляти про незалежність церкви від держави в російському варіянті–це байки для наївних. Російська церква–знаряддя в руках російської влади, серйозний засіб боротьби з новопосталими після розвалу Радянського Союзу державами, в яких є православна церква. Навіть такий, здавалося б, неістотний факт: після першої поїздки в Україну Кірілл негайно помчав звітуватися російському Президентові,–виразно потверджує особливості стосунків російської влади й російської церкви.

Патріярх Кірілл своєю появою ознаменував не просто новий етап „холодної війни" між Московським та Київським патріярхатами. Він став уособленням одного із плацдармів наступу на Україну; наступу ретельно спланованого. „Ґазова війна" та інші вектори російського насту-

пу на Україну–епізоди єдиного сюжету. Синхронно з ними іде наступ–зсередини України!–на українську мову, що найвиразніше помітно сьогодні в системі освітянського міністерства, відданого на відкуп Дмитрові Табачнику–правофланговому русифікації. Це ж самоочевидно: позбавлена державної мови й своєї церкви держава не життєздатна. Вона може виконувати хіба що декоративну роль. Зовні начебто й держава, бо має атрибути державности, а насправді–не держава, бо і мовно, й конфесійно підпорядкована іншій державі.

Так звана Українська церква Московського патріярхату–це активна присутність Російської держави в Україні, важливий для Росії засіб політичного тиску на Україну. Це фактор ще небезпечніший за російську фльоту в Чорному морі. Політична–саме політична!–позиція Московського патріярхату впродовж чи не всього періоду нашої державної незалежности яскраво показала: для цієї церкви вільна Україна–це якесь непорозуміння, прикрий казус, що їх треба виправляти.

І ось процес того „виправлення" інтенсифікувався. До речі, саме тоді, коли, здається, з'явилася надія нормального діялогу між українськими церквами Київського та Московського патріярхатів про вихід зі складної ситуації, в якій перебуває українське православ'я. Усе перекреслив інтронізований Кірілл, з яким Кремль пов'язав зміну стратегії наступу на Україну. Енерґійний, велемовний, безцеремонний і снобуватий патріярх висунутий Кремлем на передню лінію наступу. Він виконує роль своєрідного тарану.

З усього, виглядає, що Кремль має, як колись очолювані Леніном більшовики, програму-максимум і програму-мінімум. Максимум: цілковито знищити, безслідно поглинути Київський патріярхат. У хід пущено всі можливі засоби; рейдерське захоплення храмів (вже є незаперечні статистичні дані цієї піратської операції), шантаж і переманювання священиків у Московський патріярхат (уявімо собі: цим займаються державні службовці України; коментарі, як мовиться, зайві), так звані пастирські–а насправді відверто політичні!–візити Кірілла в Україну, де він з усіх амвонів розводиться про те, що, бачте, приїхав не до іншої держави, а „к себе домой", бо все це–„русскій мір"–а хто це заперечує, той розкольник і мало не слуга самого диявола. В нормальній державі такого не може бути, бо там орації, в яких зазіхається на територіяльну цілісність та державний суверинітет, кваліфікуються як тяжкий злочин з усіма відповідними наслідками. В нас же перед ризоносним демагогомшовіністом схиляють голови очільники держави, а він, заохочений тими обставинами, бере вище й вище…

Програма-мінімум Кремля–марґіналізувати Українську церкву Київського патріярхату, загнавши її в таке собі ґетто: трохи громад в Галичині, трохи на Волині, ще трохи в центральній Україні. Те, що так масово викликають священиків Київського патріярхату до органів вла-

ди різних рівнів на розмови з пропозиціями перейти в лоно „канонічної церкви", те, як часто стали пробувати їх підкуповувати, свідчить, що виконавці операції по знищенню Київського патріярхату справді поспішають. У липні заплянувано новий приїзд патріярха Кірілла. Можливо, руйнівники дають собі звіт: їхнє завдання непосильне для них. Але те, що вони можуть своїми діями інспірувати жорстке конфесійне протистояння в суспільстві,–це також реальна небезпека для нас і великий козир для російських „архітекторів", що стоять за спиною Кірілла Ґундяєва „со товаріщі".

Патріярх Філарет звернувся з листом до Президента Януковича, в якому висловив глибоку тривогу за долю УПЦ КП і навів конкретні факти відвертих рейдерських атак на храми з метою перепідпорядкування їх УПЦ МП, повідомив про масовий шантаж і спроби підкупу священиків УПЦ КП, що переконливо свідчить про небувалу активізацію руйнівної діяльности, яку ведуть одразу з різних сторін антиукраїнські сили не лише з-поза меж України, а й тут, в Україні. Додам од себе: незрідка це роблять наші горе-урядовці, в яких ставлення до УПЦ КП нічим не відрізняється від ставлення російських українофобів.

Президентська адміністрація надіслала ієрарху УПЦ КП заспокійливу відповідь. Мовляв, його повідомлення взято до уваги. Президент не допустить підривницьких дій проти очолюваної патріярхом Філаретом церкви і т. п. і т. д. Одне слово, написано все як належиться в таких випадках. Що і як буде далі–покаже час.

Одне в цій ситуації незаперечне й не гіпотетичне: все українське суспільство постає перед екзаменом на зрілість. Не дати повергнути себе в псевдорелігійну війну і не дати знищити церкву, відновлену в незалежній Україні–ось у цьому й полягає суть екзамену.

Михайло Слабошпицький–прозаїк, критик, літературознавець, публіцист, громадський діяч.

Шановні співвітчизники, дорогі у Христі!

Бажаю пояснити вам відсутність офіційних представників Української Греко-Католицької Церкви на урочистостях з нагоди Соборності України в м. Києві. Чи можливо одночасно брати участь у відзначеннях об'єднання українських земель на різних майданчиках міста? Краще щоб ми усі, незалежно від того, де знаходимося, звернулися до Господа і сказали: **Боже, нам єдність подай!**

Слово „соборність" означає „єдність". Чи можна святкувати соборність, якщо ми не є об'єднані?

Блаженніший Любомир Гузар

НА ДОНЕЧЧИНІ ПРИСТУПАЮТЬ ДО ЛІКВІДАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ

6 ГРУДНЯ 2010 р. парафія Вознесіння Господнього у с. Кам'янка Тельманівського району Донецької области зазнала рейдерської атаки. Цього дня заможні бізнесмени з Донецька А. Корюк та Н. Малтопар разом з представниками Московського Патріярхату–настоятелем храму цієї конфесії у смт. Тельманове та іншими, намагалися провести незаконні „збори жителів села", метою яких мало бути оформлення документів на переведення громади Вознесенського храму в юрисдикцію Московського Патріярхату.

Напередодні цих зборів представники згаданих бізнесменів зустрічалися з окремими мешканцями села Кам'янка з метою схилити їх до участи у зборах та проголосувати за рішення про перехід в Московський Патріярхат. В обмін на таке рішення лунали обіцянки провести дороге опалення для храму, пофарбувати куполи в золотий колір, тощо. Разом з тим розпалювалася релігійна ворожнеча–зазначені особи принижували Київський Патріярхат, його Предстоятеля. Спокійне життя села було порушене.

Самі „збори" проходили відверто рейдерським чином, адже згідно Закону про свободу совісти та парафіяльного статуту рішення про приналежність парафії вирішується лише зборами громади. Але громада–члени парафіяльної ради на чолі з настоятелем архимандритом Христофором та активні прихожани–і напередодні „зборів", і ввечері після їх проведення одноголосно висловилася за те, що Вознесенська парафія с. Кам'янка була і залишається вірною Київському Патріярхату і змінювати своє підпорядкування категорично не бажає.

Незаконні „збори" були проведені у колишньому приміщенні колгоспної контори. Участь у них брали не парафіяни громади, і навіть не жителі села, бо серед учасників рейдерського зібрання було багато привезених осіб. Натомість архиєпископа Донецького і Маріупольського Сергія та духовенство Київського Патріярхату, які прибули на запрошення Вознесенської парафії, особи погрозливої зовнішности, які представилися „охоронцями", тривалий час не допускали у приміщення. І лише після активного протесту та звернення до правоохоронних органів їм вдалося потрапити на вказане „зібрання". На ньому були присутні близько 80 чол., значну частину з яких становили не мешканці Кам'янки–і це в той час, коли у селі проживає близько 1200 людей. І ось такі „збори села"–а не зібрання громади!–прийняли рішення про „реорганізацію парафії" та її нібито входження у юрисдикцію Московського Патріярхату.

У неофіційних розмовах духовенству Київського Патріярхату на Донеччині вже кілька місяців поспіль різні впливові особи настійливо рекомендують „переходити в канонічну Церкву". Так само чиниться і

щодо Кам'янської парафії–віруючі та духовенство Київського Патріярхату чують з одного боку запевнення у багатій матеріяльній підтримці, яку можна отримати в разі переходу в юрисдикцію Московської Церкви, а з іншого–запевнення в тому, що храми заберуть і без їхньої згоди. Меценати Київського Патріярхату від впливових осіб отримують „пропозиції, від яких не можна відмовитися"–припинити жертвувати на потреби Київського Патріярхату, а якщо вони хочуть допомагати Церкві–то є ж Московський Патріярхат.

7 грудня 2010 р. рейдерська атака за аналогічним сценарієм розпочалася також на парафію в с. Роздольне Старобешівського району. Станом на 8 грудня парафіяни в Кам'янці вимушені забарикадуватися у своєму храмі. Вони побоюються не тільки за церкву, але і за своє здоров'я та навіть життя, адже у селі з'явилися особи кримінальної зовнішности, від яких у подібній ситуації можна очікувати всього, чого завгодно.

У зв'язку з цими подіями Київська Патріярхія висловлює обурення та рішучий протест.

Очевидно, що саме у подібних випадках влада повинна швидко та ефективно реаґувати, виконуючи закони України та своїми справами підтверджуючи слова Президента України В. Януковича, що „для держави всі конфесії рівні та рідні". Про події поінформовані як місцева влада, так і керівництво Держкомнацрелігій, проте навіть не з кожним днем, а з кожною годиною ситуація лише погіршується.

Ситуація з подіями на Донеччині виходить далеко за рамки одного реґіону і, на жаль, стає показовою. Від часу свого лютневого візиту на інауґурацію Президента України Московський Патріярх Кирил та його оточення не втомлюються повторювати „що мода на розкол проходить", що „без підтримки держави розкол швидко зникне", тощо. Проте дев'ять місяців, які минули з того часу, показали, що парафії, віруючі та духовенство Київського Патріярхату залишаються вірними своїй Церкві, ніхто не біжить до єдности з Москвою, як це очікувалося там. Російська Церква за допомогою впливу на „сильних світу цього" в Україні та на Донбасі намагається розпалити міжконфесійне протистояння, залякуваннями, підкупом чи силою захопити храми Київського Патріярхату і оголосити про „повернення з розколу".

Київська Патріярхія з великою тривогою відзначає, що подальший розвиток подібних подій на Донбасі чи в інших областях України, де домінує Московський Патріярхат, може викликати відповідну реакцію в інших реґіонах. Протягом тривалого часу Київський Патріярхат стримує радикальні пропозиції політиків та громадськости щодо українських святинь на Заході України, які є зараз в руках Московського Патріярхату. Але якщо силові та рейдерські дії щодо парафій Київського Патріярхату на Сході України не припиняться–як ми зможемо стримати обурення наших прихильників на Заході? Хто тоді ґаранту-

ватиме спокійне існування, наприклад, Почаївської лаври?

Чи потрібний Україні, нашій державі, народу, Церквам новий виток конфесійного протистояння? Категорично–ні! Ми бачимо, що порушення релігійного миру зараз вигідно лише одній стороні–Патріярху Кирилу та його однодумцям, які будь-якою ціною хочуть нав'язати українцям „русский мир". Тому ми ще раз звертаємося до влади: використайте всі надані законом можливості для того, щоб зупинити нову хвилю релігійного протистояння, захистіть права віруючих Київського Патріярхату вільно молитися у своїй Церкві!

Не даймо заради московського „русского мира" підірвати суспільний і конфесійний мир в Україні!

Олег МЕДВЕДЄВ

Із Заяви Прес-центру Київської Патріярхії

АТАКА НА КИЇВСЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ ТРИВАЄ

Напередодні Новорічного свята Патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет зробив заяву, що українська влада та Московський патріярхат здійснюють плян з розвалу та знищення Київського патріярхату. Про це свідчить стрімкий розвиток подій та посилення тиску на Українську Православну Церкву Київського патріярхату.

Цей плян запропонував Московський патріярх Кирило. Головна роля у цьому пляні відведена органам державної влади, зокрема Президенту Януковичу. Почалася з літньої візити Патріярха Кирила в Україну.

Виникла загроза зміни підпорядкування Національного історико-культурного заповідника „Софія Київська" на користь Москви. Патріярх Філарет висловив побоювання, що підпорядкування заповідника Міністерству культури було ініційоване з метою подальшого надання його храмів та приміщень у відання промосковського Митрополита Володимира (Сабодана). Голова синодального відділу Української Православної Церкви Московського патріярхату протоієрей Георгій (Коваленко) зажадав передання московській церкві усіх приміщень Національного заповідника „Києво-Печерська Лавра".

Професор Київської православної боголовської академії Київського патріярхату д-р Дмитро Степовик заявив про бажання Московського патріярха Кирила повністю підкорити Лавру Москві і навіть зробити тут його другу резиденцію.

Все частіше надходить інформація про те, що потреби церков Московського патріярхату фінансує Українська держава. В Одесі виділено з бюджету міста на утримання катедри Московського патріярхату 1 млн. грн. У Херсонській області у 2011 році плянують добудувати Свято-Андріївський катедральний собор Московського патріярхату у Новій Каховці за кошти державного бюджету (1,5 млн. грн.).

(„Свобода")

МІСІЇ В ДЕРЖАВАХ ЕВРОПИ, ДЕ НЕМАЄ СТРУКТУР УГКЦ

КАЗАХСТАН. Проживає близько 333 тисячі українців. Діють чотири офіційно зареєстровані парафії: Покрови Пресвятої Богородиці в Караганді, Святого Обручника Йосифа в Астані, Святих апостолів Петра і Павла в Павлограді, Святого пророка Іллі в Саптаєві. Крім того, є низка спільнот, які тільки розвиваються.

ЛИТВА. Проживає близько 24 тисячі українців. У Вільнюсі є храм Пресвятої Трійці та василіянський монастир Святого Йосафата.Також є громади у Каунасі, Клайпеді, Йонаві, Електренаї та інших містах. Діє 20 громадських організацій.

ЛАТВІЯ. Проживає близько 56 тисяч українців. Діють: Українська середня школа, Об'єднання українських товариств Латвії, громадська організація „Дніпро", Молодіжна організація, Центр української культури „Джерело". На сьогодні у Латвії немає жодного українського греко-католицького храму та жодного душпастиря.

ІТАЛІЯ. Проживає близько 500 тисяч українців. Існує 140 громад УГКЦ. Душпастирують 50 священиків, надаючи їм духовну опіку. В Римі є три осередки: парафія Святих Сергія і Вакха, собор Святої Софії та монастирська церква отців василіян.

ЕСПАНІЯ. Офіційно зареєстровано 75 тисяч українців. Діє 32 громади УГКЦ, в яких служать 16 священиків. Душпастирська опіка здійснюється в таких основних центрах: Альмерії, Барселоні, Ґіроні, Леіді, Мадриді, Малазі, Мурсії, Пальмі-де-Майорці, Памплоні, Севілії, Торейо, Торовієсі, Валенсії, Віці.

ЕСТОНІЯ. Проживає близько 21 тисяча українців. Є лише один храм у Талліні, в якому душпастирює священик Володимир Палієнко. Діють: Український культурний центр та біля 30 громадських організацій.

ІРЛЯНДІЯ. Офіційно зареєстровано близько 8 тисяч українців. Діє одна греко-католицька громада Блаженного свщмч Миколая Чудотворця в м. Дубліні. Душпастирює священик архимандрит Сергій Келегер. Приналежними до цієї громади вважають себе понад 500 вірних. Крім того, є групи вірних, зокрема у Белфасті, Кавані, Деррі, Дандолку, Лімреку, реґіоні Корк Кіларний, які потребують душпастирської опіки.

ПОРТУГАЛІЯ. Проживає близько 70 тисяч українців. Душпастирює 10 священиків у 22 містах, ієромонахи ЧСВВ видають дві церковні газети: у Лісабоні–тижневик „Ґолос св. Василія Великого", у Фатімі–місячник „Світло надії". Діє 9 українських суботньо-недільних шкіл, зокрема у Лісабоні (навчається понад 350 дітей), 4 громадські організації.

(„Андріїв гріш")

ПОЛЬСЬКИЙ ДИПЛОМАТ ПРО УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Перший радник Посольства РП в Києві, керівник консульського відділу, Рафал Вольський працює в Україні перший рік. Раніше він був консулом в Німеччині, де познайомився і подружив з професором Богданом Осадчуком, пізніше став директором Департаменту міжнародних зв'язків Маршалківського управління Вармінсько-Мазурського воєвідства, звідки й потрапив до столиці України.

Теперішня українська влада намагається підкреслювати, що вона зацікавлена якнайкращою співпрацею з сусідами. Це видно по тому, як вона ставиться до справи увічнення пам'яті польських офіцерів і чиновників, замордованих комуністами в Києві в 1940-1941 рр. і похоронених у Биківнянському лісі. Польські археологи ще 2005 р. почали розкопувати їхні могили, проте тодішня влада все припинила. Теперішня влада з власної ініціятиви однозначно заявила, що треба увіковічнити пам'ять поляків, замордованих у Биківні. Усе вказує на те, що у квітні наступнпго року знову на ті місця повернуться польські археологи. А раніше справа роками стояла на одному місці.

Проте з іншого боку видно якщо не тяжіння в бік Росії, то принаймні набагато меншою мірою наближення до Заходу (що було пріоритетом помаранчевої влади). Улітку в Україні масово з'являлися російські політики–прем'єр Путін, тодішній мер Москви Лужков, якому, до речі, раніше заборонено було в'їжджати до України за вислови, у яких закликав приєднати Крим до Росії. Російські політики широко висловлювали свою радість, бо, мовляв, українці і росіяни затужили одні за одними. Одночасно представники влади України і Росії підписали „славний" договір про залишення російської Чорноморської фльоти в Криму взамін, нібито, за дешевий газ. Однак не видно жодних практичних наслідків чи змін у відносинах між Україною та Росією. Натомість міністер енерґетики України Юрій Бойко підписав відповідний договір про співпрацю зі структурами Евросоюзу. Україна, при розхитуванні співпраці з Евросоюзом, намагається зберігати добрі відносини і з одним, і з другим партнером. Вона намагається не піддаватися диктатурі Росії, коли йдеться про газ і її газотранспортні системи.

У Києві почав появлятися, викликаючи велике невдоволення опозиції, патріярх Російської православної церкви Кіріл. Цей патріярх популяризує ідею єдиної православної цивілізації на основі Росії, України та Білорусі. Правдоподібно, хоче теж з'єднати для себе теперішню українську владу для плянів підпорядкування Москві найбіль-

шої церкви (Московського патріярхату). Теперішній президент України не зайняв однозначної позиції у справі цього з'єднання. Зрештою, громадська думка неґативно налаштована до цих спроб.

Влада намагалася запровадити другу державну мову–російську, але поки що їй це не вдалося. Навіть російськомовні засоби масової інформації дуже критично сприйняли цей задум, хоч російськомовних ЗМІ є в Україні значно більше, ніж україномовних (на сто заголовків, сімдесят–це російськомовні). На кількасот книгарень у Києві є лише дві українські. Виразно видно, що теперішня влада України маневрує між Евросоюзом і Москвою. З'явився теж третій напрямок–початок співпраці України з Китаєм. Найбільш правдоподібне–це веде до напливу китайського капіталу в Україну. Напевне, йдеться про альтернативу як для прозахідного, так і проросійського напрямку. У липні під час візити в Києві держсекретар США Гіллярі Клінтон похвалила зовнішню політику України, уникаючи при тому критикувати внутрішню політику нової влади. Але теж демонстративно зустрілася з політиками опозиції. Як видно, і Україна, і Захід, зокрема США,– залишають собі всі шляхи відкритими.

Протягом перших місяців від приходу нової влади спостерігалося затишшя, коли йдеться про польсько-українські взаємини. Це могло виникати з факту трагічної смерти польського президента, проведення нових президентських виборів, а в Україні–з того, що нова влада мостилася на свої крісла. Цих взаємин на найвищому рівні, не рахуючи участи Віктора Януковича на похороні Леха Качинського, практично не було. Але наприкінці вересня і на початку жовтня все рушило з місця. 25 вересня президент Броніслав Коморовський прилетів до Харкова і зустрівся з прем'єр-міністром Миколою Азаровим. Президент В. Янукович тільки тому не був на цій зустрічі, що набагато раніше мав заплянованим візиту до США. Але польський і український президенти зустрілися двічі в Ялті через чотири дні. За оцінкою польського посольства, були це дуже інтенсивні зустрічі. Україна очікує від Польщі підтримки при підписанні договору, який стосується зони вільної торгівлі з Евросоюзом, сподівається польської підтримки при дебатах над договором про вхід до ЕС, тобто–це традиційна роль Польщі в Европі як адвоката українських інтересів у Брюсселі.

Українці прагнуть відміни візового режиму для своїх громадян. Польща ввела візи 2003 р., готуючись до входу до ЕС і до шенґенської зони. Нині кожен громадянин України зобов'язаний мати візу при в'їзді на шенґенську територію, якщо перебуватиме там до 90 днів, а на більший проміжок часу мусить зробити національну візу. Польща видає багато віз: лише в Києві буде видано протягом цього року коло 60 тисяч віз, львівське консульство видасть 300 тисяч, а загалом видається щороку громадянам України майже півмільйона віз. Складається

враження, що справа віз для українців–це немов справа чести. Вони вважають, що візовий режим порушує якоюсь мірою їхню гідність. У візовій політиці, про що неодноразово заявлялося, плянується візові процедури для українців максимально спростити. Більше того: багато вказує на те, що туристичні і бізнес-візи до 90 днів можуть бути цілком відмінені. Протестують південні европейці, бо в самій Еспанії працює нелеґально майже 300 тисяч українців і вони бояться, що з цих 300 тисяч зробиться три мільйони. Як вважає Рафал Вольський, Польща швидко домовилася б у справі візових пільг для України з Німеччиною і Францією, але насправді може бути проблема з Південною Европою. Польська підтримка для уряду України в цій справі буде однак велика.

Записав Степан МІГУС

НАСЕЛЕННЯ СВІТУ СЬОГОДНІ ТА В МАЙБУТНЬОМУ

(ИТАР-ТАСС) У 2009 році населення Росії оцінювалося приблизно в 142 млн чоловік. До 2025 року воно, як очікується, повинно зменшитися до 133 млн, а до 2050 року–117 млн осіб.

Такі прогнози наводяться в новому звіті американської дослідницької організації Population Reference Bureau („Довідкове бюро з народонаселення").

Однак буде відбуватися зростання чисельности населення світу в цілому. Якщо в 2009 році вона оцінювалася в 6,8 млрд людей, то до 2025 року повинна збільшитися до 8,1 млрд людей, а ще через чверть століття–до 9,4 млрд осіб.

Швидше за все буде рости населення Африки. До 2050 року воно має щонайменше подвоїтися і досягти 2,1 млрд осіб. В Азії вже зараз 4,2 млрд людей, а до 2050 року має додатися ще близько 1,3 млрд осіб.

В основному це буде залежати від демографічних тенденцій в двох найбільших за чисельністю населення країнах світу–Індії (1,2 млрд людей зараз і, за прогнозами, більше 1,7 млрд в 2050 році) і Китаї (відповідно 1,3 млрд людей і 1,4 млрд чоловік).

Европа швидше за все стане першим в історії реґіоном, де чисельність населення в довгостроковій перспективі буде знижуватися в результаті низької народжуваности, перш за все в країнах Східної Европи і Росії. Зараз є близько 738 млн европейців, до 2050 року повинно залишитися 702 млн чоловік.

Що стосується США, їх населення оцінюється зараз у 310 млн. До 2050 року воно, за новими оцінками, може досягти 399 млн людей, а може і 423 млн або навіть 458 млн–залежно від темпів іміґрації. І в 2050 році США залишаться серед десяти найбільших за чисельністю населення держав плянети.

Сьогодні в „першу десятку" країн світу входять: Китай, Індія, США, Індонезія (235 млн), Бразилія (193 млн), Пакистан (185 млн), Банґладеш (164 млн), Ніґерія (158 млн), Росія і Японія (127 млн).

РЕВУЦЬКИЙ ВАЛЕРІЯН

Ревуцький Валеріян (професор–почесний UBC), видатний учений, член багатьох канадських, американських та українських академічних інститутів, народився 14 червня 1910 р. в Іржавці, на Полтавщині, помер 22 грудня 2010 р. у Ванкувері в лікарні.

Залишив у глибокому смутку дружину Валентину, з якою прожив майже 60 років, дочку Ірину з чоловіком Олександром Тисяком, численних побратимів та друзів.

Похований 30 грудня з Свято-Троїцького собору Української православної церкви у Ванкувері.

У його пам'ять поміщуємо нарис покійного д-ра Василя Вериги із часопису *Свобода*, США, та спомин проф. В. Ревуцького про Голодомор з його інтерв'ю.

Глибокі співчуття Родині висловлює
Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

Василь ВЕРИГА

ПРОФЕСОР ВАЛЕРІЯН РЕВУЦЬКИЙ У ТАБОРІ В РІМІНІ

Кінець Другої світової війни захопив проф. В. Ревуцького в Австрії, де більшовики чулися, як у себе вдома, і викрадали нелюбих їм людей. Так вони захопили австрійського громадянина А. Бізанца і вивезли його до Москви. У перші роки по Другій світовій війні більшовицькі аґенти вільно пересувалися по західноевропейських країнах і схоплювали визначних діячів українського визвольного руху та вивозили до СРСР або вбивали таки на місці, як це сталося із д-ром Левом Ребетом та Степаном Бандерою. Коротко кажучи, саме перебування за межами СРСР не було ґарантією спокійного життя. Так, проф. Ревуцький, опинившись під кінець війни в Австрії, не почувався у повній безпеці і тому дістався до Риму в Італії, де вже був Український Комітет Допомоги втікачам з України. Але Італія тоді була переповнена комуністичними аґентами з СРСР та й своїми власними комуністами, готовими до послуг Москви. В Українському Допомоговому Комітеті йому порадили дістатися до табору біженців, але проф. Ревуцький вибрав табір інтернованих дивізійників у Ріміні, які присягали на боротьбу з большевизмом. Він уважав, що то

найпевніше місце для нього, і там напевно його охоронять перед комуністичними аґентами.

10 липня 1946 р. о. д-р Михайло Ваврик особисто поїхав до Ріміні і відпровадив професора Ревуцького до табору, де прийняли його на місце іншого дивізійника, який недавно „вибрав волю", і там, як колись на Січі, йому дали нове прізвище того ж дивізійника. Так проф. Ревуцький став полоненим. У тому часі у таборі був уже один найстарший віком „дивізійник" Олексій Девлад, який приєднався до Дивізії, коли вона відступала з фронту, колишній працівник славного історика, фольклориста й письменника Дмитра Яворницького у Дніпропетровську.

Проф. Ревуцький, освіши у таборі, виходив щодня на збірку рано і ввечері і був спокійний, що там його аґенти не знайдуть. Він скоро виявився дуже корисним таборянином, бо в таборі існував уже театральний гурток під керівництвом Степана Столярчука, який запросив його до співпраці–викладати у театральній школі та бути інструктором у підготовці.

Крім того, проф. Ревуцький писав статті до таборових газет, зокрема до тижневика „Батьківщина", що його редаґував хор. Семен Федюк, який у тому часі ішов на лікування, і редакцію перебирав підхор. Василь Верига.

Від вересня 1946 року до березня 1947 року на сторінках „Батьківщини" появилися наступні: „Народ і театр", „Володимир Короленко", „Українська опера", „Диктатор Брюкнер", „Про театральну освіту", „Навколо вистави „Малахія", „Опера і Микола Лисенко", „Перлина драматургії", „Ґероїчна соната", „Дернівський різдвяний вірш", „Український пореволюційний театр" у 3-х частинах, „Нові драми Ю. Косача", „Коли прокидаються мертві", „Дві львівські прем'єри", „Карло Ґольдоні". Разом 18 статтей, які інформували про театр і його значення у розвитку української культури.

У 2004 році Головна Управа Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА звернулася до проф. Ревуцького із запитом, чи не міг би він взятися за редакцію другої частини збірника про побут дивізійників у таборі Ріміні, в Італії. (Першу частину зредаґував і видав покійний Всеволод Будний у Нью-Йорку в 1979 р.)

Коли ж він погодився і Братство передало йому зібраний В. Будним матеріял, Управа згодом виписала йому чек на 500 дол. за редакційну роботу і за кошти поштової пересилки.

Але проф. Ревуцький чека повернув, кажучи, що він робить це як подяку дивізійникам за те, що вони поставилися до нього дуже прихильно, коли він прийшов до табору.

ВАЛЕРІЯН РЕВУЦЬКИЙ ПРО ГОЛОДОМОР

З інтерв'ю (*переклад з англійської*)

ВР: Міліціонер прийшов до мене з наказом, що я маю з'явитися на такому-то місці в такому-то часі. Я був студентом Київського будівельного інституту, і мене змобілізовували на жнива тому, що по селах дуже багато людей повмирало. Мені було наказано викликати селян на роботу. Я йшов від хати до хати. В одній хаті я застав опухлу дівчину. Коли я сказав, що вона повинна йти на роботу, вона відповіла, що не може, бо розпухла з голоду. Я запам'ятав ту хату й наступного дня я приніс їй мій раціон хліба. Я зробив це знову, і що сталося? Хтось доніс на мене до члена [комуністичної] партії, який був наставником нашої групи, що я годую [цю дівчину]. Він зателефонував мені і сказав: „Слухай Ревуцький, що ти робиш? Ти годуєш ворога народу! "

Інтерв'ювер: Вас покарано?

ВР: Так. Мене післали працювати при зборі сіна. Це була неймовірно важка праця. Два дні відробив, а на початку третього зімлів.

Я також бачив, як вони і допитували й покарали голову сільської ради, Мельника. Вони викинули його з [комуністичної] партії. Але то був цікавий випадок. Під час слідства голова трійки* зібрав селян і сказав їм: „Ну, скажіть що-небудь про Мельника!" Тиша. Він повторив: „Ґоворіть!" Нарешті, голос почувся ззаду: „Що можна казати? Якщо хто-небудь що-небудь скаже, вночі його відвідає „червоний півень [вогонь]!"

Так вони не отримали жодних свідчень [проти Мельника]. Але Мельника та його співробітників „вичищено". Голову тракторної станції, що був аґентом НКВС, застрелено з-за кущів. Опір кампанії [колективізації] був запеклим. Я був там близько місяця, і там було п'ять або шість випадків [опору]. Я бачив це сам. У селі Руда був ліфт, де зберігалося зерно. Біля нього був напис: „Не зближайся на 100 метрів до ліфта!" Охоронці стріляли до кожного, хто зблизився до ліфта, в якому було досить зерна. Це був спланований геноцид проти українського народу. І наслідки цього голоду вплинули на менталітет нашого народу. Жорстокістю і брутальністю, з якою чиновники трактували населення, мали вплив. Люди стали твердшими, черствішими. Це психологічні наслідки цього страшного голоду. Не дай Боже.

---

* Трійки НКВС були комітети, що складалися з трьох членів. Під час голоду ці трійки діяли так само, як суди, з правом проводити слідство, оскаржувати й виносити вироки в усіх політичних справах, згідно з „Законом про захист державного майна", який вступив у силу влітку 1932 р. Будь-яка крадіжка продуктів харчування або невиконання плянів колективізації вважалися актами саботажу або контрреволюції—злочини проти держави, і, отже, політичні. Вироки були остаточними, без можливости апеляції.

Олександер МОТИЛЬ

ПАНІ ЯНУКОВИЧ ЗАГОВОРИЛА ВІДВЕРТО

Дружина Віктора Януковича, здається, нарешті вирішила вийти з затвору й стати першою леді України, цілком можливо, сподіваючись допомогти своєму стурбованому чоловікові врятувати непевне президентство.

Після багаторічного уникання публічної уваги 9 листопада 2010 р. Людмила Янукович вийшла на сцену Донецького театру опери та балету. Зі сльозами в очах вона привітала два музичні ансамблі Івано-Франківська, неприхильно налаштованого щодо Януковича, і познайомила авдиторію з культурною ініціятивою, мета якої–збудувати міст між сходом і заходом країни: „Найважливіше–це любити, довіряти та прощати".

Хто з цим не погодиться? Та почуття пані Янукович украй сенсаційні з огляду на те, що вона їх виливала у тому самому місті, де майже шість років тому засудила Помаранчеву революцію у таких словах, від яких навіть її чоловікові стало соромно. „Там просто оранжевий шабаш!"–кричала вона на антипомаранчевому мітинґу. По поверненні з Києва Людмила Янукович заявила, що бачила „гори оранжевих апельсинів". Навіть більше, „ті апельсини були наколені!.. І ось зараз, коли я їхала сюди, о п'ятій годині на новинах передавали, що сталося масове отруєння, яке вимагає госпіталізації. Вони везуть людей з менінгітом у лікарні!"

Тож не дивно, що у той час, як Віктор наступні п'ять років відшліфовував свій імідж за допомогою американського консультанта Пола Манафорта, Людмилу м'яко заштовхали на далекий задній плян у Донецьку, де вона піклувалася двома синами. Старший Олександер, стоматолог, має двоє дітей; менший, Віктор-молодший, пішов батьковими слідами у політику, працює в молодіжному крилі Партії реґіонів, а 2006 року став народним депутатом. Мама й сини мешкають рядом у трьох окремих будинках у центрі міста.

До речі, у хлопців справи йдуть добре. Донецька міська рада нещодавно дала дозволи Олександрові та Вікторові-молодшому на купівлю земельних ділянок площею 7 тис. та 1,5 тис. квадратних метрів загальною вартістю 1 250 000 гривень (близько 150 тис. долярів). Ця ціна, як зазначила одна національно-демократична газета, була вкрай заниженою.

Коли на початку 2010 року Янукович став президентом, ви можете собі уявити, який жах охопив його та Людмилу. Звинувачення „оранжевих апельсинів" могло пройти на Донбасі, але не у помаранчевому Києві. І Людмила, благочестива християнка, віддана мати й бабуся, напевно, злякалася від самої думки жити у центрі уваги. Подружжя вирішило, що вона залишиться вдома, але одна річ була певною: помешкання для Віктора у Києві не становитиме проблеми. Український президент із робітничого класу живе з комфортом, захопивши („придбавши"–на жаль, не зовсім доречне тут слово) величезний маєток за містом. Він закінчує оздоблення у розкішному „клюбному будинкові", одні двері якого коштують, як повідомляють, близько 28 тис. долярів.

Одразу після виборів український дизайнер Юрій Варивода дав пані Янукович кілька порад у питанні моди. „Їй пасуватиме европейський стиль зі стриманими клясичними костюмами та мінімумом аксесуарів… Українські строї чи навіть натяк на етнічний стиль зроблять її радше смішною, ніж елеґантною, не так, як Катерину Ющенко"–ідеться про суспільно активну дружину колишнього президента Віктора Ющенка, котра народилася в Америці і яку недруги часто звинувачували у тому, що вона–аґент ЦРУ. Можливо, трохи занадто різко Варивода закінчив: „Припускаю, що навіть найкращий стиліст навряд чи зможе зробити з неї Мішель Обаму чи Карлю Бруні… Їй треба навчитися правильно говорити й належно поводитися. Якщо вона досі нічого не зробила у цьому напрямку, то це не добре".

Пані Янукович, здається, всерйоз прийняла пораду Вариводи. Пробний виступ для неї стався у травні в Донецьку, коли вона взяла участь у святкуванні 20-ої річниці від заснування клюбу „Інтеліґент". Вдячні учасники клюбу зробили її почесним членом і назвали своєю „Берегинею"–мітологічною слов'янською богинею, яка оберігає дім. Трапилося так, що президент клюбу–Вадим Писарєв, директор Донецького театру опери та балету й давній друг подружжя Януковичів, не тільки хоче залучити до свого клюбу, як він скромно висловився, „усю інтеліґенцію України", а й заснував східно-західний проєкт, сподіваючись зблизити українців зі сходу та заходу через культурний обмін. І їхнє зближення–це нагальність, оскільки ворожнеча, яку розпалили радикали Януковича під час бездіяльного правління Ющенка, тільки посилилася через тупе вседіяльне правління Януковича.

Бажання Писарєва, щоб перша леді підтримала східно-західну ініціятиву, зрозуміле, проте навіщо вона вийшла на сцену знову? Вона плянує приєднатися до Віктора у його великому маєтку? Змінила погляди із часів помаранчевої балаканини 2004 року? Чи витягує з халепи чоловіка?

Після сорока з лишком років шлюбного життя Людмила знає свого Віктора. Вийшовши заміж за нього відразу після того, як він відсидів два

терміни у в'язниці за хуліганство, вона знає, коли у нього все гаразд, а коли–ні. І останнім часом президент оббивався об деякі стіни, більшість із яких звів сам. Його рейтинґ падає, Кремль з нього кепкує, західні уряди й медії не перестають бити на сполох через його авторитаризм, економічна реформа вийшла на нуль, підприємці як на сході, так і на заході готові до боротьби, а націонал-демократи ненавидять його.

На сцену виходить Людмила. Коли твоя добра дружина публічно кається перед українцями з заходу, маючи антипомаранчеву репутацію, це майже те саме, що вибачитися самому. І коли вона зверталася до донецької авдиторії зі словами: „Я хочу, щоб усі ви молилися, вірили, надіялися, витерпіли та пробачили"–хто зна?–можливо, вона думала про Віктора.

Джерело: Інозмі

ЛОВІТЬ РИБУ В БОЧЦІ!

Президентська засада: Віктор Янукович робить все з легкої руки.

Два його останні феномени відносяться до кадрових призначень на важливі державні пости: голова Національного банку та генеральний директор новоствореного аґентства оборонної промисловости–Укроборпром-у.

Керівники центральних банків, як правило, є видатні економісти або успішні бізнесмени, особи з бездоганним рекордом, сильні морально, які мають політичний досвід. Зрештою, вони мають управляти економікою в трудних часах. Не в Україні. Януковича відповідник на американського Алана Ґрінспена є Сергій Арбузов. Ніколи не чули про нього? Ну, ніхто, поза Україною, ані навіть в Україні–за винятком, звичайно, близьких друзів Януковича в Донецьку, де 34-річний Арбузов був від 2004 року на різних посадах у невеликому Бізнесбанку.

Я не сумніваюся, що Сергій розумний хлопець, але зробити його головою Національного банку–це те саме, що американський президент призначив би на голову Федеральної резервної системи чиновника малої кредитної спілки у Дейтоні, штат Огайо. Чи це має сенс? Очевидно, що ні. Але така практика має сенс у „Януковичівці", де компетенція несе загрозу верховенству султана, і лояльність цінується вище за все. Очевидно, що потенційні інвестори будуть раді дізнатися, що український центральний банк тепер буде васальським відділом президентської адміністрації.

Ще одне призначення: генеральним директором Укроборпром-у став 45-річний Дмитро Саламатін, родом з Казахстану, де він отримав ступінь в гірничій промисловості. Дійсно, вся його кар'єра була зосереджена на гірництві й металурґії. Просто, яке він має знання з питань оборони і безпеки в аґентстві, яке імовірно буде здійснювати

нагляд над усією українською оборонною сферою, у тому числі над експортом зброї? Добре питання. Одне можна сказати напевно: Саламатін є вірним членом Партії регіонів і депутатом парляменту з 2007 року. Людина Януковича! Великий Дмитро також має великі кулаки, розбивши ніс одному опозиційному депутатові у 2010 році. Ох, і він був одним з реґіоналів, які активно брали участь у бійці 16 грудня у ВР. Думаєте, що президент, котрий повинен обов'язково дотримуватися верховенства закону, призначить доброго Саламатіна послом України в Антарктиді? Але не Янукович: він нагороджує головорізів, хоч у проповіді на Різдво говорив: „Господь Бог вчить нас, що ми можемо покращати наше життя і побудувати сильну країну тільки добрими ділами." Sic!

У всякому разі, так як президент України має своєрідне розуміння добра, дозвольте мені звернути увагу прем'єр-міністру на таку особу: Микола Левченко, 31-річний секретар Донецької міської ради. Ніколи не чули про нього? Він проявив себе зовсім недавно знаменитою ідеєю, пропонуючи примістити іноземних туристів в 2012 році на европейському футбольному чемпіонаті в Донецьку в армійських наметах поза містом. (Зареєструйте мене, Нік!) Але реальні претенсії Левченка до слави походять з 2007 року, коли він осягнув національну популярність, висловивши думку, що російська мова повинна бути державною мовою в Україні, а українська–зарезервована для фольклору й анекдотів. Кумедний чоловік, і ліберальний! Але Бог з ним…

Моє улюблене „левченківство"–це його вихваляння, що він у 2007 році прочитав „Війну і мир" Лева Толстого сім разів. Невже ж! Порахуйте: книга має близько 1400 сторінок, які, помножені на сім, становить близько 10 000 сторінок Толстого. Отже, або в нього феноменальна швидкість читання, або він не читав нічого, крім „Війни і миру", або на своїй посаді він не мав що робити. Я підозріваю, що Левченко має лише одну книжку– але, знову ж таки, хто знає: може він геній? Врешті-решт, Янукович здобув два дипломи з економіки в той час, коли очолював Донецьку обласну раду. І став президентом.

Все таки, як я вже сказав, Нік–це мій вибір на пост прем'єр-міністра. Він вміє читати, він просто динаміт і може піднімати важкі об'єкти. Я припускаю, що він також міг би тримати великого Дмитра на короткій повідці, хіба що демократи спровокують погром–самі проти себе, і копняк в задок стане, на жаль, необхідним.

Олександер Мотиль (англ. Alexander J. Motyl)–американський історик, дослідник імперіялізму та націоналізму. Професор політології в Радґерському університеті (США), директор програми вивчення Східної та Центральної Европи.

ПРЕЗИДЕНТ В. ЯНУКОВИЧ ПОМСТИВСЯ ДІЯСПОРІ

20 грудня Президент Віктор Янукович привітав товариство „Україна-Світ" з 50-річчям від дня його створення. У вітальному слові він підкреслив, що українці діяспори були активною силою у створенні незалежної Української держави і сприяли визнанню її незалежности у 1991 р. державними чинниками США, Канади, Польщі, Арґентини та інших країн. На цьому його прихильність до закордонного українства скінчилася. Не може В. Янукович вибачити відмову зустрічі з ним під час його вересневого перебування в Нью-Йорку.

У вітальному слові Президент відзначив, що „середовище української діяспори непросте", заявив, що „Чорнобильська катастрофа, Голодомор 1932-1933 років, становище української культури, захист української мови–все це було найгарячішим пунктом суперечок."

Така заява видається принаймні дивною. Згадані події ніколи не були найгарячішим пунктом суперечок в середовищі української діяспори. Навпаки–закордонні українці завжди знали правду про них і розповідали ту правду світові. Особливо критично поставився В. Янукович до „четвертої хвилі еміґрації". Він вважає, що вона є „найболючішою проблемою, коли мільйони людей виїжджають за межі країни і утворюють велику дисгармонію нашого духовного життя".

У цій заяві Президента теж відчутна образа на діяспору, яка від дня його обрання вимагає від нього виявлення громадянського усвідомлення національних засад української історії, поваги до боротьби і страждань українського народу в роки комуністичного гніту.

Чому саме до „четвертої хвилі" має він претенсії? Вочевидь, тому що її представники переважно залишаються громадянами України і, перебуваючи у розвинутих країнах, бачать, як мають працювати демократичні уряди та громадські інституції, заробляють значно більше, ніж люди в Україні і несуть усю цю інформацію в українське середовище. Таке інформування суспільства дуже небезпечне. Адже він має намір збудувати поліційну державу з „вертикаллю влади" при повній автократії олігархів, а „четверта хвиля" може зашкодити цьому.

Мрією В. Януковича є спрямувати „усі течії діяспори в наші нові державні турбіни–для людей, для їхніх зростаючих пекучих потреб". Отже, знову урядова машина і люди-гвинтики, які обертатимуть турбіну Партії реґіонів. Прикметно, що свою думку про діяспору В. Янукович адресував не закордонним українцям, а дуже своєрідному Товариству „Україна-Світ", голова якого Іван Драч на прес-конференції в „Укрінформі" визнав, що Товариство було створене за рішенням Комуністичної партії України і КҐБ, щоб вести нещадну боротьбу з так званими „буржуазними націоналістами" і виконувати пропаґандистську функцію. *(„Свобода")*

МАСОВІ УТИСКИ УКРАЇНЦІВ У РОСІЇ

(Радіо „Свобода") Міжнародні українські об'єднання протестують проти закриття Федеральної національно-культурної автономії українців у Росії. Вони б'ють на сполох через те, що українська діяспора в Російській Федерації не має національних шкіл та культурних центрів, а права її представників обмежуються.

Натомість у МЗС України вважають, що одну з організацій діяспори закрили правильно, через порушення російських законів, і відзначають, що діяспора в Росії потребує ефективніших керівників.

Зазначимо, найбільша у світі українська діяспора знаходиться в Росії: за останнім переписом, тут мешкає три мільйони українців, реально ж їхня кількість перевищує 10 мільйонів. Такі дані наводить Українська всесвітня координаційна рада.

Втім, сьогодні влада Росії чинить тиск на тамтешніх українців, відзначає голова цієї організації, письменник Дмитро Павличко. Останнім таким кроком, на його думку, стало рішення Верховного Суду Російської Федерації від 24 листопада 2010 р. про ліквідацію Національно-культурної автономії українців у Росії.

„Допоки інтереси українців у Росії не будуть захищені так само, як інтереси росіян в Україні – про жодну дружбу та нормальні взаємини між державами не може йти мова. Українська держава для того і створювалася, щоб задовольняти потреби українців не лише всередині країни, а й в усьому світі. Ми, як і кожна нація сьогодні, маємо світову систему, яка охоплює діяспори в усіх країнах. І якщо рідна держава не дбає про неї – то ця жива система гине",–підкреслив Павличко.

Проте, федеральна автономія українців у Росії, яка охоплювала українські організації в усіх реґіонах країни, зазнавала тиску останні декілька років,–заявив колишній голова автономії Валерій Семененко.

„Зверталися до посольства, до Януковича, але це нічого не дало. Спочатку нам туманно говорили про те, що нас не закриють, що Посол України говоритиме з міністром закордонних справ Росії Сергієм Лавровим і все владнається. Як бачимо, наші зусилля марні",–зазначає Валерій Семененко. Натомість українські дипломати відкидають критику у бездіяльності і кажуть, що російська влада мала законні претенсії до Федеральної автономії українців. Про це заявив керівник департаменту інформаційної роботи МЗС України Олег Волошин, який донедавна працював у посольстві України в Москві.

Як повідомлялося раніше, Верховний суд РФ в середу, 24 листопада, ліквідовував Федеральну національно-культурну автономію українців Росії, виключивши організацію з реєстру юридичних осіб.

ЧОМУ РОСІЯ ЗАБОРОНИЛА УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ?

24 листопада Верховний суд Росії за позовом Міністерства юстиції прийняв постанову про ліквідацію Федеральної національно-культурної автономії українців Росії у зв'язку з „виявленням порушень в господарській діяльності". Основою для позову стала скарга активіста фонду „Отечество" Миколи Журавльова, який заявив, що федерація „веде політичну діяльність, прославляє бандерівців і ллє неґатив на Росію". Отож йшлося зовсім не про господарські порушення.

Безумовно, тиск на українську діяспору в Росії, її культурний рух розпочався після президентських виборів в Україні. Уже в травні у Москві, Санкт-Петербурзі, Сургуті, Воронежі та Уфі почалася справжня зачистка українського культурного руху. В Москві спочатку закрили Український освітній центр, потім почали наступ на Бібліотеку української літератури. Жорсткі перевірки українських центрів почалися в реґіонах. Вони продемонстрували упередженість російської влади й політичне підґрунтя цієї справи.

Особливе роздратування Москви викликала участь українців у програмах Радіо „Свобода", проведення у Москві міжнародної науково-практичної конференції „Українiстика в Росії: історія, стан, тенденції розвику", а найбільше–проведення заходів, присвячених пам'яті жертв Голодомору. Діяльність Українського освітнього центру перевіряли працівники Федеральної служби безпеки. Про це й розповіло Радіо „Свобода". І Кремль вирішив у судовому порядку ліквідувати федерацію, щоб позбавити її можливости виступати від організованих українців.

Вшанування пам'яті жертв Голодомору в Москві було обмеженс відвіданням російської церкви, де російські ж священики відслужили Панахиду. Коли російська влада почала робити заяви, що всюди в Росії є українські школи, українці поставили її у незручне становище, коли заявили, що в Росії немає жодної української школи.

Фонд „Отечество"–це відома російська шовіністична організація, яка М. Журавльова використала для політичного наклепу. Це–політичне замовлення, спецоперація шовіністів.

На такі акції не реаґує Посол України в Росії Володимир Єльченко, який переважно вдається до загальних запевнень про дружбу двох народів і уникає конкретних дій. Українська діяспора вимагала розглянути проблеми українців Росії в освітній сфері якраз напередодні засідання підкомітету з гуманітарної співпраці українсько-російської міждержавної комісії. Цих вимог не почули. Ще на початку березня Президент Росії Дмитро Медведєв заявив, що в Росії буде один чи два українських телеканали. Їх досі немає. Слова, лише слова...

Російська влада виступила проти своїх громадян-українців за

вшанування ними жертв Голодомору, за відновлення правдивої історії. Оскільки її дії збігаються з позицією нинішнього проводу України, російським українцям не доводиться очікувати підтримки з Києва.

Вимагаймо від української влади висловити рішучий протест на найвищому рівні. Такі дії Росії ще раз підтверджують, що для неї так зване „стратегічне партнерство" є лише прикриттям для здійснення своїх імперських плянів щодо України.

Українська влада повинна надати представникам української громади в Росії дієву підтримку в організації та задоволенні їхніх національно-культурних потреб.

(„Свобода")

СКУ ЗАКЛИКАВ МІЖНАРОДНЕ СПІВТОВАРИСТВО, УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ ТА СВОЇ СКЛАДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ СТАТИ НА ЗАХИСТ ЛЮДСЬКИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ УКРАЇНЦІВ РОСІЇ

4 січня 2011 р. Світовий Конґрес Українців (СКУ) надіслав лист та меморандуми в справі утисків української національної меншини в Росії до відповідних урядів Організації Об'єднаних Націй, Організації з безпеки та співробітництва в Европі (ОБСЕ), Европейського Парляменту, до Комітету парламентського співробітництва ЕС-Росія, Ради Европи, Президенту Віктору Януковичу та послу України в Росії Володимиру Єльченку. Копії вищеназваних документів СКУ надіслав Президенту Росії Дмитру Медведєву та Прем'єр-міністру Росії Володимиру Путіну.

Світовий Конґрес Українців висловлює глибоку стурбованість у зв'язку з рішенням 27 січня 2011 р. Касаційної колегії Верховного суду Росії, яка відхилила апеляцію Федеральної національно-культурної автономії українців Росії. Це вже третє за чергою рішення судової установи Росії (після Тверського районного суду м. Москви та Верховного суду Росії), яке задовольнило звинувачення Міністерства юстиції Російської Федерації на адресу Федеральної національно-культурної автономії українців Росії.

„Світовий Конґрес Українців вважає, що намагання Міністерства юстиції Російської Федерації ліквідувати Федеральну національно-культурну автономію українців Росії є свідченням порушення національних прав українців Росії, а також висловлює свою глибоку стурбованість у зв'язку з рішенням Касаційної колегії Верховного суду Росії у цій справі,"–заявив президент Світового Конґресу Українців Евген Чолій.

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В МОСКВІ

Влада відстоюватиме права українців у Росії перед керівництвом Федерації. Про це заявила заступник глави Адміністрації президента Ганна Герман в інтерв'ю 5 каналу.

„Ми будемо робити все, щоб українці в Росії мали права, мали можливість для свого національного, культурного розвитку. І я думаю, що ми будемо в цьому досить тверді і переконливі,– заявила чиновниця.–І будемо відстоювати права цих людей перед російським керівництвом".

При цьому зазначила, що заяви Українського конґресового комітету, щодо ситуації в Росії з українською бібліотекою лунають занадто „здалеку".

„Я би з Америки, здалеку, аж так не судила категорично про Україну. З Америки дивишся на те, що відбувається в Україні трошки під іншим кутом зору",–зазначила Герман.

„Мені дуже шкода, що Український конґресовий комітет не побажав зустрітися з президентом в Нью-Йорку, коли президент запрошував їх"..

(„Українська правда")

Деякі коментарі на інтернеті:

Нужно отвечать тем-же. Брать пример со старшего брата, хватит унижатся. (Ответить).

Ти спочатку захисти українську мову в своїй державі, щоб тут не „штокалі" (Гість)

МОСКОВСЬКИЙ МЕР ПІДТРИМАЄ УКРАЇНСЬКУ БІБЛІОТЕКУ

Уряд Москви налаштований продовжувати підтримку діяльности Бібліотеки української літератури.

Про це власному кореспонденту УНІАН у Росії повідомили у Посольстві України в Москві за підсумками зустрічі 24 січня Посла України в Росії Володимира Єльченка з мером Москви Сергієм Собяніним.

„Собянін заявив, що Уряд Москви налаштований продовжувати підтримувати діяльність Бібліотеки української літератури міста Москви",– йдеться у повідомленні посольства.

Як підкреслювалося під час зустрічі в мерії Москви, на сьогодні українці становлять найчисельнішу національну меншину столиці Росії. Вони активно працюють в усіх найважливіших сферах суспільного життя–політиці, державному управлінні, економіці, науці, освіті, культурі.

У повідомлені зазначається, що уряд Москви завжди приділяв важливу увагу задоволенню потреб культурно-національного розвитку українців, які мешкають в місті. Саме на цьому ґрунтується незмінна підтримка з його боку діяльности Бібліотеки української літератури як важливого осередку української культури.

Зустріч Єльченка з Собяніним відбулася на доручення Президента України Віктора Януковича сприяти прискоренню остаточного врегулювання ситуації навколо Бібліотеки української літератури міста Москви, наголосили у посольстві.

Як повідомляв УНІАН, 23 грудня 2010 року відділ боротьби з екстремізмом МВС РФ під час обшуку вилучив із Бібліотеки української літератури в Москві більш як 50 книг для проведення психолого-лінґвістичної експертизи. Працівники міліції в електронному каталозі набрали слово „націоналізм" і вилучили всі видання, в яких було виявлено це слово.

24 грудня посол України в РФ Володимир Єльченко повідомив, що книги з бібліотеки вилучено в рамках кримінальної справи за фактом розповсюдження екстремістської літератури.

26 грудня директор бібліотеки Наталія Шаріна повідомила, що після цього бібліотека опечатана й закрита. За її словами, 24 грудня в бібліотеці відбувся другий обшук, у результаті якого було вилучено жорсткі диски з комп'ютерів, а також читацькі квитки.

12 січня в Міністерстві закордонних справ України повідомили, що Бібліотека української літератури в Москві повністю відновила роботу в звичайному режимі.

13 січня міністер закордонних справ РФ С. Лавров заявив, що МЗС Росії зацікавлене в роботі Бібліотеки української літератури в Москві.

14 січня у Бібліотеці української літератури в Москві відбувся третій обшук, у ході якого було вилучено сервер, директора побив співробітник міліції.

16 січня посол України в Росії Єльченко повідомив, що ситуацію навколо Бібліотеки української літератури у Москві буде остаточно врегульовано найближчим часом.

Довідка: УНІАН. Бібліотека української літератури була створена постановою уряду Москви від 19 грудня 2000 року.

Верховний суд Росії 27 січня ухвалив остаточне рішення про ліквідацію Федеральної національно-культурної автономії українців Росії (ФНКА УР), а 31 січня призупинив провадження за заявою Міністерства юстиції Росії про ліквідацію Об'єднання Українців Росії (ОУР).

НОВА „ІСТОРІЯ" ГАЛИЧИНИ

„Якщо нашу історію будуть писати чужинці, вона, історія, буде нам чужа",–проф. Володимир (Волтер) Тарнопольський, канадський юрист, член Комісії прав людини в ООН.

Генеральний консул Російської Федерації у Львові **Євген Гузєєв** вважає, що українську мову завезли на Західну Україну більшовики. Про це він заявив 16 грудня 2010 р. на зустрічі з представником учасників акції протесту проти „кавказького терору" у Росії, що відбулася перед Генеральним консульством Російської Федерації у Львові.

„Було дві руські школи у Львові. „Руські" вони називались, не „українські". Тому що в поляків не було української мови тут. Не було ні професорів українських–всі були або австріяки, або євреї, або німці, або поляки. Українців не було, і студентів не було українців–так, трошечки було",–сказав він.

„До 40-го, коли прийшла Червона армія, комуністи... Вони сказали: „Які ви русини? Ви–українці. Ви були русинами всі тут. Українську мову принесли більшовики сюди, зі Сходу України. Вони організували тут українські школи і назвали вашу російську мову українською мовою",–додав Генконсул.

Євген Гузєєв також пояснив своє бачення розвитку української мови у Львові.

На закид пікетувальника про те, що українська мова починає деґрадувати, Євген Гузєєв продовжив, „тому що ви не докладаєте зусиль до того, щоб її розвивати". „Треба розвивати її, треба вкладати гроші, треба навчати дітей у школах, щоб вони розмовляли нормальною українською мовою–не суржиком галицьким, а нормальною українською мовою".

Окрім того, він висловив думку, що Україна була створена Австрією для того, аби відділити її від Росії.

„Тут була Русь–Галицька Русь, Червона Русь. Люди говорили по-руськи, тому що вони були русини. Проєкт „Україна" створили австріяки для вас, щоби відірвати вас від Росії, від Русі. Розділили нас", –зазначив він.

На наступній зустрічі з одним із представників пікетувальників він висловив переконання, що протестувати до Генконсульства вийшли „зазомбовані націоналісти".

Zaxid.net

В. ПУТІН НЕХТУЄ РОЛЕЮ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

ВАРШАВА, Польща. – Польська газета „Жечпосполіта" 21 грудня пише, що російський прем'єр Володимир Путін відкрито нехтує історичною ролею України у Другій світовій війні. Мається на увазі його заява щодо спільної з Україною перемоги над Гітлером, що „виграли б і самі, бо ж ми–країна переможців". Польське видання зазначає, що така заява В. Путіна викликала обурення українських ветеранів війни, представників Компартії України, опозиції–однак провідники української держави не відреаґували на неї. Як пише „Жечпосполіта", Президент Віктор Янукович, котрий часто „гостює" в Москві, та його прем'єр-міністер Микола Азаров, мовчать з приводу відкритих „неґацій" В. Путіна щодо історичної ролі України. Польське видання наводить думки експертів, котрі вважають, що В. Путін „поставив В. Януковича та М. Азарова у дуже незручну ситуацію, бо дає зрозуміти, що не готовий навіть до символічних компромісів з українцями". А В. Янукович, за словами політолога Антона Борковського, „наробив уже стільки поступок Росії, незважаючи на те, що вони могли б загрожувати його інтересам".

А. Боровський також вважає, що тепер українські історики мали б саме з підказки В. Путіна змінити підручники з історії України, бо, за словами російського прем'єра, „у 1941-45 роках була російсько-німецька війна, а не війна СРСР з Третім райхом". Українські ветерани війни написали у відкритому листі до В. Путіна, що він „ображає пам'ять полеглих у Другій світовій війні", намагається завдати їм болю, „принизити і образити Україну". Опозиція вимагала від влади відповісти на нехтування В. Путіним багатомільйонними жертвами у Другій світовій війні, однак офіційної реакції на слова В. Путіна не було.

(„Українська правда")

У WIKILEAKS СПЛИВЛИ ДОКУМЕНТИ ПРО ЗВ'ЯЗКИ ПУТІНА З МАФІЄЮ

Захід бачить у Росії наскрізь корумповану, диктаторську клептократію на чолі з прем'єр-міністром Володимиром Путіним, що випливає з опублікованого WikiLeaks листування американських дипломатів. За їх даними, чиновники, олігархи і організована злочинність у РФ тісно пов'язані, й разом утворили „віртуальну мафіозну державу" на території країни,– пише газета The Guardian.

Незаконна торгівля зброєю, відмивання грошей, особисте збагачення окремих людей, захист злочинців державними структурами, вимагання і „відкати", валізи, набиті грошима, і секретні рахунки в офшорних банках на Кіпрі–описується російська дійсність амери-

канськими дипломатами. Як зазначає The Guardian, це ще бліде відображення реального стану справ, якщо врахувати, що загальний обсяг хабарів у Росії становить близько 300 млрд долярів на рік, а держструктури часом мало відрізняються від організованої злочинности.

Серед найбільш гучних заяв, які випливають з оприлюднених документів,–це те, що російські шпигуни не гребують допомогою великих кримінальних авторитетів, займаючись, зокрема, незаконною контрабандою зброї. Такі структури, як правоохоронні органи, прокуратура і розвідслужби de facto прикривають рекетирів.

Хабарництво стало паралельною податковою системою, яка служить для особистого збагачення міліціонерів, чиновників і ФСБ (служба безпеки),–продовжує британська газета. У відношенні Путіна американські дипломати передають чутки про те, що у нього є незаконні доходи, які ретельно приховуються за кордоном.

Західні слідчі, які займалися „російською мафією" в Еспанії, встановили, що в цьому замішані російські прокурори, співробітники Міноборони, а також деякі політики. Еспанський суддя Ґосе Ґринда Ґонсалес, який працював над цим питанням, нібито розповів деякі подробиці про справу Олександра Литвиненка. Еспанський суддя зазначав, що йому ці слова здаються цілком „відповідними дійсності", повідомляє BBC. При цьому, за словами Ґонсалеса, тих працівників спецслужб, які не хочуть грати за цими правилами, або вбивають, або садять за ґрати.

З депеш також випливає, що американська влада була впевнена в обізнаності Путіна про операції з усунення Олександра Литвиненка в Лондоні в 2006 році. За визнанням посла США в Росії Джона Байерлі, в РФ все залежить від Кремля, і екс-мер Москви Юрій Лужков, як і багато інших градоначальників і губернаторів, дають хабарі ключовим фігурам у Кремлі. Ті ж, у свою чергу, беруть хабарі з своїх підлеглих. Наступний рівень корупції, за його словами,–це ФСБ і МВС, які збирають гроші з бізнесу, законно чи незаконно.

Таким чином, „дах" для кримінальних авторитетів забезпечують міліція, служби держбезпеки, чиновники МВС і прокуратура і бюрократична система столичного уряду, подає в одній з телеграм Байерлі. „Московська мерія безпосередньо пов'язана зі злочинними колами, що дозволило деяким називати її недієздатною і звинуватити в тому, що вона перетворилася в клептократію",–додає Байерлі.

Байерлі визнає, що справжні кримінальні авторитети іноді все-таки потрапляють у в'язницю, але тільки для їхньої ж власної безпеки. Найбільш успішні з них можуть навіть пробитися до парляменту.

NEWSru.com(http://vlasti.net/news/111038)

ТУРЕЦЬКА АРМІЯ

У сьогоднішній Туреччині машини-бетоновози виглядають набагато чистішими, ніж деякі наворочені іномарки в Україні. Що ж до ошатности і чистоти вулиць та дворів–то тут турецькі міста, навіть глибоко провінційні, можуть позмагатися не те що з Конотопом, а, скажімо, з Ґенуєю, Марселем чи навіть Роттердамом. Проте Об'єднана Европа вперто відмовляється приймати Туреччину до ЕС.

Офіційною причиною дистанціювання европейських демократофілів і правошанувальників від Туреччини як ймовірного члена Евроспільноти є затяжний конфлікт між Анкарою і Атенами через острів Кіпр, де крім офіційно визнаної республіки етнічних греків існує визнана лише Туреччиною республіка етнічних турків. Але суть зовсім в іншому.

Коротенький правовий екскурс: в країнах ЕС збройні сили перебувають під цивільним контролем. Там практично немає міністрів оборони–професійних військовиків, а обов'язки верховного головнокомандувача виконує або президент (у президентській республіці) або, відповідно, парлямент. І саме така ситуація вважається канонічно взірцевою з точки зору чистоти демократичних ідеалів.

Туреччина в цьому відношенні країна унікальна. На початку 20-х років минулого століття перший президент Турецької Республіки Мустафа Кемаль Ататюрк відділив армію від політики та втручання з боку цивільних структур. І це знайшло відповідне підтвердження у Конституції держави.

Якщо в країнах так званої ліберальної демократії ґарантом конституції є або президент, або парлямент, то в Туреччині–армія. Відповідно европейська та американська державні моделі передбачають, що або Верховним головнокомандувачем збройних сил є президент, або такої посади у війську не існує взагалі. В Туреччині верховний головнокомандувач обирається з невеликої групи вищих армійських генералів. Так, турецька армія підпорядковується президентові. Але до того моменту, коли глава держави, парлямент, уряд, провідні політичні партії поставлять під загрозу існування демократичного ладу в країні. Отоді, згідно з конституцією, турецькі військовики відсторонюють від влади і президента, і уряд, і парлямент, і політиків, що надто загралися зі своїми владними амбіціями. І можуть не лише відсторонити, а й запроторити до

військової буцегарні, аж доки громадські пристрасті не вляжуться.

Турецька армія друга за чисельністю в Европі–понад 800 тисяч чоловік. Плюс мільйон 200 тисяч резервістів (ми в Україні вже й забули, що це таке), готових за лічені години знову стати в стрій. Характерна подробиця: молодий турецький лейтенант уже на першому році служби одержує 1200 долярів на місяць, що в два з половиною рази більше середньої зарплати в цивільному секторі. Верховний головнокомандувач, відповідно, має службовий оклад вищий, ніж у президента республіки. Але! Верховний головнокомандувач обирається лише на два роки, після чого негайно йде у відставку. Найменше порушення офіцерами чи солдатами статуту, а надто–конституції, викликає негайну і жорстку реакцію військової прокуратури і суду.

Результат: лише двічі за 86 років існування республіканського режиму в Туреччині армія перебирала владу в свої руки–у 1960-му та в 1980-му роках. І обидва рази вберегла країну від громадянської війни з наступним розколом.

В. Н. *(„Персонал плюс")*

PS Сьогоднішній турецький уряд, який схиляється до закріплення мусульманського правління в державі, провів 12 вересня 2010 року референдум, в якому запропонував 26 поправок до конституції, в тому числі відносно обмежень ролі армії. За референдумом проголосувало 58 відсотків. Уряд також арештував п'ять десяток високих офіцерів, які плянували новий переворот й поставив їх під цивільний суд.

ВІЙСЬКОВА ТА БЕЗПЕКОВА СПІВПРАЦЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ТУРЕЧЧИНОЮ

Основою двосторонніх стосунків є угода про співробітництво в сферах військової освіти, техніки і науки, ратифікована ще у 1994 році. Згодом, через чотири роки, між урядами України і Туреччини було укладено договір про співробітництво в сфері оборонної промисловости. Окрім цього, діють протокол між Командуванням Внутрішніх військ, Міністерством внутрішніх справ України і Головним командуванням жандармерії Туреччини про співробітництво в сфері безпеки, щодо освіти і підготовки персоналу, а також угода між Міністерством оборони України і Генеральним штабом Туреччини про співробітництво в сфері військової освіти.

Завдяки цьому, українські військовослужбовці отримують вищу військову освіту у військових академіях Туреччини. Протягом року вони також беруть участь у курсах Навчального центру співробітництва заради миру. Міністри оборони та начальники генеральних штабів, як теж командувачі війська, прикордонної служби і берегової оборони, внутрішніх військ і жандармерії реґулярно проводять зустрічі.

Друга важлива співпраця–це взаємодія між підрозділами військово-морських сил у механізмах регіональної безпеки.

Нині теж проводяться технічні роботи з метою співробітництва у сфері обміну інформації про повітряну обстановку.

Корабель „Славутич" відвідав турецький порт Ереглі. Зі свого боку, військові кораблі Туреччини також відвідують українські порти. Окрім цього, в рамках візитів доброї волі проводяться навчання та військово-освітні заходи.

Якщо порівнювати чорноморський регіон з іншими регіонами світу, то варто зазначити, що він має найменше порушень безпеки. Саме завдяки цим програмам, країни чорноморського басейну цілком надійно втримують безпеку в регіоні. І ще завдяки Раді міністрів оборони Південно-Східної Европи, яка створила дух гармонії, взаємодопомоги і співробітництва між країнами цього важливого регіону. З ними Туреччину пов'язують і спільна історія, і культура, і інтереси.

Збройні сили Туреччини перебудовуються і модернізуються, щоб протистояти сучасним загрозам і ризикам. Триває їх трансформування у сучасну, меншу за чисельністю та професійну армію. Особлива перевага надається проєктам щодо розвитку командно-штабної структури розвідки і спостереження на суходолі, морі і в повітрі.

В цих умовах динамічно розвивається й оборонна промисловість. Нещодавно збройні сили Туреччини завершили низку великих проєктів. Серед них–система залпового вогню, легкий транспортний літак (CASA). Проведено закупівлю вертольотів (Black Hawk та Super Cobra), безпілотних літальних апаратів та автотранспортних засобів. Далі–проєкти бойових броньованих машин, модернізація танка Leopard, патрульних та протичовнових кораблів (MILGEM) тощо.

У збройних силах Туреччини службу несуть як контрактники, так і військовики строкової служби.

Щодо проведення практичних навчань з оперативної підготовки, то тут використовуються високотехнологічні симулятори й військові ігрові комп'ютерні програми. Це дозволяє значно зменшити видатки на навчання. І найголовніше: симулятори надають військовикам можливість навчатися в умовах, наближених до бойових.

Туреччина традиційно підтримує безпеку на міжнародному рівні. Це проявилося в її участі у цілій низці миротворчих операцій під егідою НАТО, БС та ООН. Збройні сили Туреччини беруть активну участь в міжнародних миротворчих операціях.

З інтерв'ю надзвичайного і повноважного посла Туреччини в Україні Ахмета Бюлента Меріча

(„Військо України", серпень 2010*)*

ВІЗИТА ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ТУРЕЧЧИНИ

Під час візити прем'єр-міністра Турецької Республіки Реджепа Тайїпа Ердогана, з яким прибули близько 600 представників ділових кіл Туреччини, 25 січня 2011 року подано до відома про наступні договорення між Туреччиною і Україною:

• Підписано Спільну деклярацію про створення Стратегічної ради високого рівня з метою за перші п'ять років збільшити товарооборот до 10 млрд долярів, а за 10 років–до 20 млрд. долярів.

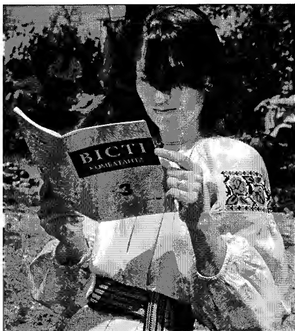
• У транспортній галузі погодились із необхідністю створення трансреґіональних транспортних коридорів, що з'єднають Східну та Північну Европу з Близьким Сходом і Середньою Азією.

• Домовилися співпрацювати в оборонно-промисловому комплексі. Уже в лютому 2011 року був запуск турецького супутника „Расат" з використанням ракети-носія „Дніпро".

• Домовилися про процес створення зони вільної торгівлі й процес з питань скасування візового режиму.

•Підписано деклярацію про створення Стратегічної ради високого рівня.

Подано за Прес-службою Президента України

Читачка журналу в Україні.

Теодор БАРАБАШ

УКРАЇНЦІ В ЕСПАНІЇ

Тому 64 роки прибули до Еспанії на студії 18 українських студентів. Наші побратими Володимир Яримович, Олександер Білик і Микола Волинський, накладом групи колишніх українських студентів в Еспанії, написали „НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ В ЕСПАНІЇ (1946-1996)". В епілогу цієї книжки написано:

„Переглянувши оцю Історію і членів Громади по Другій світовій війні, можна подумати, що, подібно, як це було ще не так давно з нашими еміґрантами в Америці, Канаді, Арґентині, Бразилії і т. д., українці Еспанії стали твердою ногою на цьому новому для них терені. Їх діяльність та історія цієї Громади забезпечені на довгий час".

Як написав у своїх споминах Микола Волинський (Відень 1984):

„Кошти допомоги спершу взяла на себе Еспанська Католицька Церква. На її заклик стипендії уфундували установи, організації, підприємства й окремі люди. Грошові збірки в користь студентів ведено підчас Богослужень в еспанських церквах. Коли зважати, що Еспанія в той час витримувала дипломатичну і господарську блокаду, що харчі, одяг, вугілля та інші продукти були раціоновані, що навчання у високій школі було недоступне багатьом молодим еспанцям, великодушність цього католицького народу і відношення до бездержавних і бездомних чужинецьких студентів стане ще більш очевидною і гідною подиву, тим більше, що вона була також цілковито безкорисною".

Президентом ОКАУ („Обра Католіка де Асістенція Університарія") був Хосе Марія Отеро Наваскве3. Людина великого стажу і наукового авторитету в Еспанії і за кордоном. Спочатку як інженер мореплавства і дослідник, згодом був директором Інституту Оптики Ґоловної Ради Досвідів Еспанії. В критичному моменті заснував Раду Ядерної Енерґії в Еспанії і був її головою. Обдарований не тільки здібностями і талантом, але особливими людськими і християнськими чеснотами, він всеціло посвячувався організації ОКАУ, у важкі для Еспанії часи робив усі можливі заходи, щоб поставити її на стійкі основи, забепечити її діяння на довший час і здобути намічену ціль.

З великим чуттям нашої недолі, завжди прихильно ставився до всіх стипендистів ОКАУ (14 національностей), особиво прямі наставлення виявив до нас українців,цікавився нашою історією, літературою і т. д."

Коли в жовтні 1947 року йому, як науковцеві, пощастило побувати в США, він відвідав Український Народний Союз в Джерсі-Сіті, щоб

особисто зацікавитися організаційною працею українців у цій країні, він був цим фактом надвичайно захоплений. Один примірник „Пропам'ятної книги", яку проф. Отеро одержав тоді в подарунку, він дав мені. Опісля в журнаі „Крістіянітас" в 1957 року у статті „Причини нашої Організації" він написав:

„Як віруючі християни ми повинні сподіватись, що після цих проб Боже провидіння дозволить визволитись цим краям. Тоді ці студенти з ефективним служінням стануть допомогою в процесі духовного відродження своїх батьківщин".

Отеро часто у своїх зустрічах з нами, українцями, згадував свої авдієнції у папи Пія XII, який просив, щоб українські студенти в Еспанії мали змогу продовжувати в Богосдуженнях свій візантійський обряд.

Напочатку нас обслуговував під духовним оглядом о. Сантіяґо Морільйо, а опісля, за старанням Архиєпископа Мирослава Марусина, була створена в Мадриді Католицька Місія для українців, яку очолив протягом більше як 40 років о. мітрат Сеґундо Беніто. Оба вони були бірітуалами, тобто могли відправляти Богослуження в нашому і римо-католицькому обряді. Отець Морільйо був головою Східного Інституту. Опісля часто нас відвідував о. мітрат Йосиф Касанова Марторель. Будучи студентами, ми мали наші Богослуження у нашій бурсі, опісля в церкві св. Рафаїла і Христофора. Нас відвідували тоді наші владики (в хронологічному порядку): Архиєпископ Кир Іван Бучко, Митрополит Кир Максим Ґерманюк, Архиєпископ Мирослав Марусин, Патріярх Йосиф Сліпий та Єпископ Кир Андрій Сапеляк. Один раз на рік прибували до Еспанії українські священики, яких Владика Кир Іван Бучко, на прохання студентів, висилав, звичайно, перед Великоднем з окремою місією провести реколєкції і сповіді. Серед таких священиків були: о. д-р Іван Хома, о. д-р Іриней Назарко, о. Михайло Левенець, о. д-р Іван Музичка і о. Ігумен Микола Когут та інші.

По прибутті другої групи, зложеної з сімох студентів, у місяці лютому 1947, було засновано Українську Студентську Громаду „Обнова", якої першим головою був Юрій Карманін. У часи своєї активної діяльности (1947-1960) „Обнова" мала у своєму складі хор, під диріґентурою Олександра Білика, який співав на наших Богослуженнях та давав концерти на Національному Радіо Еспанії, якого мовлення передавалося на Україну. Українську редакцію цього Радіо спочатку очолив Дмитро Штикало з Франції, (1951-1952), опісля д-р Дмитро Бучинський (1952-1963), а після його смерти–Володимир Пастущук (1963-1973).

Згідно з даними згаданого „Нарису Історії", в Еспанії закінчили студії 70 українських студентів, з них 15 закінчили докторатом. Між докторами був покійний д-р Нестор Романик, який був відзначений еспанським королем за свої заслуги в охороні еспанських лісів. Всі

вони досягнули успіхів у своїй професії. Більшість з них еміґрували до Сполучених Штатів Америки та Канади, де відзначилися у своїй професійній та громадській праці. 14 з них, отримавши еспанське громадянство, влаштувалися на роботу і зайняли високі посади в Еспанії. Одружившись з еспанками, вони мали нагоду включитися в еспанське середовище, зберігаючи українську духовість і культуру. Створили Українську Асоціяцію, якої діяльність є записана у згаданій „Історії".

Важливими моментами українців в цей період були візита Кардинала Йосифа Сліпого 27. 04. 1960 року, маніфестація підчас Європейської Конференції Оборони в Мадриді 1980 р. та відзначення в Мадриді та в Римі Тисячоліття Хрещення Русі України.

Після проголошення незалежности України та після візити до Еспанії міністра Зленка, розпочало свою дуже плідну діяльність наше Посольство. Першим послом України в Еспанії був Олександер Тараненко. Його заступив Анатолій Щерба.

В 1991 році майже всі ми відвідали Україну. Автор цих сторінок 11 разів відвідав Україну та старався поділитися своїм знанням з ділянки гірництва з українськими підприємствами. Те саме зробили д-р інж. Нестор Романик, проф. Олег Забара, д-р Роман Бучок, д-р інж. Михайло Ґичка, проф. Всеволод Варжанський та інші.

З появою, при кінці минулого століття, нової еміґрації Українська Асоціяція в Еспанії пішла їм назустріч. Про їхню присутність ми повідомили Ґлаву Української Греко-Католицької Церкви Кардинала Любомира Ґузара. Тому десять літ на Різдво Христове в 2001 р. біля тисячі наших еміґрантів могли вислухати нашу Літургію, яку відправив отець Ігор Михаляк. Його супроводжав хор під диреґентурою випускниці музичного відділення Дрогобицького педагогічного інституту Галини Лях.

Підчас катастрофічного автомобільного випадку в місяці грудні в 2004 році помер о. Ігор Михаляк. Його заступив о. Іван Липка. Обидва вони разом з нашим хором та з 2 500 українських еміґрантів взяли активну участь в Мадриді, на площі Маркез де Саляманка, в Помаранчевій Революції.

16 березня 2004 року появилася в „Тернопільській газеті" розмова Василя Рицика з о. Ігорем Михаляком. На питання: „Як була заснована греко-католицька парафія в Мадриді", отець Ігор відповів:

„Перша Служба Божа була відслужена в 2001 році на Різдво. Це був результат тривалої праці заснування української парафії в Еспанії. До того часу існувала християнська спільнота, заснована українськими еміґрантами 40 років тому. Пан Барабаш був головою Асоціяції Українців Еспанії. Він звернувся з листами до української та еспанської влади, відтак до церковних провідників. Після узгодження між

церковними ієрархами було прийнято рішення відкрити нову парафію. Працювати тут запропонували мені".

На питання: „Яким є ставлення до Вас еспанських священиків", він відповів:

„Я є монахом-редемтористом. Коли я сюди прибув, то мене прийняли як священика, члена монахів редемтористів. Еспанські священнослужителі-католики радо прийняли мене до своєї спільноти. Зі священиком, який дав нам можливіть для відправ і зборів на своїй парафії, у нас є повне взаємопорозуміння. І вся еспанська спільнота парафії позитивно ставиться і сприймає українських християн. Загалом ця парафія є однією з найкращих в Мадриді".

„За весь час мого перебування в Еспанії я не чув від священиків якихось неґативних оцінок чи висловів щодо українців. Ми створили біля церкви недільну школу для навчання дітей рідної мови та українознавства".

Під час зустрічі президента СКУ Е. Чолія з учнями української суботньої школи 19 вересня 2010 року в Мадриді.
В центрі зліва: Юрій Чопик, Евген Чолій та Теодор Барабаш.

В 16 провінційних містах Еспанії наші еміґранти не тільки можуть брати участь у наших співаних Богослуженнях, але в більшості з них мають приміщення для навчання своїх дітей української мови та українознавства.

Кажуть, що в Еспанії є біля 200 тисяч українських еміґрантів. Згідно з еспанською статистикою, це число не перевищає 65 тисяч.

Українські Греко-Католицькі Богослужіння в столиці Еспанії спочатку відбувалися в еспанській парафії Святих Рафаїла, а тепер вони відправляються в ширшому храмі „Буен Суцесо" (Доброї події).

На наше запрошення Ґльорія Льора Тамайо безплатно дає лекції еспанської мови новоприбулим українцям.

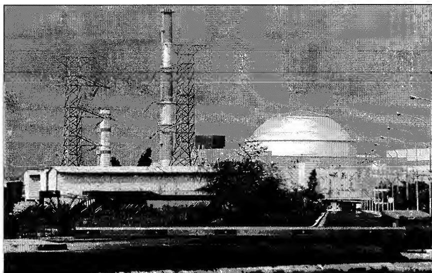
Ми є вдячні Блаженішому Кардиналові Любомирові за душпастирів, які зберігають нашу духовність, та Владикам Глібові Лончині і Діонізієві Ляховичу за їхні апостольські візитації наших громад.

2 січня 2011 року Українська Греко-Католицька Церква в Еспанії відзначила 10-літній ювілей хору при українській парафії „Буен Суцесо". Апостольський Візитатор для українців-католиків Кир Діонізій Ляхович і о. Іван Липка відправили Богослуження. Парох о. Міґель прочитав Апостольське Благословення Папи Бенедикта XVI, а Кир Діонізій привітав наш хор наступними словами:

„Всечесніший отче Іване, дорогі ювіляри, учасники українського церковного хору в Мадриді! З нагоди десятої річниці від дня заснування вашого хору у Мадриді єднаюся з усіма Вами у моїх молитвах та передаю Вам з цієї нагоди вітання від Блаженнішого Кардинала Любомира, Глави УГКЦ, до яких я сердечно приєднююсь. Висловлюємо Вам, насамперед, подяку і побажання надалі зростати у вірі і любові до Бога, взаємно підтримувати один одного та зберігати Вашу духовність і українську культуру, незважаючи на змушену розлуку із Батьківщиною".

НОВИЙ РІД ВІЙНИ–ЕЛЕКТРОННИЙ

„Проти Ірану розпочато електронну війну,–заявив голова Ради з інформаційної технології міністерства промисловості Ірану Махмуд Ліайі.–Вірус уразив в нашій країні майже 30 тисяч IP-адрес".

Перша в Ірані електростанція була атакована потужним комп'ютерним вірусом. Вірус проник у персональні комп'ютери співробітників Бушерської атомної електростанції. Однак основна операційна система АЕС не постраждала.

Мережевий „хробак" Stuxnet здатний захоплювати контроль над промисловими об'єктами. Він атакував такі підприємства, як електростанції, водоочисні споруди і заводи по всьому світу, але найбільше випадків було відзначено в Ірані. На відміну від звичайних вірусів, цей „хробак" атакує системи, які, як правило, не приєднуються до Інтернету з міркувань безпеки.

Замість цього вірус поширюється по машинах з операційною системою Windows через порти USB–за допомогою заражених флешкарт і інших подібних пристроїв. Потрапивши в машину, що входить у внутрішню мережу компанії, вірус визначає специфічну конфігурацію програмного забезпечення промислового контролю, яке розробляє компанія Siemens.

Британська газета згадала публікацію в The New York Times, де йшлося, що вірус Stuxnet–це результат спільної розробки американ-

ських та ізраїльських спецслужб. Вони найбільше зацікавлені в зупинці ядерної програми Тегерана, метою якої, на їхню думку, є розробка атомної бомби. У статті стверджувалося, що вони провели випробування вірусу в ізраїльському секретному центрі ядерних досліджень у Дімоні (пустеля Неґев).

Цікаво, що розшифровка Stuxnet виявила багато цікавих моментів, які вказують на причетність до гакерської атаки ізраїльських фахівців. Зокрема, у програмному коді був знайдений слід біблійної старозавітної історії про превентивну акцію ізраїльтян проти персів, які прагнули знищити весь ізраїльський народ.

Алюзію на неї дешифровщики побачили в слові „myrtus", яке може означати як гілочку мирта, так і ім'я Естер (по-єврейськи Hadassah). Ця юдейка була однією з дружин перського царя Ксеркса. За Старим Заповітом, ця жінка була хитромудрою і сміливою, і розкрила та попередила змову персів проти юдеїв. У результаті ізраїльтяни врятували свої життя і помстилися ворогам. На згадку про це у євреїв встановлено свято Пурім.

Знайдено винних у поширені вірусу Stuxnet. Компанія Siemens Systems зізналася, що за розповсюдження комп'ютерного хробака і зокрема його впровадження в ком'ютери іранського ядерного реактора, стоять її співробітники. При цьому представник компанії підкреслив, що це було зроблено „ненавмисно".

За повідомленням німецької газети Sueddeutsche Zeitung, за останній місяць як мінімум 15 компаній, що використовували технологію Siemens, у тому числі електростанції, хемічні заводи та інші промислові підприємства, повідомили про виявлення даного вірусу у своїх комп'ютерах.

Фахівці Siemens стверджують, що вірус не такий небезпечний, як здається. Вони змогли ізолювати його і помістити в тестове середовище для подальшого вивчення. Однак, поки „дослідження не дали ніяких певних результатів, мета вірусу і його творці, як і раніше невідомі".

Підготував Роман Колісник

АФГАНІСТАН – „НЕПОХИТНИЙ ПАРТНЕР НАТО"

Із статті Джона Фостра, „Торонто Стар"

11 грудня, президент Ґамід Карзай підписав офіційні угоди про будівництво газопроводу, який проходитиме через Афганістан. Лідери Туркменістану, Пакистану та Індії підписали теж. На попередньому саміті НАТО в Лісабоні, Афганістан став „непохитним партнером" НАТО.

Пропонований трубопровід названо TAPI після ініціялів чотирьох країн-учасниць (Туркменістан, Афганістан, Пакистан, Індія). Такий

трубопровід хотіла будувати американська компанія Unocal в 1990-х роках і в цій справі країни ТАРІ проводили реґулярні зустрічі від 2002 року.

Маршрут трубопроводу покриває 1700 км від газового родовища в Туркменістані уздовж шосе через Гільменд і Кандагар в Афганістані, Пакистані та Індії. Туркменістан має величезними запасами природного газу. Пакистан і Індія мають гостру нестачу енерґії. НАТО заявила, що готова дати захист для трубопроводів, якщо до НАТО звернеться „непохитний партнер"; Афганістан.

Зчасом афганські поліція і армія повинні взяти на себе відповідальність за безпеку в своїй країні; афганський уряд плянує виділити від 5000 до 7000 військовослужбовців для безпеки трубопроводу. Канадське військо залишається в ролі вишколювачів тренерів до 2014 року. Але кого і для чого? Афганістан складається з племен. Південь– це пуштуни, і більшість талібанців теж пуштуни. Афганська національна армія в значній мірі північна. Кілька солдатів з півдня. Чи канадці будуть вишколювати одну сторону в цій громадянській війні?

США і країни НАТО усвідомлюють труднощі щодо охорони трубопроводу, але й підтримують цей проєкт.

Азіятський банк розвитку, активними членами котрого є Канада, США та деякі країни НАТО, чиї війська є в Афганістані, фінансує цей проєкт. Вони всі заанґажовані в цій „нафтовій грі". Вони вирішуватимуть, де зосередити військовому та іншу підтримку проєкту трубопроводу.

США дуже зацікавлені в будові трубопроводу ТАРІ—і проти альтернативного газопроводу з Ірану. Афганістан є ключовою частиною великої геополітичної гри в Азії і трубопровід ТАРІ є його частиною. Туркменістан має четвертий за величиною в світі запас природного газу. США хочуть, щоб потік газу йшов на південь. Існуючі трубопроводи ведуть туркменський газ до Росії (і в Европу), як теж у Китай (аж до Шангаю). ТАРІ зв'яже Центральну Азію з Південною Азією, що вплине на реґіональний балянс сил.

Країни ТАРІ кажуть, що наступний крок—знайти глобальну енерґетичну компанію для ведення цього проєкту, що повинно здійснитися до 2014 року.

Магічна дата? Дійсно, остаточна дата?

США будують кілька військових баз, тобто плянують залишитися в Афганістані протягом багатьох років, під час будови трубопроводів і опісля. Бо постійна присутність НАТО потрібна, щоб Афганістан став „непохитним партнером".

Джон Фостер,
канадський економіст з питань енерґетики, автор

КОНТРОЛЯ ЯДЕРНИХ РАКЕТ

Недавно майже годину півсотні міжконтинентальних балістичних ядерних ракет США були безконтрольними.

В американській армії–це скандал, який зголошено президентові Бараку Обамі. На авіябазі ім. Френсіса Воррена в штаті Вайомінг майже годину безконтрольними залишалися майже 50 міжконтинентальних балістичних ракет з ядерними боєголовками „Мінітмен-3". Виною всьому–збій в комп'ютерній системі управління цією зброєю. Персонал бази стверджує, що ймовірність диверсії виключена, просто сталося раптове порушення електропостачання командного пункту.

Це не перший випадок. Система управління тими ж „Мінітменами" на базі в штаті Північна Дакота вже виходила з ладу в 1998 році. А зовсім недавно стало відомо, що свого часу президент Білл Клінтон взагалі втратив електронні коди від „ядерної валізки", з якої перша особа Сполучених Штатів може віддати наказ про нанесення ракетного удару по противнику. Ті, хто відповідає за електронні коди, помітили це лише через кілька місяців, але так нічого і не знайшли.

Імовірність виникнення несанкціонованої ядерної війни існує, і це визнають експерти по обидва боки океану. Чи міг комп'ютерний збій на американській авіяційній базі призвести до всесвітнього апокаліпсису?

Хоча деталі зі зрозумілих причин американські військовики громадськості не доповідають, фахівцям у галузі ядерної зброї абсолютно ясно: у Сполучених Штатах сталася вельми небезпечна річ. Імовірність цього, щоправда, невелика, але якщо мова йде про зброю масового знищення, і пару відсотків виглядають глобальною загрозою. Коли в розгляді можливих сценарій виникнення ядерного конфлікту, один з них так і виглядав: технічний збій в системі управління міжконтинентальними балістичними ракетами в однієї зі сторін.

В Росії давно відпрацьований багаторазовий контроль, щоб не було випадковостей. Скажімо, в Росії просто виключений інцидент, який трапився за океаном у 2006 році, коли замість звичайних боєприпасів на авіябазі Мінот на стратегічний бомбардувальник Б-52 завантажили ядерні. Пілоти нічого не знали про це і пролетіли з такою зброєю всю країну до штату Луїзіяна. У Росії нічого подібного просто не може відбутися, тому що ядерна зброя зберігається окремо від звичайної. А в США–разом.

З системами управління те ж саме. У Росії умови набагато жорсткіші. Скажімо, всі ядерні боєприпаси зберігаються на складах 12-го Головного управління Міністерства оборони. Щоб хоча б просто передати один з боєзарядів до війська, які здатні їх застосувати, необхідно рішення президента країни. Без неї ні одне сховище

розкрите не буде. Мало того. Наказ президента повинен надійти обов'язково двома каналами. Тільки при їх збігу ядерний боєприпас може бути виданий. До речі, американцям це добре відомо. Вони високої думки про таку систему безпеки.

В Росії ядерні випадки були. Але всі вони пов'язані з катастрофами атомних підводних човнів. Наприклад, у жовтні 1986 року на бойовому патрулюванні в результаті аварії в Атлантиці на глибині 5500 метрів затонув атомний підводний крейсер стратегічного призначення К-219 з 14-ю ядерними ракетами на борту. На кожній було по дві боєголовки. Американці, до речі, згодом не раз спробували цю зброю підняти для вивчення. Але глибина не дозволила. Однак їх досить. На дні океанів, за підрахунками фахівців, лежить близько півсотні ядерних боєприпасів, втрачених у різні роки.

Інформації взято з інтерв'ю „Вільної преси" з провідним науковим співробітником Центру міжнародної безпеки Інституту економіки і міжнародних відносин генерал-майором у відставці В. Білоусом.

НОВІТНЯ ГІПЕРЗВУКОВА РАКЕТА

Армія США провела випробування гіперзвукової ракети X-51A Waverider, яка розвинула швидкість, що вп'ятеро перевищує швидкість звуку (близько 6 000 км/год). Випробування проводили 26 травня поблизу тихоокеанського узбережжя Каліфорнії, де наддалекий стратегічний бомбардувальник-ракетоносець Б-52 Stratofortress випустив із-під лівого крила X-51A Waverider на висоті 21 тис. м.

Льотні випробування X-51A тривали 200 секунд, що є рекордом для тривалости польоту ракет подібного типу. Попередній рекорд належав гіперзвуковій ракеті NASA X-43, якій удалося пролетіти всього 12 секунд. Представники ВПС США називають ці випробування, що стали першими із чотирьох запланованих, безумовним успіхом. „Цей стрибок у технології двигунів можна порівняти із післявоєнним переходом від пропелерної авіяції до реактивних літаків"–заявив Чарлі Брінк, керівник проєкту. США сподіваються отримати зброю, що дасть змогу завдавати дуже швидких–максимум протягом 60 хвилин–точкових ударів у будь-якому місці світу.

Валентин МОРОЗ

СТАЛІНСЬКА КОНСТИТУЦІЯ ТА СТВОРЕННЯ „НОВОГО КЛАСУ–СОВБУРЖУАЗІЇ"

У 1936 році в Москві було затверджено т. зв. „сталінську" конституцію, що замінила собою першу конституцію СССР, видану в 1922 році. У 1922 році в Києві з'явилась її автоматична копія–„конституція УРСР". І в першій, і в другій було дозволене буквально все (навіть право України на „відокремлення від СССР"). „Секрет фірми" тут був дуже простеньким. Дозволяти можна було все,–бо вже не було кому домагатись дозволеного. Бо ж опозиція буль-якої різновидности була вже або в могилі, або на Соловках...

У „сталінській" конституції уперше була проголошена монополія комуністичної партії на домінуючу роль у суспільстві. Сформульовано це було по-наполеонівському („пишіть коротко і неясно"): „комуністична партія є керівною силою радянського суспільства". Але, незважаючи на повну правничу неясність цієї формули, всі чудово „понялі": треба просто сидіти і мовчати...

Коли вже писати про „совдепівські" 30-і роки–то було б великою помилкою не згадати про одну епохальну подію цієї доби. Йдеться про виникнення нової соціяльної категорії (по-совдепівському–„класу"): „совбуржуазії". Авторський мандат на відкриття цієї нової категорії належить югославському авторові Мiловану Джиласу. Саме він після Другої світової війни уперше опублікував це на папері. До нього вважалося, що „комуняцьке" суспільство складається із двох „дружніх класів": робітників і селян, і третього „прошарку"–інтеліґенції. (Страх сталінської системи перед духовною елітою був настільки великим, що її навіть не зачислили до окремого „класу", а просто назвали „прошарком").

А Мілован Джилас у своїй книзі „Новий клас" першим заявив, що в „комуняцькій" системі керує не робітництво і не селянство (і взагалі ніяке інше „голодранство"), а новостворений четвертий клас: партійна бюрократія (яку популярно називали „совбуржуазією"). Тодішня тітовська Юґославія нагородила автора цього винаходу найвищою нагородою: йому присудили... 25 років тюрми!

Можливо, найголовнішою соціологічною і політологічною проблемою України 30-х років була саме ця подія: сформування на нашій території нового, четвертого класу: „совбуржуазії". (Свої „роги" цей „клас" показує ще й тепер–у пост-совєтській Україні).

Україна завжди рятувалась гумором... Не бракувало його і в мака-

бричні 30-і роки. Ось–взірці.

Сидить баба на рядні
Та й рахує трудодні.
Ні корови, ні свині,
Тілько Сталін на стіні.

Або: *Сталін, батьку, дай нам мила,*
Бо вже воші мають крила,
Як до тебе полетять,
Тебе з костями з'їдять.

За період 1929-39 рр. в Україні відбувся різкий зріст як індустріялізації, так і урбанізації. У 1929 році міське населення України складало 19%, а в 1939 році–вже 36%! Незважаючи на всі макабричні втрати України 30-х років, необхідно ствердити: загальна тенденція усе ж працювала в наш, „україноцентричний" бік. Факти: у 1928 році українців серед „робітничого класу" було всього 30 %, а в 1936–уже 60%.

Необхідно відмітити, що індустріялізація 30-х років (як і наступного десятиліття) була дуже однобокою. По-перше: тут усе було підпорядковане мілітарній системі. Все робилося „для майбутньої війни". І друге: інтереси як легкої, так і харчової промисловости абсолютно не враховувались. Проблема виробництва якогось там мила, штанів чи шкарпеток–усе це вважалося „несерйозним".

Постійною (і хронічною) бідою совдепівської індустрії була низька продуктивність праці (незважаючи на великі енерґовитрати). Звідси–неминуче і хронічне бідування населення. (Досить сказати, що життєвий рівень населення Московської імперії був у 1938 році нижчим, ніж у 1913-у!)

Колгоспні поля були „загромаджені" технікою–але продукція аґрарної сфери все ж залишалася низькою. Сільське господарство сталінської епохи так ніколи й не вилізло з кризи.

Характеристика епохи була б неповною, якби приховати ще один аспект. Незважаючи на всі чисто цифрові досягнення української економіки, вона мала ясно виражений колоніяльний характер. Україну розглядали в сталінсько-імперській системі як сировинний придаток. Тут видобувалося 60% залізної руди; тут вироблялося найбільше заліза, вугілля,–але мотори виробляли десь в Ярославлі, чи на Уралі. (На Правобережжі великої індустрії взагалі не було; про причини цього було ясно сказано в уже цитованій розмові Дем'яна Бєдного з англійським письменником).

З 1935 року в сталінській системі з'являється новий феномен–стахановщина. У цьому році якийсь Стаханов з Донбасу перевищив норму видобутку вугілля в 14(!) разів (так було написано в газетах). Маленький „секрет фірми" виявився скоро. На Стаханова (мабуть,

правдиве прізвище цього москаля було Стаканов) працювала ціла бриґада,–але продукцію записали на нього одного. Для чого все це робилося? – Тут теж не було жодного секрету. Просто хотіли підняти норму виробітку на одного шахтаря, щоби за видобуту тонну вугілля платити йому в багато разів менше, ніж досі.

Диктатури сталінського типу завжди мають одну „ахілесову п'яту": у них немає внутрішньої, „природної" стабільности. Все ж тримається на „голій силі". Так само, як Сталін усунув усіх конкурентів–так само могли усунути й його. Тому в таких диктатурах непомірно розростається каральний апарат. Сталін формує систему т. зв. єжовщини (за прізвищем керівника тодішнього КҐБ Єжова). „Продукція" єжовщини побила, мабуть, усі світові рекорди. Досить назвати деякі цифри і факти. 80% старого, „ленінського" активу партії опинилося в тюрмі. На Україні, зокрема, практично все політбюро комуністичної партії було заарештоване. Навіть Постишев–намісник, присланий з Москви в Україну–„кудись" зник. Більше того: була заарештована навіть більшість з тих, що „забезпечували" жахи 1933 року в Україні!

Апогеєм цього макабричного десятиліття були арешти 1937-1938 років. В одному із львівських журналів цих років була карикатура з маленьким текстом. На порозі „квартіри" стоїть „чекіст" у чапаєвській „будьоннівці" з пістолем („наганом") у руці. Йому відчиняє жінка. Він до неї каже: „Де Іван Іванович? Я прийшов його заарештувати". А жінка йому відповідає: „Він тількищо пішов заарештувати Вас"..

Це вже був якийсь своєрідний „вічний двигун".. Хоч уже й нібито не було кого заарештовувати–але машина все одно мусила працювати...

У 1938 році замість Постишева на Україні в ролі кремлівського намісника з'являється Нікіта Хрущов–„цар без царя в голові". (З цим іменем будуть зв'язані наступні десятиліття як української, так і загальноімперської історії).

У цьому ж році в совдепівській системі вводиться прикріплення до місця проживання–„прописка" (вона ще й досі практично не зникла з української практики).

У 1939 році вводять особливий різновид кари за спізнення на працю. Конкретно: якщо хтось спізнився на працю більш як на п'ять хвилин–тут уже „пахло" не адміністративними стягненнями; його просто судили!

В апараті комуністичної партії з'явились цілі династії (Каганович, Орджонікідзе). Крок за кроком формується соціяльно-політичне явище, назване пізніше, в роки „хрущовської відлиги", культом особи Сталіна. У кінці 30-х років за наказом Сталіна було написано „Короткий курс історії ВКП(б)". Була це спрепарована по-сталінському історія московської комуністичної партії (останні її сторінки Сталін переписав власноручно).

Мабуть, шизофренічним символом цих років найкраще буде вважати один „твір". Називався він коротко і ясно: „Слово великому Сталіну від українського народу". Виявляється, була це поема, написана сорока авторами... (так зазначено під заголовком). Гм-м... Що може бути на світі індивідуальнішим від поезії? „Калєктівна" поезія неможлива, і її ніколи й не було. Але в ці роки „калєктівної" шизофренії додумались і до такого „чуда в пєр'ях", як „калєктівна" поема сорока авторів! (Хто дійсно написав текст цього сталінохвального опусу–це уже „справа техніки". Це міг легко зробити будь-який совдепівський віршомаз. Але підписалося під цим сорок людей...)

* * *

Як висновок: на час вибуху Другої світової війни Україна (Наддніпрянська) пережила страшне розбиття духовних структур. Було це за наслідками страшніше, аніж чінґіс-ханівська татарщина. Бо тоді втрати були чисто цифрові–духовної сфери вони не зачіпали. А тепер ішлося про втрати у сфері духовній.

І йдеться тут не лише про наслідки емоційні. Йдеться у першу чергу про наслідки практично-політичні. Конкретика: Гітлер змушений був на початку Другої світової війни згодитися на самостійність мініатюрної Словаччини (а через два роки–і на самостійність не дуже більшої Хорватії). Але на самостійність України, проголошеної 30 червня 1941 року у Львові, він не погодився. У чому ж причина? Мабуть, бездискусійною причиною тут були величезні втрати, які потерпіла українська еліта у сталінські 30-і роки. Гітлер чисто „почапаєвському" зрозумів так: після цих втрат і розгромів з українською елітою можна вже не рахуватися, і ні з якою українською державністю уже не морочитися.

Але...

Стратегічної мети у 30-і роки імперський Кремль усе ж не досягнув. Бо стратегічна мета була та ж сама, що й у 1914 році. Тоді на скарги української делеґації найбільш „европейський" міністер у Петербурзі Сазонов нахабно відповів: якраз тепер і прийшов час, щоб раз назавжди покінчити з усім вашим українством.

У 30-і роки (як і взагалі в час московсько-імперських реваншів) мета була та ж сама: оголосити, що України „нєт", і що є тільки „єдіная нєдєлімая Росія" (популярно казали: „єдіная нєлюдімая Росія).

Але це уже не вдалося.

Найбільша пані світу–Ситуація–на це уже не дозволила. Автор цих рядків прийшов у 1944 році в совдепівську школу. І–застав уже там український колір на мапі. Так, так: на мапі, що висіла на стіні, Українська республіка (совєтська, чи анти-совєтська–яка різниця?) мала окремий колір.

В усіх політичних словниках сталінської епохи вже мусили написати, що існує „українська соціялістична нація". І українська мова в політично-побутовому повсякденні Української республіки була вже реальністю, яку ніхто не міг заперечувати. Отже: заперечити українство як структуру уже ніхто не міг.

* * *

Маленький (і дуже символічний) епізод з особистої історії. 1944 рік... Восьмирічний автор цих рядків іде до школи. Школа–звичайно–українська (а як же інакше в умовах Західної України?) А мама каже: то вони тепер завели українську. А завтра заведуть російську. Ясно, що для восьмирічного автора цих рядків мама була величезним авторитетом, а її слова–стопроцентною правдою. Пригадую, що я дуже засумував з цього приводу: завтра буде російська школа...

Але мама помилилася...

Російської школи в наших місцях так ніколи й не було.

* * *

Мабуть, варто закінчити розділ однією історією,–не дуже й історичною, але дуже цікавою (може й символічною).

Українське Приазов'я...

Там є 16 грецьких сіл–колишні переселенці з Криму в кінці 18-го століття. Тепер вони вже або зрусифікованні, або зукраїнізувалися. Але на початку 60-х років минулого століття (коли автор цих рядків з ними познайомився) вони між собою ще говорили грецькою мовою. А в давніші десятиліття взагалі знали українську мову так трохи-трохи (як „чучмек" говорить по-московському: „хаді на мой старана").

І от–сама історія. Грекиня продає на ярмарку козу, а українка її купує. Ну й питає, звичайно: що то за коза-дереза, скільки літрів молока дає, і т. д. Грекиня відповідає...

Але в чужій мові що дається найважче? Звичайно, умовний спосіб–оті всі „якби", „коли б"... Грекиня хотіла сказати: ця коза дає стільки-то молока. Але якби її краще доглядати–давала б більше.

Але щоб це добре сказати–грекиня настільки українську мову не знала. І тому відповідала: дає стільки-то літрів молока. Хоче давати більше–не може...

Так от: сталінсько-кремлівський цап хотів у 1939 році буцатись більше–але вже не міг...

— : —

„Своєї мови рідної і свого рідного звичаю серцем держіться. Тоді з вас будуть люди як слід, тоді з вас громада буде шанована, і вже на таку громаду ніхто своєї лапи не положить".

Пантелеймон Куліш

МЕТОДИ РЕЙДЕРСТВА та ЙОГО НАСЛІДКИ

Іноземні інвестиції

Експерти вважають рейдерство однією з головних проблем, що заважають надходженню інвестицій в Україну. Про це свідчать результати опитування експертів.

Директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства Віталій Кулик вважає, що випадки рейдерських атак на підприємства, які належать іноземним інвесторам, значно погіршують міжнародну репутацію України. Рейдерство є показником слабкости правових структур у державі, недосконалого законодавства, високої частки тіньової економіки й слабкої захищености прав власника.

Віце-президент Центру досліджень корпоративних відносин В'ячеслав Бутко вважає основними чинниками неякісну законодавчу базу, високий рівень корупції та незацікавленість як влади, так і багатьох представників бізнесу у встановленні нормального ділового клімату.

Директор Антирейдерського союзу підприємців України Андрій Семидідько вважає ЗМІ й громадськість найбільш ефективними способами боротьби з рейдерськими атаками.

Директор Інституту трансформації суспільства, професор Олег Соскін вважає, що сьогодні рейдерство в Україні виведено на загальнодержавний рівень: „На даний момент ми маємо рейдерство як інструмент побудови сімейного мафіозного клану, який контролюватиме повністю всю економіку України".

Аналітична нотатка

Відомо, що через ганебні процеси незаконного привласнення чужого бізнесу (рейдерство) пройшла економіка майже всіх розвинених країн світу, страждають від неї й країни, що розвиваються. Однак в Україні це явище набуло надмірного цинізму й агресії. Протягом останніх років рейдерство в Україні перетворилося на справжню суспільну катастрофу, яка не тільки загрожує розвитку економіки України та спричиняє колапс правової системи, а й робить сумнівним перспективи існування та розвитку в Україні приватного середнього та малого бізнесу.

Так, щорічний обсяг поглинань і злиття становить понад 3 млрд ам. дол. Дві третини поглинань мають недружній характер. Рейдерство набуло системного характеру, оскільки у 2000-2006 рр. до схем протиправного привласнення підприємств почали широко залучатися державні та правоохоронні органи, суди, державна виконавча служба тощо.

Рейдерство має вплив на тіньову економіку. Під „тіньовою економікою" нині розуміють усю сукупність економічної діяльности, що не враховує офіційна статистика і не включають у валовий внутрішній продукт країни.

Сюди належать:

- неофіційна економіка–не фіксоване офіційною статистикою виробництво товарів і послуг, приховування цієї діяльности від податків;
- фіктивна економіка–хабарництво, приписки, спекулятивні угоди й інші види шахрайства, зв'язані з одержанням і передачею грошей;
- підпільна економіка–усі заборонені законом види економічної діяльности;
- фіктивна економіка–це та, на яку впливає рейдерство.

Рейдерство як поняття виникло у Великій Британії, і спочатку цим терміном називалися набіги морських суден, що самостійно виконували бойові завдання, зокрема захоплювали торговельні кораблі інших країн.

Рейдерство у сучасному розумінні–недружнє поглинання компаній і перерозподіл власности та корпоративних прав. Словом, рейдерство–це недружнє, поза межами дії цивільного законодавства, спрямоване проти волі власника, захоплення чужого майна на користь іншої особи, встановлення над майном повного контролю нового власника в юридичному й фізичному розумінні з використанням корумпованости чиновників та (або) із застосуванням сили.

Треба відзначити, що недружні поглинання по-українськи найчастіше зводяться до силових захоплень підприємств під прикриттям законних або псевдозаконних підстав.

Рейдерами можуть бути:

- окремі особи, що використовують корумпованість певних структур влади й управління; спеціяльні фірми або групи людей, що об'єдналися з метою професійного зайняття рейдерством;
- галузеві голдинґи, що прагнуть до усунення конкурентів у своїй сфері шляхом їхнього поглинання;
- великі голдинґи й фінансово-промислові групи у великих містах, які володіють великими ресурсами й можливостями, скуповують землі, бізнес у різних галузях і все коштовне для збільшення своїх активів; несумлінні керівники, що мають доступ до особливо важливих для компанії документів, схем керування та активів;
- партнери бізнесу або дрібні акціонери.

Про рівень рейдерства в Україні та його вражаючі масштаби свідчать такі факти: в Україні діє щонайменше 40-50 спеціялізованих

рейдерських груп, які складаються з досвідчених юристів та економістів; кількість захоплень сягає 3 000 на рік; успішність рейдерських атак–понад 90%; щорічний обсяг поглинань і злиттів (без приватизації) становить понад 3 млрд ам. дол.; норма прибутку рейдера в Україні, за експертними оцінками, становить близько 1000%; українське рейдерство має відчутний кримінальний складник: протиправні дії чиняться із залученням збройних формувань, а подекуди–навіть співробітників правоохоронної системи.

До замовлення та іноді організації рейдерських дій вдаються окремі потужні промислово-фінансові групи України. Отже, катастрофа рейдерства набуває в Україні загальнонаціонального масштабу. На думку членів Антирейдерського союзу підприємців України, така ситуація стала можливою через бездіяльність законодавчої, виконавчої та судової гілок влади щодо усунення рейдерської загрози та відсутність рішучих дій із захисту прав власників.

Рейдерство сьогодні залишається безкарним з боку держави. Протягом 2005-2006 рр., які за багатьма оцінками стали часом розквіту українського рейдерства, жодного порушника прав власности, жодної особи чи компанії, винних у незаконному захопленні власности, не було притягнуто хоча б до адміністративної відповідальности–не кажучи вже про те, що більшість рейдерських захватів підприємств мають повний склад кримінального злочину.

Відчуваючи безкарність, рейдери навіть не криються та роблять відверті заяви для преси про те, що вони є рейдерами й навіть не вважають за потрібне приховувати свою участь в організації нападів.

На практиці існують чотири основні способи захоплення підприємств:

- Захоплення через акціонерний капітал свідчить про те, що він сильно розпорошений або недостатньо контролюється. Початком атаки є скупка акцій, а звичай близько 10-15% акцій, ця кількість є достатньою, щоб ініціювати проведення зборів акціонерів з „потрібним" порядком денним, наприклад, зміною керівництва підприємства. Акціонерне товариство, власником якого є трудовий колектив,–найпривабливіший об'єкт для рейдера. Одержуючи невисокі зарплати, працівники без особливих вагань продають свої цінні папери тому, хто пропонує ціну в 5–10 разів більше номінальної вартости (однак все одно менше їхньої реальної вартости).
- Відбирання власности через кредиторську заборгованість. Прострочені борги підприємства скуповуються в дрібних кредиторів за низькими цінами, потім консолідуються й пред'являються до одночасної виплати. Нездатність підприємства розрахуватися за своїми обов'язками дає підстави для початку процедури банкрутства або

санації з усіма наслідками, які випливають з цих процедур. Завод, що перебуває на санації, не підконтрольний ані його власнику, ані менеджменту. Головна діюча особа–керуючий санацією, якого рейдери зазвичай можуть легко зацікавити „співпрацею".

- Наймане керівництво. Наділений значними повноваженнями директор в змозі сприяти швидкому виведенню майна з підприємства на підконтрольні рейдеру структури. Таким чином, власник підприємства може залишитися з акціями, які нічого не варті. Менеджмент легко може спровокувати фінансові проблеми на заводі, наприклад, санкціонувавши купівлю сировини за завищеними цінами або взявши кредит під нереальні відсотки. Переконати керівництво діяти на користь рейдера можна різними способами: від звичайного підкупу до підсаджування на „гачок" шляхом шантажу, кримінального переслідування та погроз. Атака через менеджмент дешевше всього обходиться на держпідприємствах, на яких відсутній ефективний контроль над оперативною діяльністю з боку власника.
- Зміна влади 2004 року в Україні, а відповідно й наступний переділ власности, стали керівництвом до дії для вітчизняних рейдерів. То ж чому б не скористатися законним способом, запропонованим самим урядом–оспорювання підсумків приватизації. Коли уряд готував до повторного продажу „Криворіжсталь", підсилився тиск на інших власників великих та середніх підприємств, почастішали випадки недружніх захоплень і поглинань.

Статистика і приклади захоплень привабливих виробничих і торговельних об'єктів в Україні просто приголомшують. Досить згадати найсвіжіші приклади: штурм бойовиками гуртово-роздрібного магазину в Кіровограді, замах на життя власника гуртового ринку аґропродукції „Шувар" Романа Федишина, резонансне вбивство російського бізнесмена Максима Курочкіна, вбивство директора (господаря) радіоринку на „Караваєвих дачах" Г. Супруненка.

Рейдери зазвичай мають зв'язки у вищих ешелонах влади або є частиною тієї чи іншої ФПГ (Фінансово-промислова група). Цей феномен української дійсности ще раз підтверджує тезу про те, що українське рейдерство є, насамперед, корупційним переділом власности, а не процесом економічної оптимізації.

У більшості европейських країн прийнято спеціяльні закони проти рейдерів (в Україні їх не те, що не ухвалили–не існує навіть подібних законопроєктів). І найважливішим інструментом захисту економіки від рейдерів має бути судова влада.

Понад те, в европейських країнах рейдерство засуджується бізнесгромадськістю, тоді як в Україні рейдерами називають мільйонерів, яким приписують дружні зв'язки з першими особами держави.

Найближчим часом Верховна Рада повинна розглянути законопроєкт про внесення змін до Закону „Про акціонерні товариства", який передбачає зниження кворуму на загальних зборах акціонерів з нинішніх 60% акціонерів до 50% плюс 1 акція. За оцінками фахівців, запропоновані зміни призведуть до катастрофічного зростання кількости корпоративних конфліктів і рейдерських захоплень в Україні. Під загрозою втягнення до корпоративних воєн опиниться чимало великих компаній, у тому числі й тих, які належать до числа стабільних акцій–„блакитних фішок" (blue chips) українського фондового ринку. На думку фахівців, міноритарні акціонери компаній стануть ще більш безправними й практично не зможуть забезпечити захист своїх майнових інтересів, і можливість для проведення рейдерських атак і недружніх поглинань буде значно спрощена. Із прийняттям даного законопроєкту можуть радикально змінитися вже існуючі корпоративні відносини між акціонерами в 3,9 тис. акціонерних товариств. При цьому в 85 акціонерних товариствах, де держава має пакети акцій від 40 до 50%, вона взагалі може втратити контроль.

Мимоволі насувається питання: „Невже наші законодавці, які вносили законопроєкт про зниження кворуму, не розуміли, що чекає на акціонерів у випадку його успішного лобіювання? І якщо все-таки розуміли, то чому відповідний законопроєкт все таки „проштовхується" на голосування?".

Відповідь є очевидною: „Їм це вигідно!". Адже не секрет, що зниження планки кворуму для зборів акціонерів до 50% відкриє шлях для перерозподілу власности на користь зміцнілих бізнес-структур, які формують більшість у парляменті та уряді.

* * *

Віктор Янукович ветував Закон №6216, що був прийнятий парляментом 22 грудня 2010 року і викликав неоднозначну реакцію в інвестиційному співтоваристві, давав право власникам 95% пакету акціонерного товариства вимагати у міноритаріїв в обов'язковому порядку продати їм свої акції.

Професійна асоціяція реєстраторів і депозитаріїв та Українська асоціяція інвестиційного бізнесу виступили проти цього закону.

Депутати Ради від ПР Юрій Воропаєв і Володимир Мальцев– останній більш відомий як водій Ріната Ахметова, зареєстрували в парляменті цей законопроект 19 березня, а 6 липня Рада прийняла його в першому читанні 260 голосами.

Наразі не відомо, які саме положення закону не влаштували Януковича.

За матеріялами інтернет-видань

СПОРУДЖЕНО ПОВСТАНСЬКУ КРИЇВКУ

БАБИН, Рівненська область. –У середині минулого століття рівненська земля була рясно вкрита криївками–таємним житлом українських повстанців. Жодна з них до нинішнього часу не збереглася: радянська влада усі повстанські схрони знищила. Щоб нинішнє покоління мало уявлення про характер боротьби Української Повстанської Армії (УПА) та умови проживання її вояків, у селі Бабин Гощанського району вирішили спорудити повстанську криївку-музей.

Криївки збудовано відповідно до розмірів та устаткування, детально скопійованими з документів, що зберігаються в архіві обласного управління Служби Безпеки України. Розташовано її в місці, де повстанці переховували зброю. Недавно місцеві жителі виявили цей схрон, і віднайдена поіржавлена зброя, яку приведено в стан „небоєздатности", стала доволі виразним експонатом облаштованої копанки.

У криївці-музеї, глибина якої близько семи метрів, є повстанська амуніція, трофейні німецькі предмети, друкарська машинка, ікони, газети та листівки 1942-1943 років випуску, каганці, глечики, в яких колись варили їжу.

Дрова маскували вхід до схрону.

Обігрівається схрон глиняною грубкою. У схроні облаштовано також колодязь, систему повітропроводів, підведених до поверхні, де їх люки прикриті мохом. У маскувальному стилі вхід до схрону, двері прикривають стоси дров. Такі схрони у 1941-1944 роках слугували і як шпиталі для поранених вояків.

Експонати криївки музею.

Євген ЦИМБАЛЮК

Стінна газета для українських селян Генералгубернаторства. Надзвичайне число

Ярослав ГУНЬКА
Канада

МОЄ ПОКОЛІННЯ

Єднало моє покоління дві великі сили: віра в Бога і любов до України. Виростали ми на славній гордій Бережанській землі. Топтали ми цю землю босими ногами і вдихали в душу і в серце її чародійні аромати, а очі наші на віки записували на плівках пам'яті красу міст, сіл і краєвидів рідної землі.

Моє покоління стало спадкоємцем славних синів цієї землі–попередників наших. Засівали Бережанську землю своїм могутнім словом її славні сини і гості: о. М. Шашкевич, Андрій Чайківський, о. Сильвестр Лепкий, Лев Лепкий, Роман Купчинський, Богдан Лепкий...

Хто з нас не співав стрілецьких пісень Романа Купчинського, Левка і Богдана Лепких майже від дитячих садків? Пісню „Як з Бережан до кадри", мабуть, матері співали нам над колискою. Поля боїв УСС біля сіл Конюхи, Куропатники, Посухів, Вільховець, Потутори полонили наші юні фантазії про героїв нашого народу. Гора Лисоня для нас підростків була місцем святим–місцем поломництва. Ми не тільки йшли до неї „босаком", але босими ногами вступали на неї з почуття святости і безмежної гордости. Дух цеї гори наче якась дивна радіяція просякав мою душу і всі мої почуття. У мене також був рідний герой, яким я дуже гордився–це старший брат батька, Григорій Ґунька, що воював у рядах УСС.

Моє рідне село Урмань, здавалося тоді мені, було найбільш національно свідоме село в районі. Полум'я національного відродження, в роках між двома війнами, яскраво сіяло над селом. Церква і читальня „Просвіта" стали центральним двигуном національного життя села під батьківським проводом священиків: отців Омеляна Ґавришко і Степана Городецького. В селі була споживча крамниця „кооператива", бібліотека, хор, товариство молоді „Луг", дитячий садок і драматичний гурток. Останній був моїм улюбленим. Цей гурток виступав з 4-5 виставами річно в читальні.

Ми всі (доріст) знали, що в селі є також підпільна організація націоналістів–ОУН, одначе не знали, хто належить до неї, але уявляли собі, що всі старші хлопці і деякі дівчата напевно туди входять, бо вони часто між собою перешіптувалися...

ОУН мала неабиякий вплив на поведінку людей і загальне життя села. Коли вийшла директива ОУН, щоб не купувати ні алькоголю, ані тютюну, бо це є монополь польської держави, то ніхто з молоді ні не курив, ні не пив алькоголю (чи досягнув би такої посвяти сьогоднішній

громадянин України?). Навіть мій дідо, що курив ціле своє життя, перестав був курити.

В нашій хаті, ні в хаті родичів моєї мами (Якимів) я ніколи не бачив алькоголю, а в селі–ніколи п'яної людини.

Вересень, 1939 року–мені чотирнадцять літ.

Польське військо і цивільне населення безперервною валкою втікає дорогою в напрямі Бережан, а німецькі літаки час від часу підганяють їх. Щодня ми нетерпляче гляділи в сторону Поморян з надією, що ось-ось з'являться ті містичні німецькі лицарі, що так дають „покулях" зненавидженим ляхам. Замість їх, одного дня з Бережан надійшла колона вершників з червоними зірками на шапках.

Наука в школі в Бережанах стала безплатною і батько післав мене до Бережан до школи. Я замешкав у польській бурсі і почав ходити до п'ятої кляси. Переважаюча більшість молоді у школі була так як я, зі сіл району. У школі викладова мова була українська. Лекції російської мови викладав поляк. Він був похилого віку, високого росту, шляхетної вдачі і носився гордо. До нас він ставився, як добряга-дідо, і ми скоро полюбили його. Не довго був він з нами. Одного дуже зимного дня у січні 40-го року, викликано його, одного хлопця і одну дівчину з кляси і два енкаведисти повели їх „під конвоєм" прямо до залізничної станції, де у вагонах вже були заладовані їхні родини, яких привезли вночі з сіл. Не знав я, що моя улюблена тітка і дядько Кобрин з Конюх зі своїми дітьми Стефою і Володимиром були також у тому поїзді (Стефа, моя ровесниця, померла тої зими коло Іркутська).

Це був перший показ опіки „батька" Сталіна над нами–перші ешелони „ворогів народу" на Сибір. За тими покотилися все нові і нові.

На наступний шкільний рік я перенісся на мешкання до української бурси на Райській вулиці, де управителем був професор Михайло Ребрик. В моїй шостій клясі зі сорока учнів було шестеро українців, дві польки, а решта євреї–діти втікачів з Польщі. Нам було дивно, чого вони втікали перед таким цивілізованим західним народом як німці.

У місті і по селах далі продовжувалися арешти і вивозили людей–„ворогів народу"–на Сибір. Не обминуло це і школи, і бурси. Одної суботи директор школи Ткачук викликав трьох учнів десятої кляси з бурси і вже їх більше ніхто не бачив.

Страх перед невідомим огортав нас і ввесь народ. Над Бережанською землею шалів терор московського комунізму. НКВД мав очі й уха всюди. Друг до друга і брат до брата не могли заговорити щиро зі страху перед зрадою. Що найгірше–це те, що гадь, яка тероризувала нас, говорила рідною нам мовою. Щоразу більша частина населення ставала „ворогами народу".

У школі ми мусіли співати хвальні пісні нашим катам, а місячні

стінні газети, що кожна кляса мусила видавати, до небес вихваляти батька Сталіна і комуністичну партію.

У липні 41-го року німецька армія зайняла Бережани. Ми з радістю вітали німецьких воїнів. Нарід відчув відлигу, знаючи, що вже більше не буде того страхозвісного стукання у двері серед ночі і хоч можна буде тепер спокійно виспатися.

Ввійшовши до Бережан, німці зайняли нову гімназію під адміністративний будинок, а наші заняття було перенесено на старе традиційне місце–другий поверх ратуші.

Над Бережанською землею запанував новий „визволитель" українського народу–фюрер Гітлер. Портрети Гітлера у довгій шинелі з піднесеним угору ковніром, що обгортав грізне обличчя з маленькими, якби штучно причепленими під острим носом вусиками, і з написом „Гітлер–визволитель" висіли у кожній клясі. Фюрер негайно показав свої пляни щодо України, ліквідувавши тимчасовий український уряд у Львові і запроторивши українських провідників в концентраційні табори.

Пішла нова хвиля арештів. Проти нового ворога було легше протиставитися бо: а) його було легко розпізнати, б) він розмовляв чужою нам мовою, в) він не просякнув нашого суспільства сексотами так, як це був зробив москаль.

У гімназії наука відбувалася в національному дусі з лекціями релігії. Ми могли свобідно розмовляти між собою на різні теми, включно з політикою, без жодного страху. Тепер найсуворішим став професор Михайло Ребрик, який рішився виховати нас усіх на перфектах джентельменів, що було неможливим до виконання!

Організація Українських Націоналістів (ОУН) зорганізувала свої клітини в гімназії і обхопила багато молоді.

Мені саме минуло 16 років, і наступні два роки стали найщасливішими роками мойого життя. Не уявляв я собі, що пережите в тих двох роках напоїть мене любов'ю до рідного міста так, що вистачить мені її на все життя. Не знав я тоді, що мрії про ті два роки, про товариство чарівних дівчат, про безжурно веселих друзів, про запашні вечори у розкішному замковому парку і проходи по місті допоможуть мені перейти тривожні часи наступних років. Що спогади про Бережанську гімназію в старому ратуші, з її професорами і з її все веселими і гучними студентами, будуть підтримувати моє серце і душу на чужині в наступні десятиліття.

Прийшов сорок третій рік. Німецькі армії „пляново" відступали на захід. Думка про поворот тих звірів у людській подобі з червоною зіркою на лобі стала реальною. Час і події сказали, що прийшла черга на моє покоління іти слідами попередників. І пішло воно задля ідеї

Соборної України. Наші дороги були різні–бо така то була доля нашого бездержавного народу. На поклик ОУН багато пішло в ряди УПА. Інші, на поклик Українського Центрального Комітету, пішли добровольцями до дивізії „Галичина". За два тижні зголосилося до дивізії вісімдесят тисяч добровольців, в тому числі багато учнів Бережанської гімназії. Ніхто з нас не питався, яка буде наша винагорода, яке наше забезпечення, чи навіть яке наше завтра. Ми відчували наш обов'язок до рідного краю–і пішли!

Багато учнів Бережанської гімназії полягли геройською смертю в лавах УПА, у дивізії „Галичина".

Не хочу, щоб читач зрозумів, що все моє покоління було ідейно мотивоване і духовно свідоме. „В мішку здорових яблук знайдуться і гнилі". Це буде залежати, яке відношення між тими двома якостями яблук є в перебігу даного покоління.

В останній день війни–дивізія „Галичина", зірвавши контакт з ЧА в Штирії (Австрія), і здалася Британській Армії.

У таборі військовополонених в Італії стрічав я багато хлопців з різних сіл Бережанщини. Пригадую, що з Бережанської гімназії були там Ярослав Бабуняк, Степан Кукурудза, Ярослав Лотоцький, Лев Баглай, Володимир Білик, Остап Сокольський, Лев Бабій, Ярослав Івахів.

Думаю, що така була воля Божа, щоб ми роз'їхались по світі, як плем'я Ізраїля, розказали світові про Україну, а сорок п'ять років пізніше прийшли до неї з допомогою. Місія наша була важка, бо світ дуже мало знав про нас, а що знав, то і це було фальшиво подане нашими сусідами. Для людини заходу, все на схід від Варшави аж по Японію була одинока „Росія". Поволеньки, тяжкою працею, особистими контактами і культурною поведінкою ми привертали загальну опінію західних народів на „нашу сторону".

Бути відмежованим залізною заслоною від рідної землі майже півстоліття–це дуже довгий час у житті людини. Чужина, а ще як вона привітна, багата і гуманна, має велику притягаючу силу до себе. Можна було б навіть пробачити тим, що втратили свою ідентичність у таких обставинах і „згубилися". Українська еміграція, еміграція бездержавного народу, зуміла зберегти свою ідентичність: не тільки зберегти, але й розвинути свою культуру й історію.Дорога назад у рідний край була тяжка і довга. Вона пішла через Західну Европу, Англію і Канаду. Моя перша подорож в Україну була у вересні 1989 року. Ніхто і нічого не може приготувати людину до тих емоційно-потрясаючих переживань, що її приходиться переносити стрінувшись віч-на-віч з рідною землею по так довгому часі розлуки. Я не радив би робити цю прощу людям слабого серця і похилого віку.

Вересень 1989 р.
Стріча з мамою
по 46 роках.

„Бережани–Ти найкраще місто в світі! ”–для багатьох, що провели там юність свою.–„Ти роками було їх мрією в далеких чужих краях. Хто привів Тебе до такого занепаду і руїни? Хто зруйнував наші мрії?”

Стежки нашого дитинства позаростали бур'янами і хабузям–дороги стали непроходимі. Замок, що був гордістю міста для багатьох поколінь і приманою для закоханих, лежить занедбаний у руїні. Зі славного Бережанського ставу осталася велика смердюча калабаня. Ця сама доля стрінула мій улюблений Урманський став. Хотілося з розпачі вийти на гору Сторожисько і на повний голос заридати над розвіяними довголітніми мріями і над руїною Лепкового „Найкращого міста в світі". Яка нечиста сила гуляла тут протягом останнього півстоліття?!

Ця очевидна руїна довкілля одначе блідне в порівнянню з душевним занепадом народу. Командна безбожна комуністична система загнала людину в безнадійну ситуацію і це було видно в її сумних очах. „Радянська” людина піддалася своїй долі вважаючи, що вона безсильна мати якийнебудь вплив на її хід життя. В такій безпорадній ситуації ця людина віддалася крайній байдужості. Цю байдужість завважувалося на кожному кроці життя. Людина стала байдужою до свойого довкілля, до потреб і болів свого сусіда–„свого ближнього".

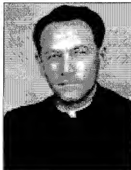
Як по перших відвідинах Рідного Краю в 1989 р. зі старшим сином Мартином і невісткою Терезою, так і по других відвідинах з молодшим сином Петром у 1991 році, не було легко мені залишати Україну. Вигідне і в достатках життя в Канаді стало не дуже принадливе. Душа тягнула до свого, хоч зубожілого, рідного гнізда, до свого краю.

„Люблю тебе мій рідний краю,
Мов до матусі я горнусь,
Ридаєш Ти–і я ридаю,
Смієшся Ти–і я сміюсь.”

(Василь Ґренджа-Донський)

У пам'ять св. п. Всесвітлішого о. мітрата РОМАНА ГАНКЕВИЧА

(27.XI. 1923 – 11.XII. 2003)

Всесвітліший Отець Мітрат Роман Ганкевич походив зі священичої родини о. Михайла та Анни з Левицьких. Народився в с. Більче Золоте на Тернопільщині. Початкову і середню освіту здобув в с. Звиняч та гімназії в Чорткові, а богословську в семінаріях в Гіршберґу та Бамберґу в Німеччині, яку закінчив у 1950 році. Ієрейські свячення у подружньому стані 2 грудня 1962 року у соборі Св. Володимира (Париж) отримав з рук Архиєпископа Гавриїла Букатка за попередньою згодою Єпископа Ніла Саварина і почав свою священичу працю в Едмонтоні, Альберта, а опісля від 1981 року до кінця свого трудолюбивого життя, як парох церкви Св. Духа в Гамільтоні, Онтаріо. Служив Канцлером Східної Епархії Української Католицької Церкви, іменований у 1984 році Патріярхом Йосифом Сліпим Почесним Крилошанином, а в 1986 році піднесений Єпископом Ізидором Борецьким до сану Митрофорного Протоєрея.

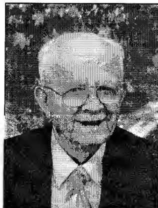
Двадцятирічним юнаком у 1943 році разом з братом Богданом вступив до Дивізії „Галичина" і брав участь у боях під Бродами. Його брат загинув в УПА 10 січня 1951 року в рідному селі Звиняч.

Завжди активний у громадському і церковному житті, він був членом Академічного товариства „Обнова", хору „Думка", Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, священичого товариства Св. Андрея, Українського Патріярхального Світового Об'єднання, Братства Українських Католиків. Відзначений грамотою Добродія СКВУ та Шевченківською медалею, присвоєною йому Конґресом Українців Канади. У 1987 році співорганізатор міжнародної конференції „Культура Київської Руси" при МакМастерському університеті в Гамільтоні, Онтаріо.

Дня 20 листопада 1954 року в Нью-Йорку, США, він одружився з Ольгою Каліщак, дочкою Юрія і Марії Пендорак, яка впродовж довгих років була його вірною супутницею і помічницею у справі служіння Богові і людям.

Завдяки його зусиллям збудовано Собор Зарваницької Матері Божої, який посвячено у 2000 році. Всесвітліший отець Мітрат похований біля собору в Зарваниці 28 грудня 2003 року.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ св. п. ЯРОСЛАВА КРИВОГО

3 грудня минув один рік від того дня, коли відійшов у вічність, по тяжкій і довгій недузі, заслужений і непересічний член дітройтської громади св. п. Ярослав Кривий. Своєю постійною працею для добра громади він заслужив особливу пошану під час життя і після смерти. Найвлучніше сказав про це парох церкви св. Йосафата у Ворені о. Маріо Дацишин на Панахиді: „Найкращим виявом признання для покійного є численна участь присутніх у Панахиді та численні промовці, що виступили з прощальними словами. Ми дякуємо Богові, що дав нам таку людину, якою був покійний Ярослав Кривий".

На Панахиді виступили також промовці від Пласту в Дітройті і куреня „Чорноморці", Братства дивізійників, ряд його приятелів.

Моє знайомство з Я. Кривим і наша стежка товаришування почалися понад 60 років тому, коли я пізнав його при спільній праці в різних організаціях для молоді, громади і України. Наш перший контакт був при праці в Пластовій станиці, а опісля–в пластовому курені „Чорноморці".

Від перших днів перебування в Дітройті Я. Кривий поринув у пластову і громадську працю. Найкращим доказом цього є список різних постів, які він займав на еміґрації. В Пласті він був головою ініціятивної групи в Нюрнбергу та новацьким і юнацьким виховником, в Дітройті–кошовим, станичним скарбником, головою та кількаразовим членом станичної ради, головою комітету з відзначення 30-ліття станиці, комендантом пластового табору та головою осередку в курені „Чорноморці".

В дітройтській громаді він був головою Братства колишніх вояків 1-ої Української дивізії, членом Українського Конґресового Комітету Америки, заступником голови Патріярхального товариства, головою окружної ради „Провидіння", членом управи Спілки Української Молоді, скарбником комітету з придбання оселі „Діброва", членом управи Асоціяції діячів української культури, членом академічного товариства „Обнова".

Крім професійних і родинних обов'язків, співав в хорі „Трембіта" та в хорі церкви Непорочного Зачаття.

Я. Кривий був великим шанувальником і збирачем книжок,

придбав велику бібліотеку.

Я. Кривий народився 5 травня 1927 року в селі Волківці Чортківського району, Тернопільська область. Він був сином дяка Волківської церкви, великого патріота і націоналіста, члена Організації Українських Націоналістів, якого поляки часто арештовували. Я. Кривий ходив до Чортківської гімназії, а в 1943 році став членом Української Дивізії і служив у Словаччині і Австрії, де при кінці війни потрапив в полон, в якому був півтора року. Після звільнення жив у таборі в Авґбурґу, де закінчив гімназію, і в 1949 році приїхав до Дітройту. Після студій в "Lawrence Institute of Technology" працював в інженерному відділі фірми „Каділяк" та інших інженерних фірмах.

У 1990 році спромігся розшукати родину, яку совєти вивезли на Сибір. Тільки після смерти Сталіна вони повернулися додому. Родина Кривих в Дітройті пережила велику і болючу втрату в 2002 році, коли передчасно помер син Зенко.

Любомир ГЕВКО
(„Свобода")

ЗУСТРІЧ З ПОБРАТИМАМИ КАНАДИ НА ЗАСІДАННІ УПРАВИ ГАЛИЦЬКОГО БРАТСТВА У ЛЬВОВІ 2004 РОКУ

Зліва: Роман Щумський, Лев Бабій (Канада), Михайло Бендина (Львів), Богдан Стасів (Тернопіль), Леонід Муха (Миколаїв), Володимир Малкош (Ів. Франківськ), Богдан Граб, Іван Мамчур, Ярослав Гунька (Канада).

Роман КОЛІСНИК

ХТО ВИНЕН?

В „старім краю" колись у складній ситуації, яка вимагала ясної відповіді, відповідали на запитання і питання „хто винен?"... Не буду відповідати чи підказувати, бо це була загально відома й практикована відповідь: невістка!!! До чого я веду?

До ситуації в Україні неньці, яка не то що складна, але найскладніша. І то для усіх. Навіть для діяспори. Навіть для нового президента. А найбільш складна для тих, хто сподівався, що Янукович не такий страшний, як його малюють... А він показався після першої річниці таким, як його малювали. І приятелі і противники. І як він сам намалював свій автопортрет. Він на практиці показав, як кажуть політологи, і тут і там, як належиться: багаті багатіють, а бідні біднiють. Бо він багатий!

І в закордонній політиці так було, як казав...

То хто винен у тому, що він є там, де є?

Аж напрошується віповідь: „невістка" Юля. Бо вона єдина політик жіночого „сексу", і якби її не було, то що би було? Хто знає. Але... Багато більше винуватців можна назвати.

Дайми на то, як колись казав у такій ситуації мій професор з польських часів:

Хто винен, що на бюлетенях з'явилася рубрика: „проти всіх". Хто її придумав, ніхто не знає, хоч додумується. Щоб не казати, а на думку мого приятеля, того від політики, це так:

–Українці ще раз доказали, що вони в аванґарді розвитку демократії. Правдивої! Народної! Бо де у світі хтось би додумався дати такий демократичний революційний засіб для вислову свого незадоволення владою. Десь революціонери йдуть на вулиці, демонструють, проливають кров, а в нас: зроби файку на б'юлетені: „проти всіх", і є Протест. З великої літери!

–То всі незадоволені з цього скористали?–я запитався.

–Таке!–відповів мій приятель з притиском.–Навіть націоналісти.

Дійсно, я собі пригадав. Не буду називати прізвищ, бо було б не гарно. Бо я не кандидат і не політик. Але один провідник сказав: „Ми не можемо голосувати на одного кандидита з двох поганих. Бо що це нам дасть? Бо ми не віримо, що один з двох поганих може бути ліпшим. Ми будемо чекати на двох добрих кандидатів".

Знаменита політика: чекати до судного дня... Другий підтвердив: „Хто знає наперед, котрий із злих буде меншим злом"...

І ті, що продали свої голоси, мабуть, зробили не так погано. Бо знали, що голосувати „проти всіх", то голосувати за одного кандидата. Одного з двох злих. А так бодай могли з тої нагоди випити тост за українську демократію. Сто грамів!

І так однієї безсонної ночі, я нагадав собі стару пораду: числи вівці, то заснеш. А я почав числити баранів. Бо колись в Галичині було двох визначних політиків–Баран і Мудрий. І хтось придумав таку мудрість: якби Мудрий не був бараном, а Баран був мудрим, то хто зна, що було б...

І якось механічно, рахуючи баранів, я перескочив на числення політиків в Україні–тих, що винні:

Винен Ющенко, бо дався, щоб його труїли. Винна Катерина, бо вона його дружина. Ще й з Америки!

Винен Ахмєтов, бо він найбагатший олігарх і в депутати завів свого водія та охоронця, які нвіть складають законопроєкти для всього народу. І він, як кажуть татарсього роду, хоч на татарина не дуже виглядає.

Винен Янукович, бо є таким, як є. Як навчав Шевченко: Кохайтеся чорнобриві, та не з москалями... Цю пораду можна в наш демократичний час приписати для обидвох чорнобривих сексів.

Винен Кравчук, бо він знайшов невідомого Кучму.

Винен Кучма, бо він знайшов невідомого Януковича. І Табачника. Тоді казали злі язики: Кучма не є президентом України, а є президентом Президентської адміністрації, головою котрої є Табачник.

Винна Помаранчева революція. Бо не зробила революції.

Винна Юля, бо програла вибори. Ні, зле сказано–винна, бо не виграла виборів.

Винен той з Івано-Франківська, який змінив своє прізвище на „Противсіх" і втратив застав дві тисячі долярів. Дав би був на дитячу лічницю.

Винні ми, нагадав я собі слова мера Львова Садового, який прибув на конференцію мерів до Торонта й зустрівся з українською громадю, і додав–включно зі мною. Тобто, ним, мером...

Винен... Винна, Винні...

І навіть не треба винуватити невістки, сказав я собі, як очі мені примкнулися. І навіть не пригадую, що мені снилося...

ДИВІЗІЙНА ВИСТАВКА В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

Відкриття дивізійної виставки відбулося 2 листопада 2010 року і присвятили її пам'яті Володимира Малкоша. Перед тим були розвішені по місті афіші з фотографією Володимира, оголошували по радіо і писали в газеті.

ДИВІЗІЙНА ВИСТАВКА
ПАМ'ЯТІ
Голови Івано-Франківської станиці Галицького Братства колишніх вояків дивізії «Галичина» І-ої Української Національної Армії
ВОЛОДИМИРА
МАЛКОША
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ
м. Івано-Франківськ, вул. Тарнавського, 22

Відкриття виставки було дуже гарне. Світилася свічка і була хвилина мовчанки з нагоди річниці смерти Володимира та загиблих на фронтах Другої світової війни вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії.

Людей прийшло багато, а особливо молоді. Першими говорили директор Музею Ярослав Коретичук і заступниця директора Оксана Романів, яка запрошувала до виступів. Несподівано запросила мене (а я думала на кінці подякувати). Я розказувала про життя мого Володимира, працю і яким він був. Говорив голова Івано-Франківської Станиці Михайло Мулик, котрому в жовтні минуло 90 років. Історик Ярослав Оленчук, як радник голови області, передав вітання і вибачення, що не мав можливости прийти, і для мене співчуття. Говорив історик Петро Арсенич. Говорили про Дивізію „Галичина" і про Володимира, його працю і любов до України. Виступили бувший директор музею Степан Каспрук і голова Конґресу українських націоналістів Богдан Борович.

Всі дуже гарно висловлювалися про Дивізію і Володимира. Мені було зворушливо і сумно, але я була задоволена, що мого Володимира всі поважали, любили і так гарно його згадують і про нього говорять.

Найважливіше, що дивізійна справа, про яку так дбав всі роки Володимир, продовжується. Мені дуже жаль, що Володимир, як і всі дивізійники, які вже у Вічності, не дочекалися, щоб Україна їх визнала як борців за незалежність України. Володимир дуже старався, то була його мрія. Не думав про себе і своє здоров'я.

На виставці було багато з історії Дивізії, дивізійних книжок, фотографій, великий збірник тижневика „Батьківщина", виданого полоненими дивізійниками в Ріміні, а присланий Юрієм Гнатюком з Канади. На жаль, Володимир вже збірника не побачив.

Виступає Богдан Борович–голова Івано-Франківської обласної організації Конґресу Українських Націоналістів.

1-ий ряд: Арсенич Петро (доцент Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, краєзнавець), Василь Гук (письменник), секретар Івано-Франківської міської організації політв'язнів Марія Соколик, Оксана Манюх (політв'язень), Голова Івано-Франківської організації політв'язнів Розалія Шевчук.
2-ий ряд: друга ліворуч Марта Малкош (дружина В. Малкоша), член Союзу Українок та товариства „Меморіял", рідна сестра п. Марти Оксана Пиріг (друга праворуч).

Зліва: Михайло Мулик (голова Івано-Франківської станиці кол. вояків 1-ої УНА), Ярослав Оленчук (історик, краєзнавець), Василь Горгула (колишній дивізійник), Ярослав Коретчук (директор Івано-Франківського обласного музею визвольної боротьби ім. С. Бандери), Оксана Романів (заступник директора).
Виступає голова Івано-Франківського обласного товариства „Меморіял", провідний науковий співробітник музею Степан Каспрук.

Заступник директора музею просила мене, щоб принести на виставку речі Володимира. Там є Володимира блюзка з медалями, сорочка, краватка, пілотка, вишита сорочка, яку я сама вишивала, коли ми одружилися. Його фотографії з дитинства, школи і гімназії, фотографії батьків, фотографія і вишиваний поясок від білого вбрання, як приступав до першого св. Причастя, його годинник, фотоапарат, ручки, якими писав, листи до батьків з Норильська; листи писані до Романа Колісника, редактора „Вістей комбатанта", фотографія, як мій тато вдома дає нам шлюб. Також є св. Архистратиг Михайло в бронзі, подарований Володимирові ВО „Свобода" в 2009 році на відзначенні 65-роковин боїв під Бродами. Коли йому вручили цю відзнаку, він підніс її високо і сказав, щоб була в музеї. Є прапор Станиці. Виставку показували в новинах по телебаченні і розповідали про неї на радіо.

Всіх дивізійників в Івано-Франківській Станиці в 1992 р. було 385, а тепер є 45. На відкритті виставки було тільки троє дивізійників. З районів не могли приїхати, посилали своїх дітей, щоб оглянули та їм розповіли. Директор музею пропонує мені віддати до архіву музею у фонд Володимира Малкоша всі анкети дивізійників, які Володимир сам заповнив, його статті до газет, його рукописи, спомини дивізійників і інше. Поки живу, мушу то зробити.

Бажаю всім Побратимам св. п. Володимира міцного здоров'я та всього найкращого. З великою пошаною

Марта МАЛКОШ

В Івано-Франківському обласному музеї визвольної боротьби ім. Степана Бандери з успіхом експонувалася виставка, присвячена пам'яті полеглим в часи Другої світової війни воякам 1-ої української дивізії „Галичина" Української Національної Армії та пам'яті голови Івано-Франківської Станиці кол. вояків 1-ої УД УНА Володимира Малкоша. Відкриття виставки відбулося 2 листопада 2010 р., якраз на річницю, коли відійшов у вічність Володимир Малкош.

Ідея організувати таку виставку з'явилася ще в середині літа. На таку думку мене наштовхнула зустріч з дружиною пана Малкоша пані Мартою. Ще за життя Володимир в музей передав багато цікавих матеріялів про дивізію „Галичина". Найбільш цінним виявився альбом із фотографіями зробленими в 1943 р. в Станіславові, які зафіксували процес формування із добровольців Станіславівщини відділів дивізії та урочистості які були організовані тодішньою владою.

Вгорі зліва: прапор Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА; вгорі справа: ветеранський піджак В. Малкоша.

Музейна бібліотека також завдячує своїм поповненням пану Малкошу, який систематично приносив нові книги, журнали, які висвітлювали події пов'язані з Дивізією.

З 25 листопада виставка експонувалася у філіялі Івано-Франківського обласного музею визвольної боротьби в с. Старий Угринів Калуського р-ну, це–історико-меморіяльний музей Степана Бандери.

Музей має хороше відвідування із широкою географією проживання самих відвідувачів. Наступним місцем експонування виставки буде філіял музею в Косові та філіял музею в с. Княгиничі Рогатинського району. Таким чином ми зможемо ознайомити багатьох людей із правдивою історією створення та діяльности дивізії „Галичина".

Посередині портрет ген. Павла Шандрука

На світлині зліва вгорі: вшанування пам'яті, біля пам'ятника воїнам Української Національної Армії на Личаківському цвинтарі у Львові. Внизу: Володимир Малкош (зліва) і Андрій Коморовський (Канада)–голова Головної Управи Братства.

Музей зібрав чимало необхідних експонатів з дивізійної тематики, проте дуже важливо мати військову уніформу, також речові матеріяли, які допоможуть якісно і цікаво оформити постійно діючу експозицію. Розумію, що переважна більшість вояків дивізії вже доволі літні люди, життєві негаразди підірвали здоров'я і очевидно в сучасних економічних умовах жити не є легко. Проте, звертаємося до Вас з великим проханням:

Можливо в родинах когось із бувших вояків Дивізії, що проживають за кордоном, є речі, які вдалося зберегти, незважаючи на всі лихоліття війни та полону, все це може стати в пригоді музеєві. Якщо це є можливим і не завдасть великого клопоту, будемо особливо вдячні за таку допомогу.

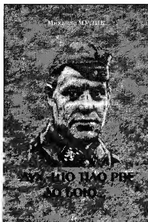
З повагою

Оксана Романів,
заступник директора музею
Наша адреса: вул. Тарнавського, 22
м. Івано-Франківськ, 76015

МИХАЙЛО МУЛИК: Я ВОЮВАВ ЗА СВІЙ НАРОД!

Дух, що тіло рве до бою

В-во „Лілея-НВ", Івано-Франківськ, 2010, ст. 215, ілюст.

„Присягаю Всемогучому Богові перед святою Його Євангелією та Животворящим Хрестом, не шкодуючи ні життя, ні здоров'я, скрізь та повсякчас під українським національним прапором боротися зі зброєю в руках за свій народ і свою батьківщину–Україну"–ці слова присяги воїна 1-ої Української дивізії Української національної армії Михайло Мулик виголосив у листопаді 1943 року 23-річним юнаком.

І сьогодні, у свій 90-річний ювілей, колишній дивізійник осмислює власні вчинки з перспективи історичного часу, звіряє кожен крок свого життя із даною присягою і щасливий, що Бог допоміг йому вписати свій маленький рядок у літопис боротьби за незалежність України.

–Що ж ми за народ такий?–з болем у серці запитує сам себе і кожного з нас колишній дивізійник.–Чи ж не настав вже, нарешті, час піднятися з колін і зняти червону полуду з очей? Час пишатися своєю нацією, як пишаються інші народи світу. Ще на святкуванні 30-ї річниці боїв під Бродами кардинал Йосип Сліпий сказав: „Нікчемний той народ, який не шанує своїх героїв, що віддали життя за свободу, незалежність своєї держави".

Михайло Іванович Мулик–один з небагатьох колишніх дивізійників, що проживають на теренах області, не вимагає ні особливого ставлення до себе та своїх побратимів, ні пільг, а гордиться тим, що йшов із зброєю в руках проти імперії зла, за свою рідну Україну, свій народ, хоч і отримав за це великий термін каторжних таборів–10 років тюрми і 5 років позбавлення прав.

Михайло Мулик щиро вірить, що молоде покоління, не затруєне комуністичною ідеологією зла, завершить справу, розпочату його поколінням. І тоді всі відповідатимуть за свої діяння: і ті, хто вмирав за Україну, і ті, хто розстрілював бійців УПА, підпільників, простих селян, і ті, що давали „путівки" на висилку в Сибір, а також і ті, що не дозволяли прописувати людей на рідній землі і позаймали їхні квартири, а нині приватизували їх та продають за високими цінами.

Нещодавно побачила світ книга споминів Михайла Мулика *Дух, що тіло рве до бою...* Автор емоційно розповідає про свою родину, юнацькі та зрілі літа, згадує героїв, їхні ідеали, відтворює в пам'яті

тогочасні події. Прагне одного, щоб молоде покоління більше знало про дивізію „Галичина", щоб перестали чорнити, обмивати брудом, навішувати різні ярлики воякам дивізії, метою життя яких було створення своєї незалежної Української держави.

Михайло Мулик–людина високої чести і справедливости. Прагне, щоб народ України знав правду, якою б гіркою і страшною вона не була. Все пережите і вистраждане він намагався відобразити у своїх художніх творах. Про зародження дивізії „Галичина" він написав у п'єсі *Пам'ять серця*, правду про страшний голодомор сценічно втілив у творі *Трагедія нації*, а ще прикарпатці мали змогу ознайомитися з його *Ґапкою–більшовичкою*, *Безробітний з того світу* та ін.

Свою творчу біографію Михайло Мулик розпочав рядовим бухгалтером, а закінчив головним бухгалтером найсолігнішої на той час організації в області. У 1989 р. став членом культурно-наукового товариства „Рух", був бухгалтером ліквідаційної комісії обкому КПРС. У 1991 році організував товариство політичних в'язнів і репресованих, у 1992 р. разом з В. Малкошем створили Братство колишніх вояків УД УНА („Галичина"), і сьогодні є його головою.

28 жовтня Михайло Мулик відзначив своє 90-ліття. Ми щасливі, що серед нас є така людина, справжній патріот. Хай Всевишній і надалі обдаровує його міцним здоров'ям, незгасним оптимізмом і вірою у щасливе завтра України.

Григорій КОЛИБАБ'ЮК
асоційований член Станиці

Олександер ПАНЧЕНКО

ЛОХВИЦЮ ВІДВІДАЛИ ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ

Чорні Запорожці – це леґендарне формування часів Визвольних змагань, створене 27 червня 1919 року, згідно з наказом Головного отамана військ УНР, нашого славного земляка Симона Васильовича Петлюри й очолене іншим уродженцем полтавської землі полк. Петром Гавриловичем Дяченком, який побачив світ 30 січня 1895 року у селі Березова Лука Гадяцького району. (Див. „ВК", ч. 2, 2009).

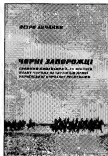
Кінний полк Чорних Запорожців був основною ударною силою Запорізької дивізії отамана Андрія Ґулого-Ґуленка, а згодом „влився" в 3-ю Залізну дивізію генерала Удовиченка.

Леґендарний полк Чорних Запорожців під командуванням Петра Дяченка був чи не єдиним військовим формування часів перших визвольних змагань, яке не знало поразок, самого пана полковника Петра називали бойовим орлом української кінноти, а на чорному прапорі з'єднання, де були зображені череп та дві кістки-гомілки, були написані такі вимовно-героїчні й під сучасну пору доволі актуальні слова: „Україна або смерть".

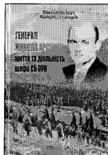

Зліва: сотник Чорних Запорожців Роман Боровик, директор Інституту УВК д-р Олександер Панченко, Антон Стець, поручник Чорних Запорожців Олександер Стець.

Від 1921 року, після відступу на територію Польщі, полк перебував у таборах для інтернованих (м. ін. у Пикуличах біля Перемишля). У 1924 році, після звільнення з таборів, полк припинив своє існування. Але слава й гордість нашої військово-державницької минувшини не пропала. У княжому місті Перемишлі (тепер Польща) місцевими українцями було створено громадсько-патріотичне об'єднання та Фонд „Чорні Запорожці" (сотник Роман Боровик, поручник Олександер Стець), яке і є спадкоємцями нев'янучої слави 1-го кінного полку Запорізької дивізії.

Чорні Запорожці з Перемишля відвідали й Лохвицю, зокрема, Інститут Українського Вільного Козацтва імені Антона Кущинського, який я очолюю, та передали в дарунок районній бібліотеці та окремим небайдужим одиницям книгу споминів св. п. Петра Дяченка (редактор-упорядник Роман Коваль, Київ-Вінниця, видавництво „Стікс", 2010), як також розвідку О. Іщука та В. Огородніка „Ґенерал Микола Арсенич: життя та діяльність шефа Служби Безпеки ОУН" (видавництво „Вік", „Коломия", 2010).

До речі, обидві книги, які були видані коштом фонду „Чорні запорожці", відразу були передані мною до Лохвицької районної бібліотеки імені Г. С. Сковороди, а у плянах Інституту УВК з'явились тверді наміри щодо створення подібного осередку козаків-патріотів, які б і в Україні, зокрема, в Лохвиці пропаґували славу й здобутки незабутніх Чорних Запорожців.

СПОГАДИ ДИВІЗІЙНИКА

Книга спогадів Григорія Мельничука–це хвилююча розповідь колишнього воїна дивізії „Галичина", юнака із с. Сороки нинішнього Бучацького р-ну Тернопільської обл., якого доля закинула у хуртовину Другої світової війни. Він написав їх найперше для своїх дітей і ону-ків, а водночас і для нас усіх.

Відомо, що кожна людина має свою власну історію життя, яку вона об'єктивізує у силу свого світогляду і таланту.

У цих спогадах автор розповідає про своє важке дитинство, юнацькі роки, батька, матір, братів, друзів, віддзеркалюючи злиденне існування галичан в умовах польської окупації Східної Галичини міжвоєнного періоду XX століття. Описує навчання в польській початковій школі, потім у Чортківській гімназії, торгівельній школі, які, на жаль, не закінчив через обставини, що склалися. Далі розповідає, як працював у крамницях української споживчої кооперації в Бучачі та мав зв'язки з юнацтвом ОУН.

З часу німецької окупації Григорій вихопив з пам'яті кілька драматичних моментів гітлерівського насилля над єврейським населенням Бучача та розповідає, як українці міста переховували нещасних людей у своїх квартирах та підвалах будинків.

Григорій був свідком німецьких пограбувань української кооперації в Бучачі, ворожого ставлення до українців польського місцевого населення тощо.

Найдокладніша розповідь автора–про дивізійний період життя, коли він без страху і вагань зголосився до лав дивізії „Галичина", щоб підняти „Червону Калину, розвеселити зажурену Україну", як тоді говорили з часів козаччини та Визвольних Змагань 1918-1920 рр. Сьогодні цей приклад повчальний для тієї частини сучасної української молоді, яка не готова до служби в рідній армії, або свідомо уникає її.

Воїн-дивізійник висвітлює важливі елементи побуту полонених у таборі, називає прізвища відомих йому командирів, серед них Нікітіна, про якого упоряднику цього видання розповідав батько Степан Мизак, також дивізійник. Нікітін був українцем-„східняком". Після Визвольних Змагань поселився в с. Іване-Пусте, що межує на Борщівщині з селом Ґермаківка. Зустрівся батько з ним у вишкільному таборі в Дембіцах у Польщі. Увечері ще раз поговорили, згадали рідні оселі в Іване-Пустому та Ґермаківці та на тім і попрощалися.

Григорій Мельничук возвеличує нескорений дух полонених дивізійників, який вони плекали у таборі, сподіваючись повернутися в Україну. На жаль, деякі з них загинули, повернувшись на рідні землі й виконуючи завдання ОУН.

Незважаючи на небезпеку репатріяцій, якої домагався совєтський режим, дивізійники не опускали рук і перетворили табір в суцільний навчальний і культурний центр. Тут діяли хори, театри, церкви, спортивні секції, видавалися газети і журнали. Воїни опановували різні ремесла, вивчали англійську мову та всебічно готувалися до життя в умовах прагматичного західного світу.

Долати невольницькі роки у Ріміні дивізійникам, як і колись козакам-запорожцям на вигнанні допомагала молитва до Пречистої Діви Марії–покровительки України. Як у Шевченковому „Іржавець" „у наметі поставили вони Образ Пресвятої і крадькома молилися". Звернімо увагу на світлину дивізійної церкви у наметі в Ріміні, запропоновану автором для цього видання,–чи не є вона аналогом козацькій добі?

З табору Ріміні вояків у 1947 р. перекинули до Великої Британії, де кожен з них став на власну бойову стійку. Григорій Мельничук важко працював, утверджуючись на островах Туманного Альбіону.

Разом з дружиною Марією брали участь у різних громадсько-культурних організаціях українців Великої Британії, спільно виховали у національному дусі двох доньок Ольгу і Лесю.

Останній розділ спогадів Григорія Мельничука складають його вірші під загальною назвою „Мого серця напружені струни", в яких автор карбує і віддзеркалює свої важкі думи на чужині від 1946 р. до сьогоднішнього дня.

Основним лейтмотивом поезії Григорія Мельничука є тверде переконання, яке він проніс у серці все своє життя: „Якщо я загину на чужині, то знайте, дух мій дома".

Колишній вояк нині з висоти прожитого віку зберігає у серці нетлінний вогонь побратимства в ім'я пам'яті полеглих і померлих воїнів–дивізійників. Думками завжди лине в Україну в далекі 1944-1945 роки, де „піднімав Червону Калину" та мріяв про волю і долю народу. Усі роки він піднімав її і на чужині і сьогодні піднімає в ім'я світлого прийдешнього України.

Нестор МИЗАК
Редактор спогадів

Якщо ми хочемо, щоб нас поважали інші, мусимо навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний, письменник

МАЙКЕЛ МЕЛЬНИК В ШОТЛЯНДІЇ

Майкел Мельник, автор великої історії Дивізії „Галичина" To Battle, з своїм сином Мироном, відвідав Шотляндію і 21 серпня 2010 в Единбурґу виступив з доповіддю про Дивізію в клюбі СУБ.

Про цю подію помістив статтю бюлетень Scottish Ukrainian Community Newsletter, переклад якої подаємо.

Між численними історичними працями про українців, які воювали в лавах німецьких військ СС 1943-1945, книга Мельника подає найбільш достовірні інформації. Включаючи політичний контекст того часу, автор подає, як німці та українці старалися використовувати цю формацію для своїх цілей.

У доповіді М. Мельник розповів про його позицію щодо Дивізії „Галичина", подав дещо про себе та як 15 років дослідницької праці завершилися у написанні книги. І врешті подав свої думки й почуття про спадщину Дивізії.

Як воєнний історик він подав зрівноважений погляд відносно створення Дивізії та мотивацію тих, що вступив у її лави та боролися у складному воєнному часі на східному фронті.

Численна публіка добре сприйняла доповідь, яка дала ясний погляд і краще зрозуміння про Дивізію та підкреслила часті фальшиві оскарження, створювані непоінформованими, спрямовані проти дивізійників.

Шановні читачі „ВК"!

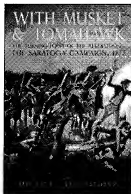
Підготовляю монографію про 6 Січову стрілецьку дивізію Армії УНР. Плановане видання–наприкінці того року. Всіх, хто має на цю тему які-небудь документи (копії), або інформації, прошу ласкаво надсилати їх на мою адресу:

Dr hab. Emilian Wiszka, prof. UMK
Poland – Polska
87-100 Torun
ul Kraszewskiego 6/29
email: emilwi@poczta.onet.pl

НОВА КНИГА МИХАЙЛА ЛОҐУША

Підполковник Михайло Лоґуш, син дивізійника, служив у реґулярній та резервній галузях армії США ще зовсім недавно, був в операції „Іракська свобода" в 2007-08 рр. Він закінчив Oswego State College і здобув ступінь маґістра у Hunter College в Нью-Йорку. Автор численних статтей та історії 1-ої УД УНА п. н. Galicia Division. Живе на Флориді.

Остання його книга з американської визвольної війни 1777, яка отримала знамениті рецензії:

WITH MUSKET AND TOMAHAWK:

The Saratoga Campaign and the Wilderness War of 1777

Книгу можна купити в книгарнях або замовляти на інтернеті.

Подаємо коротку рецензію англійською мовою:

A comprehensive look at the brutal wilderness war that secured America's independence…

"With Musket and Tomahawk" is a vivid account of the American and British struggles in the massive wilderness region of the northeast during the Revolutionary War. Combining strategic, tactical, and personal detail, this book describes how the patriots of the recently organized Northern Army defeated England's massive onslaught of 1777, thereby all but ensuring America's independence.

Conceived and launched by top-ranking British military leaders to shatter and suppress the revolting colonies, Britain's three-pronged thrust was meant to separate New England from the rest of the nascent nation along the line of the Hudson River. Thus divided, both the northern and southern colonies could have been defeated in detail, unable to provide mutual assistance against further attacks.

Yet, despite intense planning and vast efforts, Britain's campaign resulted in disaster when General John Burgoyne, with 6,000 soldiers, emerged from a woodline and surrendered his army to the Patriots at Saratoga in October 1777.

Underneath the umbrella of Saratoga, countless battles and skirmishes were waged from the borders of Canada southward to Ticonderoga, Bennington, and West Point. Heroes on both sides were created by the score, though only one side proved victorious, amid a tapestry of madness, cruelty, and hardship in what can rightfully be called "the terrible Wilderness War of 1777".

XVI ГОЛОВНИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД

З'їзд відбувся в суботу, 2-го жовтня 2010 року, в домівці Української Суспільної Служби, вул. Блур Захід, 2445, Торонто.

З'їзд відкрив Мирон Ґоловатий, голова Ґоловної управи, о годині 11:00, привітав присутніх, подякував за участь у З'їзді й попросив вшанувати хвилиною мовчанки побратимів, які відішли у вічність протягом останньої каденції.

Василь Чупринда, голова Верифікаційної комісії, зголосив, що на З'їзді є присутніх 14 делеґатів і 3 гостей.

Обрано Президію З'їзду в складі: Роман Колісник—голова, Михайло Ромах і Роман Тицький—секретарі.

Після схвалення порядку нарад, в якому була точка 17: „Обговорення доцільности існування Братства", вибрано комісії: а) Мандатну —Ілярій Кушніренко і Василь Чупринда; б) Номінаційну—Петро Буняк, Михайло Ромах і Роман Тицький.

Протокол з 15-го З'їзду (22 вересня 2004 року) прийнято без змін.

ЗВІТИ ДІЯЛЬНОСТИ

Звіти були надруковані у „Книзі З'їзду".

Голова Мирон Ґоловатий зазначив, що XVI-ий З'їзд відбувається в 60-у річницю заснування Братства, що відбулося 29-30 квітня 1950 року в Мюнхені. Першим головою обрано канцлера о. Михайла Левенця, кол. дивізійного капеляна.

Ґоловна Управа, зліва: інж. Роман Ґавриляк, Евген Шипайло, д-р Олекса Ґорбач, о. канцлер Михайло Левинець, Олег Лисяк, Володимир Козак, д-р Любомир Ортинський, Неприсутній: Мирон Шарко.

Завдяки співпраці голів Краєвих Управ вдалося виконати кілька корисних проєктів, між тим були й видання.

При цій нагоді відмітив, що книжку Івана Мамчура „Нас доля світами водила” видано завдяки побратимові Ігореві Кришталовичові з дружиною Лідою у пам'ять його братів Ярослава і Володимира. Другий наклад цієї книжки, призначеної як нагороди Х-го Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика, спонзорував побратим Михайло Цяпа, мешканець США, який теж щорічно фінансує оправу річників „ВК”, яких 4 висилаємо в Україну. Ця коротка згадка нехай буде подякою обом жертводавцям і прикладом жертвенности для побратимів.

Спеціяльна подяка і признання проводові „Броди-Лев” за їхню працю для збереження пам'яті героїв Визвольних змагань. Закінчив свій звіт віршем Богдана Бори „Вірую”.

1-ий Заступник Голови, Михайло Ромах, подав перелік промов, які він виголосив з нагоди різних пропам'ятних святкувань і прощальних слів над могилами померлих побратимів. По відході у вічність Голови Краєвої Управи Канади Лева Бабія, він, як 1-ий заступник, перебрав обов'язки Голови.

Фінансовий Референт Роман Тицький представив Фінансовий звіт: приходи (переважно від крайових управ і дотацій членів): 17 350 дол. + 17 870 ам. дол.; розходи (переважно дотації музеєві та установам і на видання): 16 000 дол. + 28 100 ам. дол.

Як протоколярний секретар він подав, що Управа відбула 10 засідань.

Роман Колісник, редактор журналу „Вісті Комбатанта” дав огляд змісту журналу, імена авторів з України та інших постійних дописувачів, висловивши всім подяку. У великій мірі використовує інтернет. Звернув увагу на цікавого і здібного молодого чоловіка з Тернополя Ігоря Аркушу, який зі своїм товаришем заплянував перевидати історію УД Ґайке в новій обробці. Він згодом зацікавився журналом і дав його на інтернет і тим зробив доступним до широкого кола читачів. Один з постійних дописувачів з України Василь Шпарик отримав третю премію на всеукраїнському конкурсі Міністерства Закордонних Справ України і аґенції УНІАН за статтю „Україна і НАТО”, поміщену в нашому журналі ч. 2, 2008 року. Критики і читачі уважають наш журнал одним з найкращих і унікальним, бо такого нема ні в Україні, ні в діяспорі. Як редактора „ВК” Романа Колісника признано лавреатом премій: ім. Олекси Гірняка за „патріотичне ставлення до української мови”; ім. Дмитра Нитченка за „пропаґанду українського друкованого слова”; ім. Григорія Сковороди за „багаторічне подвижництво в редаґуванні журналу та літературну діяльність.”

Ілярій Кушніренко, адміністратор журналу „Вісті Комбатанта", звітував, що видання дефіцитне й існує завдяки пожертвам. Сальдо на 30 червня 2010 заледве вистачить на видання двох чисел у 2010, а на 2011 рік обіцяно пожертву „Залізного Фонду" торонтської станиці. Було би побажане, щоби Краєві Управи дали б подібну дотацію.

ЗВІТИ КРАЄВИХ УПРАВ

В **Австралії** існує чотири Станиці. Членів 39. Щорічно на Зелені Свята вшановують пам'ять полеглих воїнів. Відзначили 65-ліття Дивізії, ініціювали або брали участь в інших суспільно-громадських імпрезах. В 2009 році помер чільний член побратим Богдан Тарнавський. Протягом 2007 до 2010 років пожертвували на різні цілі понад 10 000 австралійських долярів.

В **Арґентині** в половині 90-их років було 193 членів, і в таких організаціях, як „Просвіта", „Відродження" і Український Клюб, головами були дивізійники. У вересні 2007 року тільки двоє з них ходять на власних ногах, а інші перебувають на возиках. Степан Таврицький заініціював будову пам'яника „Борцям за Волю України". З нагоди Битви під Бродами відправляють панахиду з участю двох дивізійників і пластуна з дивізійним прапором.

Галицьке Братство за час від 1 грудня 2007 до 30 липня 2010 року провело 15 засідань Краєвої Управи і 22 засідань Львівської станиці.

Існує чотири станиці: Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Дрогобицька. Померло 73, залишилося–151членів.

Співпрацює з громадськими організаціями: УПА, СПВУ, КУН, ВО „Свобода", музеями і бібліотеками, СОУ, Ліцеєм ім. Ґероїв Крут.

Приймає участь у всіх заходах, які відзначають політичні і громадські організації. З допомогою Братства „Броди Лев" відновлено пам'ятник на горі Жбир. З нагоди 65-річниці Боїв під Бродами було відтворено нашими друзями і симпатиками імітацію бою та прориву з оточення. Відбулося перепоховання побратима, що згинув 1944 році, а в 2010 р. перепоховано останки 10-ох вояків Дивізії. Традиційно до річниці створення Дивізії відбулася відправа в Соборі св. Юра, мітинґ біля пам'ятника Тараса Шевченка, похід молодих симпатиків з Народної Партії вулицями Львова та врочиста відправа на Личаківському Цвинтарі, де поховані побратими-дивізійники.

В Івано-Франківському рішенням міської ради названо вулиці: Українська Дивізія, ім. Дмитра Паліїва та ім. Івана Ремболовича. В Тернополі є вул. ім Дивізії „Галичина".

З видавничої діяльности слід відмітити перевидання книжки „Броди" і спогади Леоніда Мухи „З Австрії на Колиму".

Презентації „Дивізії 'Галичина' в запитах і відповідях" (автори: Б. Маців, Р. Колісник і Л. Муха) у Львові, Стрию, Симферополі, Києві,

Харкові, Чернівцях і Херсоні Презентація у Львові фотоальбому „Українська Дивізія 'Галичина'—історія у світлинах 1943-1949 рр." (редакція Б. Маціва). Вийшли друком спомини І. Мамчура „Нас доля світами водила"—презентація у Львові. В липні—третє перевидання споминів Л. Мухи накладом 1000 примірників, презентація запланована в Дрогобичі.

Суспільна служба 2008-2009 рр. отримала допомогу від Краєвої Управи Канади та станиці Монтреалю на ліки. Виплачувала з фонду допомоги на похорони по 30 дол. від пані Л. Щур 100 кан. дол. і на допомогу 30 членам Львівської станиці по 30 евро кожному від родини пана Кляуса з Німеччини. Пересилають подяку жертводавцям.

Братство в Канаді має 7 станиць: Вінніпеґ, Гамільтон, Едмонтон, Монтреаль, Тандер Бей, Сант Кетеринс і Торонто та 4 відділи, в яких діють уповноважнені: Лондон, Саскатун, Калґарі і Судбурі. До Братства належало 240 членів (2009 р.). Краєва Управа є членом КУК і Суспільної Служби Канади. Підтримує загально канадські акції, участь в імпрезах і фінансово. Члени Братства є теж на провідних становищах в інших громадських організаціях. Фінансує видання. Братство брало участь у зустрічі з Президентом України Віктором Ющенком та з Головою ВО „Свобода" Олегом Тягнибоком.

Головним завданням Управа вважає допомогу побратимам в Україні. Кожного року проводиться „Коляда" для цієї цілі. І було вислано в звітовій каденції близько 30 тис. дол.

Слід відмітити, що, з нагоди 29-го Крайового делеґатського з'їзду Канади в 2007 році, відбувся успішний святковий бенкет з головним промовцем полк. В'ячеславом Білоусом, головою Спілки офіцерів України, й участю визначних діячів української громади (див. „Вісті комбатанта" ч. 3, 2007).

Німеччина. Управа не проявила жодної діяльности, бо в Німеччині живуть лише два члени Краєвої управи: голова Богдан Шарко і побр. Степан Костюк, який живе в Реґензбурґу, хворий. Від часу XV-го Делеґатського З'їзду померло 8 дивізійників. Померла теж вдова с.п. майора Гайке, яка дуже цікавилася діяльністю Братства та кілька разів дала пожертву на вінки для похоронених вояків у Фельдбаху. Колись наше Братство бувало гостем у „Камератшафтбунді" колишніх німецьких парашутистів, але їх вже теж мало залишилося і відвідування їхніх сходин не відбуваються. Голова Б. Шарко вдержує контакт з німецьким видавництвом мілітарної літератури „Мунін Ферляг", яке закупило в нього останні книжки Гайке про Дивізію в німецькій мові.

США. Краєві Делеґатські З'їзди відбуваються що два роки. З огляду на вік, число делеґатів зменшується. Діяльність станиць є досить обмежена і кружляє біля Головної Управи. В 2010 році маємо

5 станиць, як: Філядельфія, Дітройт, Ню-Йорк, Рочестер і Чікаґо. Краєва Управа дала фінансову допомогу на Конкурс з Української Мови ім. Петра Яцика. Суспільна Служба Комбатантів, якої ми були членами, перестала існувати і гроші, які залишилися, передано до „Броди-Лев" і були вислані в Україну дивізійникам. Дивізійні архіви після перегляду вислано в Україну до Історичного Архіву у Львові. Краєва Управа мала 11 звичайних засідань. А 30-ий Крайовий Делеґатський З'їзд США відбувся в 2007 році, в якому брало участь 20 делеґатів. В 2009 році відзначено в Ґлен Спей 65-ліття створення Дивізії. На XV-му Делеґатському З'їзді було узгіднено продовжувати Дивізійне Братство, а головно продовжувати видавання „ВК". Також велася дискусія про видання книги Роберта Завіші. Краєва Управа Америки вже 7 років не змінила персоналу; на звичайні засідання приходить 6 членів.

Протягом 2008-2010 років КУ видала на різні цілі 60 920 дол.

Референт Фото-архіву Богдан Маців виготовив чотири комплекти (шість томів альбомів) світлин Дивізії „Галичина" і передав по одному комплкетові до: Канадського Національного Музею в Оттаві, Центрального Державного Кіно-фото Архіву ім. Пшеничного в Києві, Конґресової Бібліотеки у Вашинґтоні. Залишився четвертий комплект, який хотів передати до Військового Музею в Лондоні, але за порадою Михайла Мельника цього не зробив, бо почалася переорганізація музею і альбом може пропасти.

Видав „Українська Дивізія *Галичина*–історія у світлинах" (2 тис. примірників) у Львові. Подаровано кожному членові Галицького Братства, розіслано до бібліотек в Україні, історикам, журналістам, часописам. Продаж проходить успішно. Підготовляє видання англійською мовою.

Братство охорони воєнних могил „Броди-Лев". Звітував голова Юрій Ференцевич. У співпраці з Галицьким Братством продовжувало свою діяльність встановленням, впорядкованням могил та пам'ятників і перепохованням тлінних останків поляглих дивізійників. В 2008 році, на горі Жбир в селі Ясенів, збудовано комплекс-меморіял Дивізії „Ґаличина" на місці знищеного пам'ятника комуністами в 1991 році. З нагоди відзначення 65-річниці боїв під Бродами, товариство „Пам'ять" провело інсценізацію прориву дивізійників з Брідського кітла. В 2009 році Галицьке Братство понесло великі втрати з відходом у вічність побратима Володимира Малкоша, голови Івано-Франківської Станиці, і побратима Михайла Бендини, голови Станиці у Львові.

Як і в попередніх роках, Братство „Броди-Лев" зайнялося збіркою фондів, які потрібні на встановлення, вдержання і упорядкування могил поляглих дивізійників і каплиці на Дивізійному Цвинтарі. Збірки на охорону воєнних могил коло церков на Зелені Свята змен-

шуються. Пожертви від громадянства і українських установ уможливлюють Братстві фінансувати свою працю. У Львові створено організацію „Фонд Броди-Лев". Коли буде наявність їхної успішної діяльности, плянується передати фонди на продовження праці, яку дотепер виконувало Б-во „Броди-Лев" в Нью-Йорку.

Примітка: Братство „Броди-Лев" – це самостійна зачартерована в Нью-Йорку організація, яка звітує на головних делеґатських з'їздах Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

НОВА УПРАВА

Після звітів **Мирового суду**, **Контрольної комісії** та схвалення абсолюторії уступаючій управі, вибрано нову в наступному складі:

Головатий Мирон – голова

Ромах Михайло – 1-ий заступник голови і секретар

Дальші заступники голови: Буняк Петро–США, Шарко Богдан–Німеччина, Андрушко Теодозій–Австралія, Ткачук Осип–Арґентина, Муха Леонід – Ґалицьке Братство

Тицький Роман – фінансовий референт і протоколярний секретар

Маців Богдан – референт фото-архіву

Ґавриляк Роман – інтернет вебсайт

Ференцевич Юрій – зв'язковий з Україною

Коморовський Андрій – референт музеїв

Члени: Колісник Роман, Кушніренко Ілярій, Голинський Осип, Закаляк Ярослав

Контрольна комісія: Дуб Володимир – голова, Климців Степан, Коструба Евген – члени

Мировий суд: Білан Василь–голова, Ґалуга Любомир, Завадович Зенон–члени

„Вісті Комбатанта": Колісник Роман–редактор, Кушніренко Ілярій – адміністратор

Обговорення доцільности існування Братства

Мирон Головатий представив ліквідаційний процес Братства, в якому, згідно зі статутом, основним є вибір Ліквідаційної комісії. В теперішньому обмеженому числом стані членства Ліквідаційною комісією повинна стати Головна управа.

Михайло Ромах подав внесок, щоб З'їзд дав мандат Головній управі ліквідувати Братство, згідно зі статутом, коли зайде на це потреба. З'їзд прийняв цю пропозицію одноголосно.

РІЗНЕ

Оксана Товарянська, докторант Києво-Могилянської Академії, подякувала за те, що їй дозволено бути присутньою на З'їзді. Вона плянує писати докторську працю про Дивізію „Галичина" і хотіла б провести інтерв'ю з ветеранами Дивізії.

Висловлено ґратуляції побратимові Евгенові Кострубі з нагоди

його відзначення Президентським орденом за заслуги в українській громаді.

Богдан Маців запропонував нагородити В'ячеслава Стебницького „Золотим Хрестом за особливі заслуги" за його працю у зв'язку з виданням і редаґуванням фото-альбому „Українська Дивізія „Ґаличина". Пропозицію схвалено одноголосно.

М. Ромах прокоментував про позитивну реакцію преси щодо „ВК".

Нововибраний голова М. Ґоловатий подякував за довір'я до нього.

Збори закрито о год. 14:30 українським національним гимном.

УЧАСНИКИ ГОЛОВНОГО ДЕЛЕҐАТСЬКОГО З'ЇЗДУ

Сидять зліва: Маркіян Когут–голова Станиці Торонто, Василь Чупринда, мгр. Михайло Ромах–голова Краєвої Управи Канади, Евген Коструба, Мирон Ґоловатий–голова Ґоловної Управи, Богдан Маців–голова Станиці Монтреаль, Степан Климців, Андрій Коморовський. Стоять зліва: Іван Крупка, Роман Колісник, Ілярій Кушніренко, Михайло Грицишин, Роман Тицький, Володимир Дуб.

Підготував Роман КОЛІСНИК

ЗГАДКА ПРО 65-ЛІТТЯ БОЇВ ПІД БРОДАМИ В БОФФАЛО, НЙ, США

Продовжуємо традиції відзначенням боїв під Бродами, які започаткували наші попередники, а головно бл. п. хорунжий Ігор Чмола, колишній голова Станиці в Боффало. Ми, колишні дивізійники, а нас небагато, а саме Онуфрій Білоголовський, Любомир Ґоловатий та Теодозій Пришляк, рішили відсвяткувати 65-ліття боїв під Бродами, запросили до спільного відзначення Станицю Українських-Американських Ветеранів імені Володимира Ґолинського, ч. 23. Командир Михайло Ліськевич та члени станиці Василь Марк та Микола Паславський взяли участь в Літургії та Панахиді, яка відбулась в Українській Католицькій церкві Святого Отця Миколая в

Зліва: Теодозій Пришляк, Михайло Ліськевич–командир Українських-Американських Ветеранів, отець декан Мар'ян Процик, Онуфрій Білоголовський, Василь Марк, Любомир Головатий, Микола Паславський.

Боффало. Відправи відслужив отець декан Мар'ян Процик–парох, за душі Синів України, котрі поклали голови на широких Брідських полях. Отець Мар'ян в змістовній та цікавій проповіді згадав: „Ми складаємо глибокий поклін нашим Побратимам, що полягли в обороні рідного краю на Брідських полях. Вони поклали своє життя за друзів своїх з любов'ю до рідної Батьківщини. Тисячі сплять вічним сном у рідній землі Бродів, в чужих мундирах, але з українським серцем. Нехай буде їм Вічна Пам'ять!"

Від дивізійників взяли участь: Онуфрій Білоголовський, Любомир Головатий та Теодозій Пришляк. Через стан здоров'я не могли бути з нами хорунжі Тарас Чмола та Петро Поліщук. Ми їм бажаємо повернення до здоров'я та громадської праці, щасти Вам Боже!

Складаємо щиру подяку отцеві деканові Мар'янові Процикові за відправи та прихильне ставлення до нас, дивізійнків. Дякуємо Українським-Американським Ветеранам, що взяли участь з нами та відзначили 65-ліття боїв під Бродами. Дякуємо Боффалівській громаді за численну участь у відправах. Не можемо обминути пані Марійку Маленяк за добре виконання фотографій. Дякуємо пані Марійко!

Після відправ мав бути висвітлений фільм „В рамках долі" в авдиторії церкви, але з технічних причин це не відбулося, тиждень пізніше можна було побачити цей фільм.

Вдячні Вам усім, бажаємо доброго здоров'я та многих літ!

Колишні дивізійники: Онуфрій Білоголовський, Любомир Головатий та Теодозій Пришляк

ВІДЗНАЧЕННЯ В'ЯЧЕСЛАВА СТЕБНИЦЬКОГО

27 листопада 2010 р. на збори Крайової Управи Галицького Братства у Львові прибули три побратими з Івано-Франківської станиці. Між ними 90-літній побратим Михайло Мулик.

При цій нагоді голова КУ Леонід Муха, в імені Головної Управи Братства, вручив пл. сен. В'ячеславові Стебницькому „Золотий Хрест за особливі заслуги", і прочитав листа:

Вельмишановний пане В'ячеславе!

Головна Управа Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА винесла постанову нагородити Вас найвищим відзначенням Братства „Золотим Хрестом", за Ваш вагомий вклад у виготовлення альбому „УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ ГАЛИЧИНА, історія у світлинах", щоб ширити історичну правду про Дивізію „Галичина" в Україні. Ваш професійний вклад у виготовлення цього альбому ми цінимо і тому, на знак пошани до Вас, з признанням нагороджуємо Вас „Золотим Хрестом" як вияв признання Вашої праці. Остаємося з належною до Вас пошаною,

Мирон Головатий, голова *Михайло Ромах, секретар*

Альбом можна замовляти по ціні 35 дол. з пересилкою з України:
B. Maciw,
43 Aldercrest,
Dollard des Otmeaux, PQ,
Canada H9A 1V1,
tel. 514-684-822, e-mail: maciw@colba.net

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ ІГОРЯ АРКУШІ

Братство колишніх вояків 1-ої Української Дивізії
Української Національної Армії

ГРАМОТА

Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
відзначає цією грамотою

Вельмишановного пана
Ігора Аркушу

за цінну роботу для журналу „Вісті Комбатанта" та підтримку в заходах для вшанування історичної пам'яті дивізії „Галичина" в Україні

За Головну Управу

Мирон Головатий
голова

Мгр. Михайло Ромах
секретар

[illegible]

Головна управа Братства нагородила Ігоря Аркушу з Тернополя „за цінну роботу для журналу „Вісті комбатанта" та підтримку в заходах для вшанування історичної пам'яті дивізії „Галичина" в Україні".

ВІДЗНАЧЕННЯ СТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА" ТА БОЇВ ПІД БРОДАМИ

19 вересня 2010 року у приміщенні обласної філармонії м. Івано-Франківська було проведено святочну Академію-концерт про відзначення 67-ї річниці створення дивізії „Галичина" та 66-ї річниці боїв під Бродами. У заходах допомагали колектив фольклорного театру народних свят і видовищ, актори-професіонали та самодіяльні колективи. Святкування відбулося на вищому рівні. Глядачі оцінили своїми оплесками.

З доповіддю виступив Михайло Мулик, голова Станиці. Співдоповідь мав полковник у відставці–історик Оленчук Ярослав, заступник голови обласної Спілки офіцерів, який обширно висвітлив історично ситуації того часу. Після концерту мною, як організатором цього дійства, в кафе дано для деяких акторів невеличкий прийом, на ці заходи коштами пожертвували депутати міської управи від партії „Батьківщина" та Народної партії (Костенка). Без грошей нічого неможливо зробити.

Михайло МУЛИК

У сьому сумну річницю відходу у вічність
коханої дружини, улюбленої мами і найдорожчої бабуні,

св. п. НАДІ КОСТРУБИ,

її глибокозасмучений чоловік Евген,
доня Ляриса, сини Орест і Адріян з родинами
у невимовному смутку в молитвах за спокій її душі,
просять Господа, щоб оселив душу покійної в Царстві небеснім,
де немає ні журби, ні смутку, а життя вічне і безконечне.

Вічна їй пам'ять!

У глибокій скорботі біля могили
коханої дружини невтішний дивізійник.

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 листопада 2010 р. до 31 січня 2011 р. надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 5.00: Б. Шарко–Німеччина **разом 5.00**

по дол. 10.00: Б. Кандюк–Нью-Йорк **разом 10.00**

по дол. 15.00: Р. Білан–Нью-Йорк, М. Драґан–Онтаріо, М. Височанський–Монтреаль, П. Буняк–Ню Джерзі, Б. Чамбул–Торонто, С. Савка–Нова Шкоція, пані М. Савка–Україна, Г. Савка–Україна, Р. Бойко–Монтреаль, Н. Бурбеля–Ню Джерзі, Л. Городник–Ґамільтон, В. Левицький–Торонто **разом 180.00**

по дол. 20.00: В. Ґаврилюк–Конектикут, М. Бачинський–Монтреаль, Е. Бочан–Торонто **разом 60.00**

по дол. 25.00: В. Мотика–Фльорида, М. Ромах–Торонто **разом 50.00**

О. Білик–Франція	**29.85**
В. Дуб–Торонто	**30.00**
І. Давидович–Монтреаль	**35.00**
П. Мандич–Ню Гамшір	**40.00**
	разом 439.85
В. Мота–Монтреаль	**50.00**
Е. Коструба	**1000.00**
Станиця Торонто	**30.000.00**
	разом 31.050.00

Як нев'янучий вінок...

Як нев'янучий вінок в пам'ять бл. п. побратимів Олександра Немирівського та Мирона Коцура на пресфонд „ВК" жертвує Станиця Братства Монтреалю **100.00**

В пам'ять побратима В. Огара, як нев'янучий вінок на розбудову „ВК", жертвує горем опечалена дружина Оксана **75.00**

Замість квітів на свіжу могилу друга Михайла Метанчука жертвує на пресфонд „ВК" Ярослав Сиваник **50.00**

В пам'ять бл. п. В. Огара, замість квітів, жертвує на пресфонд „ВК" В. Цепенко **20.00**

В незабутню пам'ять дорогого батька Василя Радевича, котрий відійшов у засвіти 26 грудня 2010 року, жертвують на „ВК" сини Роман, Юрко, Евген, Стефан, Зенко з родинами **100.00**

Як нев'янучий вінок в пам'ять бл. п. побратима Левка Бабія, в першу річницю смерти, жертвує на пресфонд „ВК" Онуфрій Білоголовський **25.00**

Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.

І. Кушніренко–адміністратор

Відійшли у вічність...

ВАСИЛЬ ОГАР

24.IX. 1924 – 18.X. 2010

Управа і члени Станиці Братства колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНА в Детройті клонять голови в пам'ять ще одного активного члена нашої Станиці побратима Василя Огара.

Прийшов Він на світ у свідомій патріотичній родині Петра і Катерини в селі Урож у Дрогобицькій області. Народну школу закінчив у свойому селі, а сьому клясу в Підбужі. Вступив до української гімназії ім. Івана Франка в Дрогобичі, яку закінчив матурою в 1943 р. Після матури відбув примусову роботу в будівничій службі (Baudinst).

Восени 1943 року голоситься до Дивізії „Галичина". У Дивізії закінчив старшинську школу. Будучи в старшинській школі, не попав під Броди. На український Великдень 1945 року захворів і був висланий до шпиталю у Відні, де застала його капітуляція. Після воєнної хуртовини опинився в таборі біженців у Німеччині. Студіював на факультеті будови доріг УТГІ.

В 1950 році приїхав до США і оселився в Детройті, де включився в громадське життя. Був організатором і першим головою Осередку СУМА ім. Києва в західній частині міста Детройт. В 1951 році познайомився з Оксаною Дудун, з якою одружився. Але мрія закінчити університетські студії його не покидала. В 1956 році вступив до University of Michigan в Анн Арбор на факультет Mechanical engineering. За порадою Богдана Пителя, дивізійника, купив хату, щоб зменшити кошти на проживання. Василь Огар і я (Михайло Цяпа) послухали поради побратима, дали по дві тисячі долярів завдатку і купили хату, яка мала п'ять спалень. Ми займали долину–їдальню, вітальню і кухню, а спальні винаймали студентам, що нам дуже помогло у сплачуванні хати. Його дружина мешкала в Детройті при родичах і працювала в пекарні й фінансово помагала йому. Василь закінчив студії з дипломом інженера в 1956 році. По закінченні студій побудував хату в Анн Арборі і працював в університеті чотири роки у відділі Фізичної Медицини, де удосконалював прилади для пацієнтів, уш-

коджених хворобою поліо. Після того перейшов до фірми „Крайслер", де працював до пенсії.

В міжчасі молода пара збагатилась родиною–двома синами Петром і Орестом та двома дочками Уляною та Христею і п'ятьма онуками.

Був членом Української Католицької Церкви ім. Св. Михаїла в Дірборні.

Похороном займалася українська фірма Бугая. Прощальна Панахида відбулася в четвер 21 жовтня о 7-ій годині увечорі.

Панахиду відправив о. Володимир Рибіцький Української Католицької Церкви св. Йосафата з Ворен, син дивізійника, котрий коротко згадав про життя Василя і зложив співчуття дружині Оксані та родині. Дивізійники і американські ветерани брали участь з прапорами.

Після слова о. Рибіцького від дивізійників говорив Михайло Цяпа, який розповів про життєвий шлях побратима та склав співчуття родині від Станиці. Від американських побратимів Post 101 полк. Олег Цеплий в короткому слові склав співчуття родині від Станиці. Салютуванням всі побратими попрощали побратима Василя, а хор під диреґентурою Стефана Феденка заспівав пісню „Відлітають сірим шнурком журавлі у вирій".

22 жовтня в церкві Св. Йосафата о. Рибіцький відправив Службу Божу і Панахиду. По відправі в церкві всі присутні були запрошені на тризну в Українському Культурному Центрі.

Д-р Зеновій Стельмах, згадавши про життєвий шлях Василя Огара, попросив до слова д-ра Дарію Решетило-Роте, яка згадала про Український Студентський Клюб, у якому вона і Василь брали активну участь. Вона пригадала, як взимку 1956 року в Lane Hall святкували за українською традицією Свят Вечір. В 1976 році святкували 25-ліття Студентського Клюбу, і тоді було створено фонд Українських студій при Мічіґанському Університеті. Василь був дуже активний у збиранні фондів. В 1977 році був створений "Ukrainian Studie Fund", завдяки якому були запрошені до університету Ліна Костенко, Микола Рябчук і Ярослав Грицак.

Проф. Ася Ґумецька згадала про студентський Клюб, якого вона була дорадником від університету. Проф. Ґумецька цитувала статтю Василя про Анн Арбор, яка була надрукована в книзі „Українці в Детройті і в Мічіґані", в якій Василь згадує про українців Анн Арбору, зокрема, про будівничого Рябця Олексу, дивізійника, котрий будував будинки на вул. Степана Бандери і Тараса Шевченка.

Редактор Володимир Левенець згадав про діяльність Василя в громадських організаціях. А саме, Василь Огар належав до: Українського Інженерного Товариства, ООЧСУ, Українського Конґресового Комітету, Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (ТУСМ) і ОУН(б).

Михайло Цяпа згадав про збірку книжок Ярослава Голуба-Огородника, дивізійника, котрий присвятив 35 років життя науці та

збиранню книжок. За власні гроші він закуповував книжки про хід історії, розвиток культури та науки, про релігійні основи нашої цивілізації. Всю свою збірку книжок, близько 50 000, подарував Львівському університету ім. Івана Франка. Коли він помер, виникла потреба їх переслати до Львова. За ініціятивою Василя Огара ці книжки були запаковані й вислані у двох контейнерах до Львівського університету. (Про перебіг тої роботи див. „Вісті комбатанта" за 1998 р.)

Дочки Христя Огар-Пало англійською мовою, а Уляна Огар-Ґатчесон українською, згадували про опіку батька над ними.

Згадали про батька, коли працюючи в „Крейслера", опрацював кращий модель PVC Velve, який уживають в автах. В 1960-их роках Василь Огар винайшов електричну кістку для писання писанок, яку залюбки вживають мистці по цілому світі. Тепер цим далі займається дочка Христя. Рівнож згадали про щорічні конференції української проблематики при Іллінойському Університеті, на які щороку їздив Василь з дружиною, і за власні кошти фільмував всі ті конференції. Фільми ці знаходяться в бібліотеці Іллінойського Університету.

Покійний залишив у глибокому смутку дружину Оксану, дітей Ореста, Уляну, Христю з родинами, та внуків: Миколу, Михайла, Адріяну, Марійку і Алека.

Дорогий і ніколи незабутній побратиме, нехай земля прибраної батьківщини Америки буде Тобі легкою, а пам'ять про Тебе залишиться назавжди між нами.

Михайло ЦЯПА.

Зліва перший Василь Огар, справа перший Михайло Дудун, брат дружини Василя Огара, закінчив підстаршинську школу. Два посередині невідомі.

ХОР. МАР'ЯН ЦЬОЛКО

9.VIII.1924 – 25.XII.2010

Говорити про відхід у вічність свого дуже близького друга, це хіба одне з найтяжчих завдань, що судилося голові Станиці Нью-Йорку Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

Дивізійники – це одна нероздільна, суцільна, надзвичайно близька собі громада приятелів, зв'язана двома роками–як ми називали із незрозумілою недивізійникам дозою сантименту та гордості–в „могилі" та двома роками „кібльовання" в полоні.

Мар'ян Цьолко родився в Тернополі 9 серпня 1924 і по матурі в липні 1943 року, одним з перших, зголосився до Дивізії. По рекрутському вишколі в Гайделяґрі, його призначили тимчасовим вишкільником, а в березні 1944 року покликали на підстаршинський вишкіл до преславного на всю Німеччину жорстоким вишколом–Ляуенбурґу.

В часі від 15 липня до 15 грудня 1944 року Мар'ян був на старшинськім вишколі в Позен-Трескав (Waffen Junkerschule Posen-Treskau), який він закінчив успішно ранґою хорунжого. Після того хор. Мар'яна призначили на спеціяльний вишкіл „Ваффенлерґанґ" в Лешанах на Чехії, що тривав до 15 квітня 1945 р. , та зараз після того хор. Мар'яна Цьолка приділили до штабу ген. Павла Шандрука, який в цей час переорганізовував Дивізію на 1-шу УД УНА.

По закінченні війни хор. Мар'ян опинився в полоні–спочатку в Белярії, а згодом у Ріміні (Італія), де в штабі управи табору активно брав участь в тактичній організації табору.

В книзі-збірнику „Ріміні 1945-1947" том І-ий, упорядник Всеволод Б. Будний, стр. 89, знаходимо ось таку невелику, але–на мою думку–цікаву нотатку:

„Референтура купелів мала завдання встановлювати черговість вимаршів поодиноких частин до купелі в морі літньою порою. В рімінському періоді вимарші до моря не були такі обтяжливі, як у Белярії: колони маршували коротшу віддаль, не польовими дорогами, а битим шляхом, полонені були фізично сильніші і не такі апатичні, як у Белярії. Та все таки багато таборян „засиділося" у таборі до тієї міри, що вимарш до купелі в морі вважало якимсь тягярем. Одним з психологічгих моментів, що до деякої міри виправдує нехіть частини полонених до тих маршів, було те, що англійці дотримувалися своїх правил щодо охорони: ведучи кілька сотень полонених до моря, замикали цей похід танкеткою, на верху якої їжились дула двох скорострілів і однієї... гарматки! Така форма конвою

декому „йшла на нерви". Хоч чимало полонених любило пройтися до моря й покупатись у ньому, завжди при формуванні колон чомусь бракувало кількох десятків до належного числа, і референт купелів мав доволі мороки, щоб доповнити групу й передати англійцям. Це завдання припало хор. Богданові Корчакові (до 15.6.1946) і хор. Мар'янові Цьолкові.

З Мар'яном Цьолком я зустрівся першого дня моєї дивізійної кар'єри, в жовтні 1943 року в Ґайделяґрі, в 3-ій сотні 30-го полку, де він, його брат Роман і цілий клан тернопільців діяли, як тимчасові вишкільники. Мої перші тижні рекрутського вишколу я переживав під–мушу признати–нелегкою рукою Мар'яна і його друзів-тернопільців. Пригадую одначе добре, що досить скоро відношення Мар'яна змінилися на менш формальне, а більше приязне, а згодом–на дуже приязне.

Ця приязнь продовжувалася через спільний полон в Белярії-Ріміні, пізніше в Міттенвальді в Німеччині, аж до сьогоднішіх часів у США, зокрема на річних товариських або дієвих з'їздах Крайової Управи Братства на „Верховині" в Ґлен Спей, чи більше персональних зустрічах в Істон Валлей, НЙ (Easton Valley, NY), де Мар'ян купив гарний кусник гористої землі та з поміччю свого молодшого брата Юрка розбудував на лещетарський ресорт, який в 1967 і 1968 роках гостив у себе лещетарські пластові юнацькі табори, що організувала пластова „Ватага Бурлаків".

Хочу ще згадати з великою вдячністю, хоч невелику, але вимовисту ілюстрацію до відносин між Мар'яном, а мною:

В кінці 80-их років відвідала нашу родину моя сестра Ліда з України (яку я не бачив від 1943 року). Вона просила купити для її сина, який щойно скінчив Івано-Франківський стоматологічний Інститут–якийсь невеликий (точно, що таке, сьогодні вже не пам'ятаю) стоматологічний інструмент. Я подзвонив до Мар'яна, який тоді працював у тій професії і за декілька днів Надя і Мар'ян запросили нас (сестру, мою дружину і мене) до себе до хати. Інструмент він купив, ціна була 300-400 дол.– і коли прийшлося заплатити, Мар'ян лиш руками замахав:

„Та ти що !? "

Мар'ян, наш незабутній дивізійний брат, відійшов у вічність. Він і його діла будуть завжди живими в пам'яті нашій, кол. дивізійників, а ще довше світла пам'ять його буде завжди живою у серцях його дружини Наді, доньки Наталки, сина Яреми, внуків і–я певний: внуки ще розкажуть і своїм дітям, чим продовжать пам'ять про незабутнього нашого Мар'яна.

Панахида відбулася в середу 29 грудня 2010 року в похоронному закладі в Кліфтоні, НДж, а похорон 30 грудня 2010 року на цвинтарі в Саут Баунд Брук, НДж.

Традиційним, дивізійним звичаєм голова Станиці Нью-Йорку Братства кол. вояків 1-ої УД УНА прощав хор. Мар'яна останним салютом!

Орест С. Слупчинський –
голова Станиці Нью-Йорк
29 грудня 2010

ХОР. РОМАН ГЕРАСИМОВИЧ

10.X.1924 – 20.VI.2010

В неділю 20 червня 2010 року відійшов у вічність бл. п. хор. Роман Ґерасимович.

Панахида відбулася у п'ятницю 25 червня 2010 року в похороннім закладі в Нью-Йорку, де коротким словом попращав покійного голова Станиці Орест „Ґоґо" Слупчинський та „останним салютом" горстка ще спроможних членів Станиці.

Прахи покійного були перевезені до Манчестеру в Англії, де в присутності побратимів–колишніх дивізійників з Англії–спочили в родинному гробівці разом з прахами його мами і сестри.

Роман Ґерасимович народився в родині промисловця 10 жовтня 1924 року у Львові, де вчащав до Рідної Школи ім. Т. Шевченка та Академічної Гімназії, а по матурі, 5 травня 1943 року добровільно зголосився до Дивізії.

Покликаний в липні до Брна (Чехія), пройшов рекрутський вишкіл у Ґайделяґрі, потім підстаршинський вишкіл від вересня 1943 до березня 1944 року в Ляуенбурзі, після якого призначили його чотовим 1-ої чоти, до 5-ої сотні II-го батальйону 30-го полку.

В травні 1944 року покликали Романа до старшинської школи в Кіншляґ (Kinschlag, чеське: Prosecnice), яку він закінчив у вересні в групі відмінників, та доповнив вишкіл ще додатковим одномісячним вишколом командирів сотні.

В половині жовтня 1944 року хор. Роман перебрав 1-шу сотню, II-го батальйону, 30-го полку в Пречині ̋(Precin) на Словаччині, якою командував до кінця війни, тобто до 8 травня 1945 року під Фельдбахом в Австрії, здобуваючи Залізний Хрест 2-ої кляси (ЕК 2).

* * *

Хочу тут arropos поділитися з деякими думками про тих молодих, „свіжо спечених" старшин Дивізії, яких часто в нашій Дивізії називали „пістолєтами", і які завжди дуже успішно перейшли дуже суворі режими німецького вишколу найкращих військових інституцій Німеччини. Ця справа прийшла мені на думку читаючи короткі, але дуже прецизні і компактні спомини Романа, які він написав літом 1947 року в Bathhorn Bavaria, коли вернувся з полону.

В нашій бібліографії Братства колишніх дивізійників є дещо споминів, видань іншомовних, ювілейних альманахів, збірників, одноднівок та неперіодичних виданнь, але наскільки знаю–немає,

ніякої книжки, де була б проведена серйозна оцінка впливу тих старшин, на характер „побрідської", т. зв. „другої" Дивізії.

Тим молодим „пістолєтам", пересяклих ідеалізмом, який штовхнув їх бути добровольцями до Дивізії, повних щирого захоплення і ентузіязму, довелося командувати стрілецьким елементом та багато гіршими обставинами, які були в 1943 році. Велика частина тих вояків „по Бродах" не прийшли до Дивізії ... добровільно, а трагічна повна матеріяльних браків дійсність, можливостей кінця 1944 року дошкульно давала себе знати.

Сотні мали прекрасний склад команди–знаменито вишколених старшини і підстаршини, але не мали повного складу стрільців, брак мундирів, черевиків і навіть зброї. Це були проблеми, які повинні ці старшини розв'язувати, що вони надзвичайно добре виконали.

В своїх споминах хор. Роман Ґерасимович пише:

„До кінця листопада 1944 року сотня була, як на тодішні відносини, зорганізована. Кожний вояк мав кріса, кожна група один кулемет, вповні була споряджена чота тяжких кулеметів та кожний підстаршина мав пістолет і машинову пістолю. Велику частину зброї становила зброя здобута на частих акціях проти партизан".

Ці мої думки, які висловлю тут,—в надії, що хто-будь, але більше кваліфікований і евентуальний дослідник контроверсійної „Res-Dyvisionerum" зацікавиться тим феноменом в історії Дивізії та розвине–як вже згадав–більше в професійну і глибшу аналізу цього цікавого факту.

Ще одна цитата з Романа споминів:

„Майже всім членам 1-ої сотні вдалося відступити з большевицького фронту до англійців, або американців".

* * *

Хор. Роман Ґерасимович попав у полон в американській зоні в Радштаті (Radstadt). Пізніше перенесли його до Ріґзее, пізніше до Бад Айблінґ, Ауербах, Реґенсбурґ, Дармштад і на кінець до Людвіґбурґу (всі ці місцевості в Баварії), звідки в січні 1947 році звільнили його з полону.

У Мюнхені Роман перебував у студентському гуртожитку коротко й уже вліті 1947 року дістав стипендію на студії до Лювенського Католицького Університету (Louven) в Бельгії.*

Університет закінчив з відзначеням в 1952 році на аґрономічному факультеті, дипломом інженера харчової промисловости із спеціялізацією у броварництві.

В році 1952 переїхав до США, де скоро почав працювати за своєю професією на чільних становищах у різних брованих підприємствах, а в 1986 році у місті Бальтімор відійшов на емеритуру.

** „ЛЮВЕН 1930-1985"*

Видавець: Товариство Колишніх Українських Студентів Лювенського Католицького Університету, Toronto 2001

Роман працював у різних містах східної Америки та часто міняв місцевості свого мешкання, і може тому вибрав Станицю Нью-Йорк, як свою членську приналежність.

Пізнав я Романа на „Фюріхшулє" в Мюнхені, коли він повернувся з полону. Не мав я привілею бути його давнім, ще „з цивіля", шкільним приятелем, але ми відносно скоро відчули до себе немалу симпатію, і ці відносини між нами лиш поглиблювалися з часом, вже на американській землі. Ми часто зустрічалися на з'їздах Крайової Управи Братства та на зустрічах КЛК-івців, товариських імпрезах, що відбувалися в приватних хатах наших спільних приятелів.

Роман був веселої вдачі, справді любив товариство, взагалі людей, та завжди вражав сердечністю та дружньою щирістю.

Як член Станиці він був виїмково щедрий і завжди, коли приходилося Станиці просити членів про допомогу, Роман присилав справді великодушний даток.

Його відхід у вічність вразила мене особливо глибоко та залишила в моїм серці глибоку болісну рану.

Пам'ять про нього буде з нами–друзями покійного Романа–завжди.

Орест С. Слупчинський
Голова Станиці Нью-Йорк
Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
і приятель пок. Романа
Герасимовича
31 грудня 2010

ОЛЕКСАНДЕР НЕМИРІВСЬКИЙ

1925 – 26. VIII. 2010

Ділимося сумною вісткою, що 26 серпня 2010 року, проживши 84 роки, помер один із засновників у 1952 році Станиці Братства в Монтреалі, побратим Немирівський Олександер.

Від дня заснування Станиці він брав активну участь. Як член управи виконував обов'язки секретаря, скарбника та інших становищ. Був скромний, стриманий, потайний і тому відомість про нього дуже скупа.

Народився Олександер у місті Люблін, Польща. Син ветерана армії УНР. Вихований в українському дусі. Був членом української молодечої організації Пласт. В 1936 році брав участь у пластовому таборі в Карпатах. Підчас Другої світової війни виїхав до м. Холм, до української гімназії. До Дивізії прибув з Волинським легіоном, у якому був підстаршиною. Потрапив у полон в Італії, перебував у Братфорді в Англії після звільнення з полону. Залишив у глибокому смутку дружину.

С. П

ВАСИЛЬ РАДЕВИЧ

18.V. 1920 – 26.XII. 2010

У місті Снятин 18 травня 1920 року, в глибоко релігійній і патріотичній родині Дмитра і Софії Радевичів, які були головними фундаторами церкви у Снятині, народився син Василь, а пізніше брат Микола й сестра Ґеня. По закінченні навчання молодий юнак Василь з братом Миколою вступили до дивізії „Галичина", щоб захищати від ворогів рідну Батьківщину. На жаль, брат Микола впав у бою під Бродами.

У 1945 році, по капітуляції Німеччини, Василь з великою кількістю побратимів-дивізійників попав в англійський полон в Австрії, звідки пізніше перевезли їх до Ріміні, Італія, а в 1947 році до Шотляндії. У 1950 р. Василь приїхав до родини Нагорняків в Ошаві, й по короткім часі оселився в Торонті. У 1954 році одружився з учителькою Стефою Ящишин. Обдарував Бог їх п'ятьма синами, яких вони понад усе любили й ними раділи. Завдяки добрих батьків, усі сини отримали високу освіту, зберегли свою рідну мову, релігію, українські традиції і любов до України.

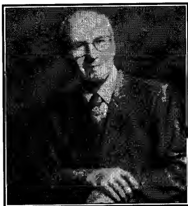
Василь був релігійний, спокійної і веселої вдачі, щедрий і, над усе, був добрим патріотом, дуже цікавився подіями і новинами з України, ввесь час читав українську пресу, слухав українське радіо і телепередачі. Постійно говорив і мав велику надію, що молодь в Україні не дасть нашому народові більше попасти у ворожі руки. Увесь час помагав рідним в Україні в різних потребах.

Залишив у глибокому смутку і печалі синів: Романа з дружиною Марусею, Юрка з дружиною Ларисою, Евгена, Стефана з дружиною Христиною, Зенка з дружиною Оленкою; внуків: Антона, Галину, Николаса, Сашу і Ліду, племінницю з родиною в Україні, родину King (Нагорняк) з родинами, Зоню і Степана Чорніїв з родиною, Олю і Любка Бобиків з родиною, сватів, багато приятелів і краян в Канаді і Америці, як також побратимів Дивізії „Галичина".

Сини

МИРОН КОЦУР

10.IX. 1924 – 28.VII. 2010

Народився Мирон в селі Дев'ятир, район Рава Руська, Львівської

області. Народну школу закінчив у рідному селі. В 1942 році вступив до Торговельної школи, а вже в липні 1943 році зголосився до Дивізії, не закінчивши її.

Рекрутський вишкіл відбув в місті Данціґ. Закінчив підстаршинський вишкіл і служив у 1-ій сотні в 31-му полку. Брав участь у боях на Холмщині, Словаччині, Юґославії і Австрії. Одержав відзначення за хоробрість. Був інтернований в Австрії. По звільненні працював в м. Зальцбурґ у фірмі „Вільгельм і Таффенталер".

До Канади приїхав у 1947 р. на працю в онтарійських лісах. По закінченні контракту переїхав до міста, що в провінції Квебек. Тут у фірмі „Вулворт", як пекар, працював 32 роки. Десять років працював, як двірник (джанітор) в університеті Мек-Ґіл.

В Монтреалі одружився в 1949 році з Стефанією Муха, в церкві св. Михаїла. Господь благословив їх дочкою Ґалею та сином Романом.

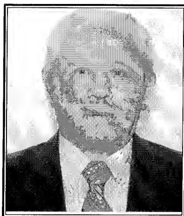
Був членом Батьківського комітету при Осередку СУМ і довгі роки опікуном Сумівської оркестри „Трембіта". В 1988 р., разом із оркестрою, брав участь у святкуваннях ювілею тисячоліття хрещення України в Римі. Свою участь в цих святкуваннях уважав вершком його праці з молоддю. Під його опікою оркестра брала участь у багатьох національних виступах у Канаді і США.

Панахиди і похоронні відправи проводив о. Ігор Корецький, парох церкви Успення Божої Матері на Розмонті. Похоронений на українській частині цвинтаря Мек-Ґіл.

Степан ПАСТЕРНАК

ДМИТРО ГРИЦИШИН

8.XI. 1921 – 14.VII. 2010

Дмитро Грицишин народився в с. Репельники на Тернопільщині.

Молоді роки були обпалені полум'ям Другої світової війни. Вступивши в ряди Дивізії „Галичина", Дмитро боровся за волю України. Згодом, випали на його долю нелегкі часи поневірянь і еміґрації. 15 вересня 1950 р. в Англії одружився, а відтак, у пошуках безпечнішого життя для родини еміґрував до Канади. А еміґрувавши, відразу взявся до важкої праці–працював будівничим, згодом розпочав власну будівельну справу. Його праця вкладена у сотні будівель у Торонто і околиці, у Собор Пресвятої Богородиці, що в Міссісаґа.

Дмитро Грицишин прожив гідне і чесне життя вірного сина України, працелюба і сім'янина. Відійшовши у вічність по довгій і тяжкій недузі, він залишив у невимовній скорботі дружину Марію, сина Володимира, онучок Ларису і Алану.

Спи спокійно, дорогий друже!

Е. К.

ОСИП ТКАЧУК

17.VIII. 1920 – 2.XII. 2010

Відлітають останні журавлі ...

Дня 2-го грудня 2010 року в Буенос-Айресі відлетів від нас у засвіти останній голова Братства кол. вояків 1-ї Дивізії Української Національної Армії в Арґентині, хорунжий Осип Ткачук.

Осип народився 17 серпня 1920 року у селі Локитки, тепер район Товмач, Івано-Франківської области. Середню освіту закінчив у державній гімназії у Товмачі, а потім завершив навчання у Педагогічному інституті в тодішньому Станиславові, тепер Івано-Франківськ. По закінченні студій вчителював у Ремісничо-торговельній школі в Товмачі та був директором бурси в Станиславові.

Коли в 1943 році було оголошено про набір до Української дивізії „Галичина", Осип негайно зголосився в її ряди й його скерували до старшинської школи. По закінченні вишколу ділив долю і недолю вояків-побратимів у рядах Дивізії. Перед закінченням війни в травні 1945 року, хорунжий Осип Ткачук склав присягу на вірність Україні перед головнокомандуючим 1-ї Дивізії УНА, генералом Павлом Шандруком.

По війні і по двох роках полону в Ріміні, Італія, проживав ще два роки в Парижі, Франція, звідкіля в 1948 році виїхав до Арґентини. Тут, відданий присязі на вірність Україні, включився негайно у вир громадського життя. Був головою Українського клюбу, членом управи Української кредитної кооперативи „Відродження", головою відпочинкової оселі „Калина", заступником голови, а потім головою Патріяльхального товариства. Після заснування в арґентинській столиці Братства колишніх вояків 1-ї Дивізії УНА, був спочатку заступником голови, а згодом головою Братства до кінця свого життя.

Постійно жив Україною. Ще задовго до відновлення її державної незалежности в 1991 році, нав'язав контакт з рідними в Україні та в міру можливостей допомагав їм.

По відновленні незалежности відвідав Батьківщину, встановив зв'язок з дивізійним Братством в Україні та організовував в Арґентині допомогу для дивізійних інвалідів в Україні.

Осип брав активну участь у влаштуванні цвинтаря дивізійникам, поляглим у боях під Фельдбахом в Австрії. Австрійське комбатантське об'єднання надало йому своє відзначення „Хрест заслуги", а Головна Управа Братства 1-ї Дивізії УНА признала йому „Золотий хрест за особливі заслуги".

Останні роки свого життя провів Осип у тяжких терпіннях. І хоча хвороба і старість прикували його до ліжка, він зберіг свідомість і ясність ума. Завдяки неоціненній постійній опіці своєї вірної дружини Лесі та при допомозі добрих сусідів, продовжував до останнього віддиху жити своєю Батьківщиною і втримувати зв'язок зі своїми побратимами. Побратимам, що відвували його, казав:

„Нас доля ставила часто у важкі ситуації і ми, як вояки, мусимо витримати до кінця".

Осип витримав до кінця. Хоч похоронений не у рідній землі, за яку був готовий покласти своє життя, яку боронив перед ворожою навалою і для якої жив, але на Українському цвинтарі в Буенос-Айресі, поблизу друзів своїх.

Залишив у глибокому смутку дружину Лесю з дому Мацюк, родину в Україні та в Польщі, ще останніх трьох живих побратимів-дивізійників в Арґентині та багато інших приятелів. Прощали Покійного о. д-р Люїс Глинка, капелян Братства; побратим д-р Михайло Василик; і Христина Воловина-Липинська від Союзу українок в Арґентині.

А ми, живі ще побратими-дивізійники, можемо попращати нашого покійного товариша по зброї Осипа перефразованими словами вірша поета Богдана Лепкого:

Спи, Побратиме, спи,
про кращу долю й волю сни,
про долю й волю Вітчизни, -
чи можуть бути кращі сни?

Побратим М. ВАСИЛИК

Посол України в
Арґентинській Республіці

Буенос-Айрес, 3 грудня 2010 р

Шановна пані Леся Ткачук,

З сумом дізнався про смерть Вашого чоловіка, Голови Братства колишніх вояків 1-ої Дивізії УНА, відомого активіста української громади Арґентини Осипа Ткачука.

Ґлибоко співчуваю Вам та членам Вашої родини у зв'язку з болісною втратою рідної і дорогої людини.

Нехай земля йому буде пухом.

З повагою,

Олександер Тараненко

ЗМІСТ
(*Закінчення*)

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

УКРАЇНА у ХХ СТОЛІТТІ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

ДО ІСТОРІЇ УПА

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

СПОМИНИ

НАШІ ПОБРАТИМИ

ГУМОР І САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Відійшли у вічність: